

## **Regeringens proposition**

**1982/83: 26**

**med förslag till följdlagstiftning till den nya vattenlagen;**

beslutad den 2 september 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

CARL AXEL PETRI

### **Propositionens huvudsakliga innehåll**

I prop. 1981/82: 130 har föreslagits en ny vattenlag, en lag om införande av den nya vattenlagen samt två nya lagar om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn resp. allmän flottled.

I förevarande proposition föreslås följdändringar till den nya vattenlagen i sjutton lagar. Bl. a. föreslås att reglerna i lagen om förvaltning av samfälligheter skall tillämpas även på vattenrättsliga samfälligheter. I propositionen föreslås också nya regler om i vilken utsträckning vattenrättsliga servitut får bildas, ändras eller upphävas vid fastighetsreglering enligt fastighetsbildningslagen.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1983.

## 1 Förslag till

Propositionens  
lagförslag

## Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled

dels att 1, 2, 4, 6, 7, 13, 14, 16–18, 20–22, 28, 37, 64, 65, 69, 70, 79, 82, 84 och 84 a §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 5 a, 5 b och 5 c §§, av nedan angivna lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 1 §

*I allmän flottled stånde envar öppet att, efter ty här nedan närmare skils, låta flottgodts löst framflyta.*

*I allmänna flottleder har var och en rätt att flotta. För flottning i allmän flottled gäller bestämmelserna i denna lag.*

2 §<sup>1</sup>

De, som i annat fall än i 3 § sägs låta flottgodts löst framflyta i allmän flottled, som upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skola utgöra en flottningsförening med uppgift och befogenhet, varom i 4 kap. förmäles.

De som i annat fall än som anges i 3 § flottar i en allmän flottled, som har upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skall utgöra en flottningsförening. Bestämmelser om flottningsföreningars uppgifter och verksamhet finns i 4 kap.

Huruledes för vissa fall regeringen må bestämma, att allmänna flottningen skall ombesörjas i annan ordning än genom flottningsförening, därom stadgas i 75 §.

I 75 § finns bestämmelser om att regeringen i vissa fall kan bestämma att den allmänna flottningen skall ombesörjas i annan ordning än genom flottningsförening.

## 4 §

Allt i allmän flottning ingående flottgodts skall framföras gemensamt (gemensam flottning), där ej vattendomstolen för viss flottled meddelat allmän bestämmelse om flottning utan flottgodsets sammanblandande (separatflottning) eller ock för särskilt tillfälle flottningsstyrelsen finner nu nämnt flottningssätt kunna utan hinder för den gemensamma flottningen tillstädjas viss flottande.

Allt flottgodts som ingår i allmän flottning skall framföras gemensamt (gemensam flottning), om det inte enligt 3 § lagen (1982:000) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled eller motsvarande äldre bestämmelser för viss flottled har beslutats om flottning utan flottgodsets sammanblandande (separatflottning) eller för särskilt tillfälle flottningsstyrelsen finner att separatflottning kan medges för en viss flottande utan hinder för den gemensamma flottningen.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1977:671.

## 5 a §

Utförandet av de anläggningar och åtgärder som behövs för en allmän flottled skall i samband med beslut om flottledens inrättande eller utvidgning överlämnas åt den som har begärt att flottleden skall inrättas eller utvidgas, om han inte anses olämplig därtill, eller, när även någon annan har anmält sig villig att utföra arbetena, åt den som prövas kunna säkrast och snabbast utföra arbetena. Om staten vill utföra arbetena, har den företrädesrätt. Om annan än sökanden antas, skall han genast betala ersättning till sökanden för de anläggningskostnader som denne har haft.

Om det för inrättande eller utvidgning av en allmän flottled krävs att en vattenanläggning eller annan byggnad rivs ut eller ändras, skall arbetena utföras av den som har antagits till anläggare. Om vattenanläggningen eller byggnaden skall ändras, har ägaren rätt att utföra ändringen mot ersättning för kostnaderna.

## 5 b §

För anläggningskostnaderna har anläggaren rätt till ersättning av de flottande i den ordning som anges i denna lag. Till anläggningskostnader hänförs kostnaderna för utförande av arbeten som avses i 5 a § samt alla andra utgifter för företagets utförande såsom utbetald skadeersättning till sakägare, nödvändiga utgifter för förberedande undersökningar angående företaget, kostnader för handläggningen av ärendet om inrättande eller utvidgning av flottleden samt målet om utförande av flottledsanläggningar, kostnader för tillsyn över arbetet under byggnadstiden jämte annat sådant samt ränta på förlagskapitalet för tiden intill flottledens godkännande.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

## 5 c §

*Byggnader och anläggningar som har utförts eller övertagits från någon annan för inrättande, utvidgning eller förbättring av en allmän flottled samt fast eller lös egendom som annars har förvärvats för flottleden med betalningsskyldighet för de flottande hör till flottleden och skall anses som allmän egendom.*

*Egendom som hör till en allmän flottled får inte utmätas för annan skuld än sådan för vilken den enligt lag svarar.*

## 6 §

För skada och intrång, som vållas av flottgodset eller genom åtgärd, som i 5 § sägs eller eljest i följd av flottningen (flottningsskada), skall gäldas ersättning med fulla värdet.

Vad i denna lag stadgas med avseende å flottningsskada gälle ock beträffande skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden, i den mån ej ersättning därför blivit i beslut om anläggningen eller åtgärden eller eljest i laga ordning på förhand uppskattad och erlagd.

*Hurusom i vissa full flottningsskada kan i sammanhang med beslut rörande flottledens inrättande, utvidgande eller förbättrande var-  
da uppskattad och ersatt, därom skils i 6 kap. vattenlagen.*

## 7 §

Bygger någon i allmän flottled annorledes än med lag eller givna föreskrifter överensstämmer, stånde själv den skada, som å byggnaden må vållas i följd av flottningen. Där någon utan att påkalla och avbida vattendomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i 6 kap. 18 § vattenlagen sägs, gör byggnad i flottleden, stånde ock under tiden själv skadan.

*Om någon i strid mot lag eller givna föreskrifter utför anläggning eller annan anordning i en allmän flottled skall han själv stå för den skada som flottningen orsakar på anordningen. Utför någon anläggning eller anordning i en allmän flottled utan att begära och invänta skyddsbestämmelser enligt andra stycket, skall han själv stå för den skada som flottningen orsakar under tiden.*

*Menar någon som utfört eller avser att utföra vattenföretag där en allmän flottled finns, att särskilda anläggningar eller åtgärder till skydd mot skada eller intrång till följd av flottningen bör bekostas av*

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

*de flottande, får han väcka talan mot flottningsföreningen hos vattendomstolen rörande bestämmelser om erforderliga skyddsanordningar. I fråga om en sådan talan gäller bestämmelserna i vattenlagen (1982:000) om stämningsmål.*

13 §<sup>2</sup>

Finnes flottningsskada bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utränas, skall, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

*Vad i 9 kap. vattenlagen (1918:523) stadgas beträffande ersättnings nedsättande i vissa fall samt länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel och om anmälan i vissa fall till vederbörande domstol skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för flottningsskada, som blivit på förhand bestämd att utgå på en gång. I samband därmed att ersättning enligt denna § bestämmes, skola skiljemännen giva tillkänna, om och i vilken mån nedsättning därav skall ske.*

Beslut, varigenom ersättning bestämmes på förhand, vare, sedan beslutet vunnit laga kraft, gällande jämväl mot framtida ägare och innehavare av fastighet, som beröres av beslutet. Om insändande till vattendomstolen, för anteckning i vattenboken, av beslut, varom nu är fråga, förordnar regeringen.

Hurusom till följd av ändrade förhållanden avgift, som bestämts att utgå årligen, kan varda till beloppet ändrad eller ock bestämd att upphöra, därom skils i 6 kap. 23 § vattenlagen.

*Bestämmelserna om betalning av ersättning samt länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel i 16 kap. vattenlagen (1982:000) skall tillämpas också i fråga om ersättning för flottningsskada som på förhand har bestämts att utgå på en gång. I beslutet om ersättning skall skiljemännen ange om nedsättning av ersättningsbeloppet skall ske.*

*Ett beslut varigenom ersättning bestäms på förhand gäller, sedan det har vunnit laga kraft, även mot framtida ägare och innehavare av fastigheter som berörs av beslutet.*

*Har genom beslut enligt denna lag eller enligt 9 kap. 3 § andra stycket vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre bestämmelser ersättning för skada eller intrång fastställts att utgå med årliga belopp, utgör den omständigheten att beslutet härom har vunnit laga*

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

kraft inte hinder för vattendomstolen att i samband med beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden, eller senare efter talan i den ordning som enligt vattenlagen gäller för stämningssmål, meddela sådana ändrade bestämmelser om ersättningen och sättet för betalning som förordas av de ändrade förhållandena.

14 §<sup>3</sup>

Sedan i underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. vattenlagen vattendomstolen meddelat beslut om allmän flottleds inrättande eller om vidtagande av åtgärder för redan befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande, äge envar, som vill yttra sig över synevärdens förslag till bestämmelser rörande de i 10 kap. 19 § vattenlagen omförmålta frågor, att inom trettio dagar från det vattendomstolens beslut meddelades till länsstyrelsen ingiva eller i betalt brev med posten insända sina erinringar i saken. Erfordras före ärendets avgörande ytterligare utredning, äge länsstyrelsen härför anlita biträde av förrättningsmannen eller annan sakkunnig person; prövas nödigt att vidare höra sakägarna, lämne länsstyrelsen dem tillfälle att yttra sig vid sammanträde inför länsstyrelsen eller, där fråga är om mindre flottled och det i övrigt finnes lämpligt, inför någon av länsstyrelsens tjänstemän. Kungörelse om sådant sammanträde skall minst tre veckor före sammanträdet tillställas den eller de personer, som jämlikt 10 kap. 26 § vattenlagen utsetts att mottaga handlingarna i målet, ävensom senast tio dagar förut införas i ortstidning. Anläggaren av flottleden varde till sammanträdet särskilt kallad.

När en allmän flottled har inrättats eller utvidgats skall länsstyrelsen upprätta förslag till bestämmelser för flottleden. Förslaget skall ange

1. vilka allmänna grunder som bör tillämpas när särskilda slag av flottgods enligt 29 § jämförs med varandra vid fördelning av kostnader,

2. inom vilken tid och mot vilken ränta anläggningskostnader enligt 30 § bör återbetalas till anläggare eller annan som har anläggares rätt, sedan hänsyn tagits till den beräknade virkesåtgången inom varje flottledsdistrikt,

3. hur taxan för flottledsavgifter bör utarbetas med ledning av de nämnda omständigheterna.

Kungörelse om förslaget skall införas i ortstidning och innehålla en upplysning om att den som vill yttra sig över förslaget skall framställa skriftliga erinringar i saken inom viss tid. Om det är nödvändigt att sakägarna hörs ytterligare, skall de kallas till sammanträde inför länsstyrelsen eller, när det är fråga om en mindre flottled och det i övrigt är lämpligt, inför en tjänsteman vid länsstyrelsen. Kungörelse om sådant sammanträde skall senast tio dagar före sammanträdet införas i ortstidning. Anläggaren av flottleden skall särskilt kallas till sammanträdet.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

*Så snart ske kan företage länsstyrelsen härefter omförmålta frågor till avgörande i enlighet med föreskrifterna i 29 och 30 §§.*

16 §<sup>4</sup>

*Sedan de för allmän flottleds inrättande föreskrivna arbeten blivit besiktigade och godkända, varde flottleden av länsstyrelsen genom särskilt beslut upplåten till allmänt begagnande, dock må dylikt upplåtande ej ske, innan länsstyrelsen meddelat beslut i de frågor, som i 14 § omförmålats, samt fastställt reglemente för flottningsförening.*

## Föreslagen lydelse

*Länsstyrelsen skall därefter så snart som möjligt avgöra angivna frågor i enlighet med 29 och 30 §§.*

*Sedan de arbeten som har föreskrivits för den allmänna flottleden har besiktats och godkänts, skall länsstyrelsen meddela beslut om storleken av de anläggningskostnader som enligt 5 b § skall betalas av de flottande. När länsstyrelsen dessutom har meddelat beslut enligt 14 § och fastställt reglemente för flottningsförening, skall länsstyrelsen genom särskilt beslut upplåta flottleden till allmänt begagnande.*

Ej må flottning idkas i allmän flottled, förrän den blivit till allmänt begagnande upplåten; dock att rätt till interimisflottning, efter ty nedan sägs, må kunna av länsstyrelsen i vissa fall dessförinnan medgivas.

17 §<sup>5</sup>

Har enligt laga kraft vunnet beslut förordnats om allmän flottleds inrättande och kan, ändå att i beslutet föreskrivna åtgärder icke vidtagits, flottning ske utan väsentligt men för strand-, bro-, fiske- och vattenverksägare eller andra samt utan betydligare hinder för föreskrivna flottledsarbetens utförande, må i avvidan på flottledens upplåtande till allmänt begagnande tillstånd till interimisflottning kunna efter särskild ansökan medgivas den, som förut enskilt flottat därstädes, så ock annan, som visas genom uppehåll med flottningen komma att lida avsevärd förlust.

*Ansökan om interimisflottning ingives till länsstyrelsen; och åligger det länsstyrelsen att däröver infordra yttrande från vattenrättsdomaren, den enligt 10 kap. 2 § vattenlagen förordnade förrättningsmannen och anläggaren av flottleden ävensom att, där ärendet ej är av brädslande beskaffenhet och det i övrigt finnes erforderligt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra, vilkas rätt kan beröras av frågan, tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.*

*Ansökan om interimisflottning ges in till länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall inhämta yttrande över ansökningen från anläggaren av flottleden samt, om ärendet inte är av brädslande natur och det i övrigt kan anses behövt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra vilkas rätt kan beröras tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.*

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag18 §<sup>6</sup>

Tillstånd till interimisflottning *må* av länsstyrelsen meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder; *och föreskrive länsstyrelsen de villkor för flottningen, som för varje fall må finnas erforderliga*, med iakttagande därav dels att de *av vattendomstolen meddelade* allmänna bestämmelser för flottledens nyttjande till allmän flottning *bliva i tillämpliga delar gällande med avseende å* interimisflottningen dels *ock* att interimisflottande förpliktas att för sitt flottgods erlagga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas böra utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

Tillstånd till interimisflottning *får* av länsstyrelsen meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder. *Länsstyrelsen skall föreskriva de villkor för flottningen som behövs för varje fall med iakttagande av* dels att de allmänna bestämmelser *som har meddelats* för flottledens nyttjande till allmän flottning *blir gällande i* tillämpliga delar för interimisflottningen, dels att *de* interimisflottande förpliktas att för sitt flottgods erlagga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas böra utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

Interimisflottande bör tillika erinras om honom åliggande skyldighet att ersätta ej mindre strandägare och andra uppkommande flottningsskada än även anläggaren av den allmänna flottleden all genom flottningen förorsakad kostnad för underhåll av flottledsbyggnader, som må vara utförda; och skall vad i 8 samt 10–12 §§ stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada i tillämpliga delar gälla även beträffande ersättning av interimisflottande för flottningsskada och för flottledsbyggnaders underhåll.

Där omständigheterna sådant påkalla, bör ock föreskrivas, att interimisflottande, innan flottningen vidtager, skall ställa fullgod säkerhet för avgifter och skadestånd, som nu sagts.

Vid tillstånds meddelande varde tillsett, att bland flera sökande ingen erhåller obehörig fördel framför annan.

20 §<sup>7</sup>

Vid meddelande av tillstånd till interimisflottning förordne länsstyrelsen sysselman att med den befogenhet, som i 33 § 1 mom. andra stycket tillerkännes flottningsstyrelse, av de flottande uttaga de i 18 § omförmälda flottledsavgifter och att i övrigt tillse, att föreskrivna villkor iakttagas vid flottningen.

Till sysselman, som nu sagts, skall förordnas lämplig och vederhäftig person eller ock flottningsstyrelse för annan uppströms eller nedströms belägen allmän flottled; och njute syssломannen arvode av de flottande med belopp, som bestämmes av länsstyrelsen.

Flottledsavgifter, som av syssломannen *uppbäras*, skola göras rän-

Flottledsavgifter, som *uppbärs* av syssломannen, *skall* göras ränte-

<sup>6</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

<sup>7</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

tebärande genom insättande å bankinrättning; och åligger det sysslomannen att, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han uppburit jämte upplupen ränta. Där till följd av stadgandena i 6 kap. 14 § vattenlagen frågan om allmän flottled förfaller, skall redovisning lämnas till länsstyrelsen som med medlen förfar på sätt i 82 § första stycket stadgas; dock att ägare av enskilda flottledsbyggnader äger av influtna avgifter bekomma vad å nämnda byggnader må belöpa, så ock, där han ej är anläggare, vad han därutöver kan hava själv erlagt i avgifter.

## Föreslagen lydelse

bärande genom att insättas på bank. Det åligger sysslomannen att, sedan flottleden har upplåtits till allmänt begagnande och en flottningsförening har bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han har uppburit jämte upplupen ränta. Om frågan om allmän flottled förfaller, skall redovisning lämnas till länsstyrelsen som förfar med medlen på sätt stadgas i 82 § första stycket. Dock har ägare av enskilda flottledsbyggnader rätt att av influtna avgifter erhålla vad som belöper på nämnda byggnader samt, om han inte är anläggare, vad han därutöver själv kan ha erlagt i avgifter.

Propositionens  
lagförslag21 §<sup>8</sup>

Där beträffande vatten, varest allmän flottled icke finnes men flottning ändock flere år bedrivits, sådant förhållande uppkommer, att rätten till flottning icke vidare utan oskäligen kostnader står till buds, vare, sedan ansökan om allmän flottleds inrättande i vattenområdet inkommit, den omständigheten att beslut därå ej ännu av vattendomstolen meddelats, ej hinder för länsstyrelsen att medge sökanden till flottledsföretaget rätt till interimsfloottning, såframt flottningens avstannande finnes komma att för honom medföra synnerligen betydande förluster; och skall å sådant ärende stadgandena i 17–20 §§ äga motsvarande tillämpning. Ej må dock i fall, som nu nämnts, interimsfloottning beviljas, med mindre sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd, som i 18 § omförmälas, dels ock med visst belopp, motsvarande virkets värde, för att flottledsarbetet, därest sökanden antages till anläggare, behörigen utföres.

I fråga om vatten där allmän flottled inte finns, men flottning ändå har bedrivits i flera år, skall följande gälla om förhållandena ändras så att rätten till flottningen inte längre kan utövas utan oskäligen kostnader. Har ansökan om inrättande av allmän flottled i vattenområdet inkommit, men beslut därå ännu inte meddelats, får länsstyrelsen medge sökanden rätt till interimsfloottning, om flottningens avstannande skulle medföra synnerligen betydande förluster för honom. I sådana ärenden gäller 17–20 §§. I fall som nu har nämnts får dock tillstånd till interimsfloottning endast meddelas om sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd enligt 18 §, dels med visst belopp, motsvarande virkets värde, för att flottledsarbetet utförs på ett riktigt sätt, om sökanden antas till anläggare.

<sup>8</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Propositionens  
lagförslag*22 §<sup>9</sup>

Har i beslut om allmän flottleds inrättande eller sedermera föreskrivits, att flottning i flottleden skall till viss tid av året inskränkas, äge länsstyrelsen, där för visst fall under pågående flottning yppas behov av tidens utsträckande, på ansökan lämna tillstånd därtill antingen beträffande flottleden i dess helhet eller med avseende å viss del därav.

*Skola enligt vattendomstolens beslut arbeten av större omfattning utföras för allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och finnes nödigt, att flottningen härunder begränsas eller helt inställas, äger länsstyrelsen på framställning meddela erforderliga bestämmelser angående flottningens bedrivande under tiden till dess arbetena blivit fullbordade och godkända.*

*Om arbeten av större omfattning skall utföras för att utvidga eller förbättra en allmän flottled och det är nödvändigt att flottningen härunder begränsas eller inställs, får länsstyrelsen på begäran meddela bestämmelser om detta för tiden till dess arbetena har fullbordats och godkänts.*

## 28 §

I flottningsförenings räkenskaper skola föreningens utgifter sammanföras under nedannämnda huvudgrupper:

1. *Flottledsutgifter*, omfattande kostnader, som skola återgåldas till anläggare eller annan, vilken njuter anläggares rätt, eller eljest utgives för flottledens utvidgande eller förbättrande, så ock kostnader för förvärvande av fast egendom, allt i den mån ej kostnaderna göras eller egendomen förvärfvas för tillgodoseende av ändamål, som under 4, 5 eller 6 omförmäles:

2. *Underhållsutgifter*, omfattande kostnader för vidmakthållande av flottleden och av densamma tillhörig egendom, i den mån kostnaderna ej skola hänföras till de under 4, 5 eller 6 omförmälda utgifter:

3. *Utflottningsutgifter*, omfattande all arbets- och annan kostnad för verkets framskaffande i flottleden, strandarrenden, bom- och dammavgifter, ersättning för flottningsskada, som icke skall hänföras till 4, samt andra utgifter för liknande ändamål:

4. *Sorteringsutgifter*, omfattande kostnader för skiljeanordningars inrättande och vidmakthållande, för verkets insamlande och urskiljande vid skiljeställe, för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för skiljningen, så ock för ersättande av skada genom anläggning för skiljningen eller i följd av skiljningsarbetet:

5. *Inventarieutgifter*, omfattande kostnader för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för utflottningen:

6. *Förvaltningsutgifter*, omfattande kostnader för kontorshållning, bokföring, styrelse- och revisorsarvoden, flottningsschefs och kontorspersonals avlöning samt för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och övriga allmänna omkostnader:

7. *Separatutgifter*, omfattande kostnader av icke gemensam art, såsom för utvältning av flottgodset, separatflottning, avskilt virkes buntning, flottläggning eller transporterande, inbärgande nedanför skiljeställe av vinddrivet eller spilt virke och dylikt.

<sup>9</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

Har till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifter flottleden indelats i flottledsdistrikt, skola över sagda utgifter räkenskaper föras särskilt för varje distrikt. Lag samma vare om utflottningsutgifter, där flottleden blivit indelad i utflottningsdistrikt. Finnes flottledsanläggning å visst distrikt bliva till gagn för flottningen även å andra flottledsdistrikt, äge vattendomstolen eller, där anläggningen utförts utan vattendomstolens tillstånd, flottningsstämma besluta, att anläggningskostnaden skall i mån av båtnaden fördelas på samtliga dessa distrikt.

## Föreslagen lydelse

Har till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifter flottleden indelats i flottledsdistrikt, skall räkenskaperna över de nämnda utgifterna föras särskilt för varje distrikt. Detsamma gäller utflottningsutgifter, om flottleden har indelats i utflottningsdistrikt. Om en flottledsanläggning inom ett visst distrikt blir till nytta för flottningen även inom andra flottledsdistrikt, får länsstyrelsen eller, där anläggningen utförts utan tillstånd, flottningsstämma besluta att anläggningskostnaden skall fördelas på dessa distrikt alltefter den nytta de har av anläggningen.

Propositionens  
lagförslag37 §<sup>10</sup>

Fastställt reglemente så ock underrättelse om däri meddelad ändring skall av länsstyrelsen skyndsamt överlämnas till vattendomstolen.

Reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.

Fastställt reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.

## 64 §

Finns inom samma vattensystem flera flottleder under särskilda flottningsföreningars förvaltning, skall i varje led flottningen såvitt möjligt ordnas på sådant sätt, som utan oskäligt betungande eller gynnande av flottningen i viss led må vara ägnat att befrämja flottningen i vattensystemet i dess helhet; och bör därvid vad flottningschef för nedströms belägen led med iakttagande av de regler, som må vara fastställda av vattendomstolen, bestämmer beträffande vattenhushållningen och flottgodsets framsläppande, såvitt ske kan, lända till efterrättelse för uppströms belägen led.

Om det inom samma vattensystem finns flera flottleder under särskilda flottningsföreningars förvaltning, skall flottningen i varje led såvitt möjligt ordnas på sådant sätt som utan oskäligt betungande eller gynnande av flottningen i viss led kan vara ägnat att befrämja flottningen i vattensystemet i dess helhet. Därvid bör vad flottningschefen för en nedströms belägen led, med iakttagande av de regler som i samband med flottledens inrättande eller senare har fastställts, bestämmer beträffande vattenhushållningen och flottgodsets framsläppande såvitt möjligt beaktas vid flottningen i en uppströms belägen led.

<sup>10</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

Har flottande i uppströms belägen flottled försummat erlägga för utgifternas täckande infordrat tillskott, vare på framställning av styrelsen för nämnda led styrelsen för nedströms belägen led, dit den flottandes flottgods må hava vidare framflottats, pliktig att, därest flottgodset kan där ur leden uttagas, kvarhålla det för tillskottets uttagande i den ordning, som stadgas i 33 §.

65 §<sup>11</sup>

Önska olika flottningsföreningar inom samma eller närbelägna vattensystem sammanslås till en, skola de var för sig besluta därom. Dylikt beslut jämte förslag till reglemente skall för fastställelse underställas länsstyrelsens prövning.

Länsstyrelsen äge ock på framställning av bivattendrags flottningsförening förordna, att denna sammanslås med huvudvattendragets förening, där sådan sammanslagning finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet samt byggnader och anstalter i bileden finnas i tillfredsställande skick.

*Om sammanslagning av flottningsföreningar underrätte länsstyrelsen vattendomstolen för anteckning i vattenboken.*

69 §<sup>12</sup>

Virke, som tillföres allmän flottled *å* plats, varifrån dess utflottning beräknas kunna medhinnas under första flottningsåret, *må* flottas obarkat, så framt icke med avseende *å* beskaffenheten av vattendraget med stränder och fiske ävensom övriga förhållanden, som *kunna* inverka på frågan, *vattendomstolen* finner skäligt att för hela flottleden eller viss del därav förordna, att allt eller visst slags virke skall, innan det *utlägges* i flottleden, *hava* undergått avbarkning.

Virke, vars utflottning beräknas icke kunna medhinnas under första flottningsåret, skall, innan det utlägges i flottleden, *hava* medelst avbarkning så fullständigt som möjligt befriats från bark, där ej med hänsyn till ovan sagda förhållanden *vattendomstolen* funnit skäligt *medgiva* undantag från denna bestämmelse.

Virke, som tillföres *en* allmän flottled *på* en plats, varifrån dess utflottning beräknas kunna medhinnas under första flottningsåret, *får* flottas obarkat, så framt icke med avseende *å* beskaffenheten av vattendraget med stränder och fiske ävensom övriga förhållanden, som *kan* inverka på frågan, *länsstyrelsen* finner skäligt att för hela flottleden eller viss del därav förordna, att allt eller visst slags virke skall, innan det *utläggs* i flottleden, *ha* undergått avbarkning.

Virke, vars utflottning beräknas icke kunna medhinnas under första flottningsåret, skall, innan det utlägges i flottleden, *ha* medelst avbarkning så fullständigt som möjligt befriats från bark, där ej med hänsyn till ovan sagda förhållanden *länsstyrelsen* funnit skäligt *medge* undantag från denna bestämmelse.

<sup>11</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

<sup>12</sup> Senaste lydelse 1958: 188.

*Nuvarande lydelse*

*Ej må utan tillstånd av vattendomstolen avbarkning verkställas å isen eller å stranden så nära vattnet, att barken kan nedsköljas däri. Vid tillstånds meddelande skall vattendomstolen föreskriva de villkor, som i varje särskilt fall må finnas erforderliga till förebyggande av skada eller olägenhet.*

*Föreslagen lydelse*

*Utan tillstånd av länsstyrelsen får avbarkning inte verkställas på isen eller på stranden så nära vattnet, att barken kan sköljas ned däri. Vid meddelande av tillstånd skall länsstyrelsen föreskriva de villkor som i varje särskilt fall behövs för att förebygga skada eller olägenhet.*

*Propositionens lagförslag*70 §<sup>13</sup>

*Å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet utöve länsstyrelsen tillsyn. Teknisk tillsyn å flottledsanläggningarnas underhåll och nyttjande åligger under länsstyrelsens överinseende tillika tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten, vilka hava att verkställa inspektion å flottlederna i enlighet med de närmare föreskrifter, som därom varda av regeringen meddelade.*

*Flottningsstyrelsen och flottningsschefen äro skyldiga att vid tillsynens utövande på anfordran lämna vederbörande alla erforderliga upplysningar.*

*Om rätt att vid förefallande behov hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning å anläggning för allmän flottled så ock om handräckning skils i 13 kap. vattenlagen.*

*Länsstyrelsen utövar tillsyn över allmänna flottleders skötsel och underhåll samt över flottningsföreningars verksamhet.*

*Flottningsstyrelsen och flottningsschefen är skyldiga att på begäran av länsstyrelsen lämna de upplysningar som behövs för tillsynen.*

79 §<sup>14</sup>

*Åsidosättes föreskrift, som i 37 § andra stycket, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och över-*

*Åsidosätts föreskrift, som i 37 §, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande el-*

<sup>13</sup> Senaste lydelse 1977: 761.

<sup>14</sup> Senaste lydelse 1964: 183.

*Nuvarande lydelse*

sända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å flottningsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen.

dömes den försumlige till dagsböter.

Förseelse mot 47 § tredje stycket, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 56 § tredje stycket, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 56 § omförmälda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till flottningsstämma av flottande påyrkats enligt sjätte stycket i samma §, må åtalas allenast av målsägande, och skall härvid såsom målsägande anses såväl flottningsföreningen som varje flottande.

Åtal för förseelse, som i denna paragraf omförmäles, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där flottningsstyrelsen har sitt säte.

*Föreslagen lydelse*

ler att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning på flottningsstämma, låta upptaga ärendet på förteckningen. döms den försumlige till dagsböter.

*Propositionens  
lagförslag*82 §<sup>15</sup>

*Var der allmän flottled jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen användas för bortskaffande av sådana flottledsanordningar som kunna orsaka skada eller olägenhet samt för iordningställande av vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).*

*Om en allmän flottled avlyses och dess tillgångar överstiger skulderna, skall behållningen användas för att bortskaffa sådana flottledsanordningar som kan orsaka skada eller olägenhet och för att iordningställa vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).*

Om endast del av flottled avlyses, skall den behållning framräknas som skäligen kan anses belöpa på delen.

Finnes behållning sedan behövliga återställningsåtgärder vidtagits, skall denna användas på sätt regeringen bestämmer.

Understödsfond, varom i 32 § andra stycket förmäles, skall vid flottleds avlysande främst användas för därmed avsedda ändamål, därvid personer, som redan tillerkänts pension eller annat understöd, hava företräde framför dem, som ännu icke kommit i åtnjutande därav; och må, där så finnes lämpligt, fondens ändamål tillgodoses genom de understödsberättigades inlösande i anstalt för försäkring eller understöd.

## 84 §

*I fråga om framförande av flottgods i sammanlagda flottar äge stadgandena i denna lag icke tillämpning; men låter någon flottgods framflyta hopfäst i knippen el-*

<sup>15</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Propositionens  
lagförslag*

*ler mindre buntar eller framföres  
flottgods i ringbom, räknas det för  
lösflottning och vare förty denna  
lag därå tillämplig.*

Vad i denna lag är föreskrivet äger icke tillämpning på gränsfloderna Torneå och Muonio älvar.

84 a §<sup>16</sup>

*Talan mot beslut av länsstyrelsen  
om anlitande av sakkunnigt biträ-  
de, om utscende eller entledigande  
av styrelseledamot eller revisor i  
flottningsförening, om föranstal-  
tande om åtgärd på sådan förenings  
bekostnad, om utseende av förval-  
tare som avses i 82 a § eller med  
anledning av sådan förvaltares be-  
slut i fråga om återställningsåtgärder  
föres hos regeringen genom  
besvär.*

*Mot annat beslut av länsstyrel-  
sen enligt denna lag föres talan hos  
kammarrätten genom besvär.*

Beslut av länsstyrelsen om utse-  
ende eller entledigande av styrelse-  
ledamot eller revisor i flottningsför-  
ening, om föranstaltande om åtgärd  
på sådan förenings bekostnad, om  
utscende av förvaltare som avses i  
82 a § eller med anledning av sådan  
förvaltares beslut i fråga om åter-  
ställningsåtgärder *överklagas* hos  
regeringen genom besvär.

Beslut av länsstyrelsen enligt  
denna lag *får i övriga fall överkla-  
gas* hos kammarrätten genom be-  
svär.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**2 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred**

Härigenom föreskrivs att i lagen (1933: 269) om ägofred skall införas en ny paragraf, 45 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 45 a §

*Med vattenlagen i 43–45 §§  
avses vattenlagen (1918:523) i dess  
lydelse vid utgången av år 1982.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

<sup>16</sup> Senaste lydelse 1977: 671

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

### 3 Förslag till

#### Lag om ändring i lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m.

Härigenom föreskrivs att 12 och 13 §§ lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m.<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

#### 12 §<sup>2</sup>

Mål om tillstånd enligt vattenlagen (1918:523) till anläggning, som under 2 § 1) eller 2) sägs, eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av sådan anläggning *må* ej avgöras med mindre prövningsmyndighetens utlåtande föreligger.

Mål om tillstånd enligt vattenlagen (1982:000) till anläggning, som under 2 § 1) eller 2) sägs, eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av sådan anläggning *får inte* avgöras med mindre prövningsmyndighetens utlåtande föreligger.

Vad i första stycket är stadgat gäller också ärende angående tillstånd enligt 2 § lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, till utförande av elektrisk ledning som under 2 § 3) i denna lag sägs samt ärende angående koncession enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar, dock ej om ärendet avser rörledning för transport av fjärrvärme.

#### 13 §<sup>3</sup>

Den ökning i byggnadskostnaden, som *föranledes* av skyddsåtgärd enligt denna lag, skall *icke tas* i beräkning vid prövning, som i 2 kap. 3 § första stycket vattenlagen sägs.

Vid meddelande av tillstånd, som i 12 § första stycket *omförmäles*, skola av prövningsmyndigheten med avseende å vattenbyggnadens utförande givna föreskrifter beaktas.

Den ökning i byggnadskostnaden, som *föranleds* av skyddsåtgärder enligt denna lag, skall *inte tas* i beräkning vid den prövning som avses i 3 kap. 4 § vattenlagen (1982:000).

Vid meddelande av tillstånd som anges i 12 § första stycket skall beaktas de föreskrifter som prövningsmyndigheten har meddelat i fråga om vattenanläggningens utförande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1978: 163.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1982: 488.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1982: 488.

**4 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske**

Härigenom föreskrivs att 35 a § lagen (1950: 596) om rätt till fiske skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*35 a §<sup>1</sup>

Den som uppsätligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 33 f § dömes, i de fall som särskilt angivas i sålunda meddelad föreskrift, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsätligen eller av oaktsamhet bryter mot

1. föreskrift som meddelats med stöd av 33 f §, i de fall som särskilt anges i sålunda meddelad föreskrift.

2. fiskeförbud som meddelats för visst område i anledning av företag enligt vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre lag.

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits påföljd enligt första stycket, dömes, i de fall som särskilt *angivas* i föreskrift meddelad med stöd av 33 f §, till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits påföljd enligt första stycket 1, dömes, i de fall som särskilt *anges* i föreskrift meddelad med stöd av 33 f §, till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**5 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.<sup>1</sup>

dels att 14 och 20 §§ skall upphöra att gälla,

dels att i 1 § ordet "Könungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 2, 3, 5-9, 12 och 15-19 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

## 2 §

För bättre utnyttjande av vattenkraft *må*, efter ansökan hos vatten-

För bättre utnyttjande av vattenkraft *får*, efter ansökan hos vatten-

<sup>1</sup> Paragrafen införd genom 1975:176.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 14 § 1971:532.

2 Riksdagen 1982/83. 1 saml. Nr 26

## Nuvarande lydelse

domstolen enligt 11 kap. vattenlagen, tillstånd jämlikt bestämmelserna i denna lag lämnas till åtgärd, som avses i 2 kap. 1 § vattenlagen, eller till tillfällig reglering av avrinningen ur sjö eller annan vattensamling eller i vattendrag eller ock ändrade bestämmelser meddelas för hushållning med eller framsläpande av vatten, därest åtgärden prövas ur allmän synpunkt medföra fördel, som väsentligt överväger därmed förenade olägenheter.

## Föreslagen lydelse

domstolen enligt 13 kap. vattenlagen (1982:000), tillstånd enligt denna lag lämnas till tillfällig vattenreglering eller annat vattenföretag, som avses i 1 kap. 3 § första stycket 1 vattenlagen, eller också ändrade bestämmelser meddelas om innehållande eller tappning av vatten, om åtgärden prövas ur allmän synpunkt medföra fördelar, som överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Propositionens  
lagförslag

## 3 §

Beträffande företag enligt denna lag skall vad i vattenlagen är stadgat äga tillämpning, där ej annat följer av bestämmelserna i 4–20 §§ nedan.

Bestämmelserna i vattenlagen (1982:000) skall tillämpas på företag enligt denna lag, om inte annat föranleds av bestämmelserna i det följande.

## 5 §

Vad i 2 kap. 3 § första stycket vattenlagen är stadgat om hinder mot byggande i vatten skall icke äga tillämpning i fråga om företag enligt denna lag.

Bestämmelsen i 3 kap. 4 § vattenlagen (1982:000) skall inte äga tillämpning i fråga om företag enligt denna lag.

## 6 §

Vad i 3 kap. vattenlagen är stadgat om vattenreglering med tvångsdelaktighet skall ej äga tillämpning å reglering, som avses i denna lag. Finnes uppenbart, att regleringen är till nytta för annan, som tillgodosör vattenkraft, är denne dock pliktig att i den mån så kan anses skäligt bidra till kostnaden för regleringen. Med avseende å talan om sådant bidrag gäller vad som är stadgat om talan enligt 3 kap. 9 § vattenlagen.

Hava flera än två förenat sig om regleringen, må förordnas, att företagets angelägenheter skola handhavas av, i stället för styrelse, någon av deltagarna. I sådant fall erfordras icke stadgar för företaget.

Bestämmelserna i 7 kap. vattenlagen (1982:000) om vattenreglering med tvångsdelaktighet gäller inte regleringar, som avses i denna lag. Är det uppenbart, att en reglering är till nytta för annan som tillgodosör vattenkraft, är denne dock skyldig att i den mån så kan anses skäligt bidra till kostnaden för regleringen. I fråga om talan om sådant bidrag tillämpas vattenlagens bestämmelser om stämningssmål.

I fråga om förvaltningen av ett vattenregleringsföretag med flera deltagare gäller vad som i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter är stadgat om samfälligheter enligt vattenlagen.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag7 §<sup>2</sup>

Är företag enligt denna lag av betydande omfattning eller ingripande beskaflenhet, kan Konungen förbehålla sig prövning av frågan huruvida företaget får komma till stånd. I sådant fall äger vad i 4 kap. 17, 18 och 20 §§ vattenlagen (1918:523) föreskrives om Konungens prövningsrätt motsvarande tillämpning.

Bestämmelserna i 4 kap. 5–12, 16 och 19 §§ vattenlagen skola ej äga tillämpning i fråga om företag enligt denna lag.

I stället för bestämmelserna i 11 kap. 1 och 2 §§ vattenlagen (1982:000) gäller vid tillämpning av denna lag i fråga om vattenföretag som där avses bestämmelserna i 11 kap. 3 § vattenlagen.

Bestämmelserna i 11 kap. 7–11 §§ och 13 kap. 19 § andra stycket vattenlagen skall inte gälla i fråga om företag enligt denna lag.

## 8 §

För vattenkraft, som går förlorad för strömfallsägare till följd av sådan enligt denna lag medgiven åtgärd, med vilken ej åsyftas att tillgodogöra samma vattenkraft, skall ersättning utgå allenast såvitt fråga är om tillgodogjord vattenkraft eller om vattenkraft, som uppenbarligen är avsedd att tillgodogöras under den tid tillståndet skall gälla.

Tages för åtgärd enligt denna lag byggnad i anspråk med stöd av 2 kap. 15 § vattenlagen, skall i stället för vad där föreskrives om skyldighet att gottgöra ägaren andel av byggnadens värde gälla, att skälig ersättning skall givas för begagnandet av byggnaden.

## 9 §

Vid meddelande av tillstånd till företag enligt denna lag äger vattendomstolen, där det kräves för att undvika dröjsmål med företaget, uppskjuta frågan om de föreskrifter, som erfordras angående ersättning, avgifter eller annat. Bestämmelserna i 11 kap. 66 § 2 mom. andra, tredje och fjärde styckena vattenlagen skola därvid äga motsvarande tillämpning.

Vid meddelande av tillstånd till företag enligt denna lag får vattendomstolen, om det behövs för att undvika dröjsmål med företaget, skjuta upp frågan om de föreskrifter, som erfordras angående ersättning, avgifter eller annat. Därvid tillämpas 13 kap. 49 § andra–femte styckena vattenlagen (1982:000).

## 12 §

Anspråk på ersättning för skada, förlust eller intrång som *icke* förutsetts av vattendomstolen skall, för

Anspråk på ersättning för skada, förlust eller intrång som *inte* förutsetts av vattendomstolen skall, för

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1974: 275.

## Nuvarande lydelse

att kunna upptagas till prövning, anmälas hos vattenrättsdomaren inom fem år eller den längre tid, högst tolv år, som vattendomstolen må hava föreskrivit, räknat från det tiden för tillståndet eller, om nytt tillstånd meddelats, tiden därför gått till ända. Efterföljes företag enligt denna lag av företag, vartill tillstånd meddelas enligt vattenlagen, må anspråk med anledning av det förra företaget framställas inom den tid, som bestämmes enligt 2 kap. 24 § vattenlagen. Anmälan om ersättningsanspråk skall göras skriftligen och ingivas till vattenrättsdomaren i två exemplar. Vattendomstolen skall i domen erinra om vad skadelidande har att iakttaga.

## Föreslagen lydelse

att få tas upp till prövning, anmälas till vattendomstolen inom fem år eller den längre tid, högst tolv år, som vattendomstolen kan ha föreskrivit, räknat från det tiden för tillståndet eller, om nytt tillstånd meddelats, tiden därför gått till ända. Efterföljes företag enligt denna lag av företag, vartill tillstånd meddelas enligt vattenlagen (1982:000), får anspråk med anledning av det förra företaget framställas inom den tid, som gäller för det senare företaget enligt 15 kap. 17 § tredje stycket vattenlagen. Anmälan om ersättningsanspråk skall vara skriftlig och den skall ges in till vattendomstolen i två exemplar. Vattendomstolen skall i domen erinra om vad skadelidande har att iaktta.

Propositionens  
lagförslag

## 15 §

Bestämmelsen i 11 kap. 30 § första stycket vattenlagen skall ej utgöra hinder mot upptagande av ansökan om tillstånd till åtgärd enligt denna lag.

Bestämmelserna i 4 kap. 5 § andra och tredje styckena vattenlagen (1982:000) hindrar inte att ansökan om tillstånd till åtgärder enligt denna lag tas upp till prövning.

16 §<sup>3</sup>

I mål enligt denna lag skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen städse genom vattenrättsdomarens försorg tillställas länsstyrelsen i det län, inom vilket företaget huvudsakligen skall verkställas.

Vid tillämpning i mål, varom nu är fråga, av bestämmelserna i 11 kap. 38 §, 39 § andra stycket, 45 § 1 mom. andra stycket sista punkten, 47 §, 50 § andra stycket och 61 § första stycket vattenlagen må i brådskande fall frister, som avses i nämnda stadganden, begränsas med iakttagande likväl av att skäligt rådrum beredes.

I mål enligt denna lag skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen av vattendomstolen tillställas länsstyrelsen i det län, inom vilket företaget huvudsakligen skall verkställas.

Vid tillämpning i mål, varom nu är fråga, av bestämmelserna i 13 kap. 29 och 37 §§ vattenlagen (1982:000) får i brådskande fall de i dessa lagrum angivna fristerna begränsas. Parterna skall dock beredas skäligt rådrum.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1974: 275.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

## 17 §

*Befogenhet, som i 11 kap. 46 § första stycket vattenlagen tillerkänts vattenrättsdomaren för där angivna fall, skall tillkomma honom jämväl i mål enligt denna lag. Är fråga om åtgärd, som omfattar vidlyftigare arbete, eller är avsevärt intrång på allmän eller enskild rätt att befara därav, må förordnande av vattenrättsdomaren lämnas endast om riket befinner sig i krig.*

När synnerliga skäl äro därtill, må vattenrättsdomaren i mål enligt denna lag medgiva sökanden att utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. 20 § 2 mom. vattenlagen påbörja arbete, som där avses.

*I mål enligt denna lag får på begäran av sökanden vattendomstolen utan huvudförhandling i brådskande fall medge att åtgärder för vattenföretaget vidtas, innan frågan om sådana åtgärder slutligen avgörs. Är fråga om åtgärd, som omfattar vidlyftigare arbete, eller är avsevärt intrång på allmän eller enskild rätt att befara därav, får förordnande meddelas endast om riket är i krig.*

När synnerliga skäl föreligger, får vattendomstolen i mål enligt denna lag medge sökanden att utan hinder av bestämmelsen i 4 kap. 1 § andra stycket vattenlagen (1982:000) påbörja arbete, som där avses.

*Vattendomstolens beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart, men det kan ändras när förhållandena föranleder det.*

## 18 §

*Befinner sig riket i krig och är med hänsyn till kraftförsörjningen oundgängligen erforderligt att åtgärd, som avses i 2 §, vidtages utan dröjsmål, äger Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, förordna att åtgärden må, ändå att den är av beskaffenhet att vattendomstolens medgivande därtill skall inhämtas, vidtagas utan föregående prövning av vattendomstolen. Vidtager någon åtgärd med stöd av vad nu sagts, skall han ofördröjligen efter dess verkställande göra ansökan hos vattendomstolen om godkännande av åtgärden.*

I fråga om ansökan, som i första stycket sägs, och påföljd för underlåtenhet att göra sådan ansökan skall vad i vattenlagen stadgas för fall, som avses i 2 kap. 20 § 1 mom. tredje stycket samma lag, äga motsvarande tillämpning.

Är riket i krig och är med hänsyn till kraftförsörjningen oundgängligen erforderligt att åtgärd, som avses i 2 §, vidtas utan dröjsmål, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordna att åtgärden får, ändå att den är av beskaffenhet att vattendomstolens medgivande därtill skall inhämtas, vidtas utan föregående prövning av vattendomstolen. Vidtar någon åtgärd med stöd av vad nu sagts, skall han ofördröjligen efter dess verkställande göra ansökan hos vattendomstolen om godkännande av åtgärden.

I fråga om ansökan, som i första stycket sägs, och påföljd för underlåtenhet att göra sådan ansökan gäller vad i vattenlagen (1982:000) stadgas för fall som avses i 4 kap. 4 § samma lag.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

## 19 §

Säkerhet, som avses i 11 kap. 66 eller 67 § vattenlagen, skall i mål, varom är fråga i denna lag, gälla all ersättning, som icke skall erläggas innan meddelat tillstånd tages i anspråk, ävensom kostnader för åtgärd, som vattendomstolen *må* hava föreskrivit med stöd av 4 § andra stycket.

Säkerhet, som avses i 13 kap. 49 och 50 §§ vattenlagen (1982:000), skall i mål, varom är fråga i denna lag, gälla all ersättning, som icke skall erläggas innan meddelat tillstånd tages i anspråk, ävensom kostnader för åtgärd, som vattendomstolen *kan ha* föreskrivit med stöd av 4 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**6 Förslag till****Lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822)**

Härigenom föreskrivs att i 16, 18 och 20 §§ naturvårdslagen (1964: 822)<sup>1</sup> orden "vattenlagen (1918: 523)" skall bytas ut mot "vattenlagen (1982: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. I fråga om företag, vartill tillstånd har lämnats enligt vattenlagen (1918: 523), gäller äldre bestämmelser.

**7 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln**

Härigenom föreskrivs att i 10 § lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln<sup>1</sup> orden "vattenlagen (1918: 523)" skall bytas ut mot "vattenlagen (1982: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**8 Förslag till****Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)**

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 45 §§ miljöskyddslagen (1969: 387)<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1974: 1025. Senaste lydelse av 18 § enligt prop. 1981/82: 220.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 10 § 1974: 891.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1981: 420.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lugförslag

## 1 §

Denna lag är tillämplig på  
1. utsläppande av avloppsvatten, fast ämne eller gas från mark, byggnad eller anläggning i vattendrag, sjö eller annat vattenområde.

2. användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som eljest kan medföra förorening av vattendrag, sjö eller annat vattenområde, om användningen *ej* utgör byggnad i vatten,

3. användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som kan medföra störning för omgivningen genom luftförorening, buller, skakning, ljus eller annat sådant, om störningen *ej* är helt tillfällig.

Lagen är icke tillämplig på sådant utsläppande av avfall som avses i lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten eller på störning i radiomottagningsapparat. Ej heller är lagen tillämplig i fråga om joniserande strålning eller inverkan av elektrisk ström från elektrisk anläggning, varom särskilda bestämmelser gäller.

Åtgärd eller användning som enligt vad nu sagts omfattas av lagen kallas miljöfarlig verksamhet.

## 2 §

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller om miljöfarlig verksamhet vad som föreskrivs i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning eller i annan lagstiftning. I fråga om viss miljöfarlig verksamhet gäller särskilda bestämmelser enligt lagen (1971:850) med anledning av gränsöverskridande kommissionen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland.

Har regeringen enligt 136 a § byggnadslagen (1947:385) prövat frågan om tillkomst eller lokalisering av viss verksamhet eller enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar prövat frågan om framdragande eller begagnande av sådan ledning, är beslutet bindande vid prövning enligt denna lag.

*I fråga om byggande i vatten för att motverka vattenförorening och om tanspråktagande av mark för ledning eller annan anläggning för avloppsvatten finns bestämmelser i vattenlagen (1918:523).*

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer äger meddela särskilda bestämmelser till förebyggande av vattenförorening genom fast avfall.

Denna lag är tillämplig på  
1. utsläppande av avloppsvatten, fast ämne eller gas från mark, byggnad eller anläggning i vattendrag, sjö eller annat vattenområde, *om åtgärden inte utgör vattenföretag enligt vattenlagen (1982:000),*

2. användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som eljest kan medföra förorening av vattendrag, sjö eller annat vattenområde, om användningen *inte* utgör vattenföretag enligt vattenlagen (1982:000),

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Propositionens  
lagförslag*

## 45 §

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1. bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 8, 23 eller 41 § eller åsidosätter sådana bestämmelser som har meddelats med stöd av 2 § *fjärde* stycket,

1. bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 8, 23 eller 41 § eller åsidosätter sådana bestämmelser som har meddelats med stöd av 2 § *tredje* stycket,

2. underlåter att iakttaga föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 10 §,

3. åsidosätter villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av 17 §, 18 § första stycket, 19–21 §, 21 a § andra stycket, 23–25, 27 §, 29 § andra stycket eller 41 §,

4. underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 43 § första stycket eller i ansökan eller annan handling som avges enligt denna lag eller enligt föreskrift som har meddelats med stöd av lagen lämnar vederbörande myndighet oriktiga uppgifter rörande ett förhållande av betydelse för prövning av en fråga om tillstånd eller för tillsynen.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Till ansvar enligt första stycket döms inte, om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**9 Förslag till****Lag om ändring i jordabalken**

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § och 9 kap. 33 § jordabalken<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 1 kap.

## 6 §

Har fastighet blivit skild från angränsande vattenområde genom att stranden förskjutits, har fastighetens ägare rätt att nyttja området mellan fastigheten och vattnet under förutsättning att området är av ringa omfattning och att dess ägare icke lider skada eller olägenhet av betydelse. Fastighetens ägare har därvid samma rätt som enligt 1 kap. 3 § vattenlagen (1918:523) tillkommer strandägare.

Har fastighet blivit skild från angränsande vattenområde genom att stranden förskjutits, har fastighetens ägare rätt att nyttja området mellan fastigheten och vattnet under förutsättning att området är av ringa omfattning och att dess ägare icke lider skada eller olägenhet av betydelse. Fastighetens ägare har därvid samma rätt som enligt 2 kap. 6 § vattenlagen (1982:000) tillkommer strandägare.

<sup>1</sup> Balken omtryckt 1971: 1209.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag9 kap.  
33 §

Har jordägaren utgivit ersättning för *torrläggning av mark enligt vattenlagen (1918:523)* eller för byggande av enskild väg enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar, får jordägaren uppsäga avtalet, om arrendatorn icke medger skälig höjning av arrendeavgiften. Uppsägning skall ske inom ett år från det företaget fullbordades.

Har jordägaren utgivit ersättning för *markavvattning enligt vattenlagen (1982:000)* eller för byggande av enskild väg enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar *eller anläggningslagen (1973:1149)*, får jordägaren uppsäga avtalet, om arrendatorn icke medger skälig höjning av arrendeavgiften. Uppsägning skall ske inom ett år från det företaget fullbordades.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. 9 kap. 33 § gäller också i fall då jordägaren utgivit ersättning för torrläggning av mark enligt vattenlagen (1918:523).

## 10 Förslag till

## Lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 2 och 9 §§, 9 kap. 1 § samt 14 kap. 1 § fastighetsbildningslagen (1970:988)<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

7 kap.  
2 §<sup>2</sup>

Servitut *avseende* skogsfång eller rätt att *framdraga annan sådan ledning som avses i* ledningsrättslagen (1973:1144) *än avloppsledning för en fastighet* får ej bildas genom fastighetsreglering.

Servitut, som kan upplåtas enligt vattenlagen eller efter prövning vid särskild förrättning enligt annan lag och som ej omfattas av förbudet i första stycket, får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna. I fråga om servitut som avses i 2–6 kap. vattenlagen fordras vidare att

Servitut *som avser* skogsfång eller rätt att *dra ledning enligt* ledningsrättslagen (1973:1144) får *inte* bildas genom fastighetsreglering.

Servitut som kan upplåtas till förmån för ett vattenföretag enligt 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) får bildas genom fastighetsreglering endast om tillstånd till företaget har meddelats enligt vattenlagen eller om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom företagets inverkan på vattenförhållandena. Andra servitut som kan upplåtas enligt

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1971: 1035.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1973: 1146.

## Nuvarande lydelse

ägaren av den tjänande fastigheten ej motsätter sig servitutsbildningen.

Första och andra styckena gäller ej servitut som avser ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

## Föreslagen lydelse

vattenlagen får inte bildas genom fastighetsreglering.

Servitut, som kan upplåtas efter prövning vid särskild förrättning i andra fall än som anges i första och andra styckena, får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

Första—tredje styckena gäller inte servitut som avser avloppsledning för en fastighet eller ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

9 §<sup>3</sup>

Servitut som bildats enligt 2—6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning får ej ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Om servitut tillkommit med stöd av 7 eller 8 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser eller enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen (1973:1149) eller motsvarande äldre bestämmelser, får åtgärd som nyss nämnts företagas endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

Servitut, som har tillkommit till förmån för ett vattenföretag med stöd av 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre bestämmelser, får ändras eller upphävas endast om åtgärden inte medför olägenhet av någon betydelse för företaget. Andra servitut som har tillkommit med stöd av vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning får inte ändras eller upphävas genom fastighetsreglering.

Servitut, som har tillkommit enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen (1973:1149) eller motsvarande äldre lagstiftning, får ändras eller upphävas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

## 9 kap.

1 §<sup>4</sup>

Anläggningsarbete eller liknande åtgärd skall efter beslut av fastighetsbildningsmyndigheten verkställas under förrättningen som ett för sakägar-

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1973: 1157.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1973: 1157.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

na gemensamt arbete enligt denna lag, om det främjar fastighetsregleringens syfte och arbetet ej lämpligen bör ombesörjas av enskild sakägare.

Beslut enligt första stycket får *ej* avse *sådant* företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen *och ej heller annat företag enligt vattenlagen än dikning*.

Beslut enligt första stycket får *inte* avse företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen *eller andra vattenföretag än sådana markavvattningsföretag, för vilka tillståndsplikt föreligger enbart på grund av 4 kap. 2 § andra stycket vattenlagen (1982:000)*.

Kan till följd av andra stycket företag icke utföras som gemensamt arbete enligt denna lag eller är sådant utförande icke lämpligt, får fastighetsbildningsmyndigheten förordna om prövning enligt vattenlagen eller anläggningslagen.

## 14 kap.

1 §<sup>5</sup>

Uppkommer vid fastighetsbildning fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, *som bildats på annat sätt än enligt 2–6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning*, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen.

Om det vid fastighetsbildning uppkommer frågor om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen. *I fråga om servitut som har tillkommit med stöd av vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre lagstiftning får en sådan bestämning endast avse servitut enligt 8 kap. 1 § vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser.*

På ansökan av sakägare får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som tillkommit vid avvitrting eller enligt lagstiftningen om fastighetsbildning eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser, såvida icke frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Samma rätt att påkalla fastighetsbe-

På ansökan av sakägare får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som tillkommit vid avvitrting eller enligt lagstiftningen om fastighetsbildning eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen *eller 8 kap. 1 § vattenlagen* eller motsvarande äldre bestämmelser, såvida icke frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Samma

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1973: 1146 (jfr 1973: 1157 och rskr 1973: 390).

*Nuvarande lydelse*

stämning tillkommer byggnadsnämnden såvitt gäller område med stadsplan eller byggnadsplan eller område beträffande vilket fråga väckts om upprättande av sådan plan.

*Föreslagen lydelse*

rätt att påkalla fastighetsbestämning tillkommer byggnadsnämnden såvitt gäller område med stadsplan eller byggnadsplan eller område beträffande vilket fråga väckts om upprättande av sådan plan.

*Propositionens  
lagförslag*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**11 Förslag till****Lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719)**

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § expropriationslagen (1972: 719) skall upphöra att gälla vid utgången av år 1982.

**12 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter**

Härigenom föreskrivs att 1, 3, 20, 21, 23 och 44 §§ lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 §<sup>1</sup>**

Vid tillämpningen av denna lag skall som samfällighet anses

1. samfällighet enligt fastighetsbildningslagen (1970: 988),
2. annan mark som gemensamt tillhör ägarna av de mantalssatta fastigheterna i en socken,
3. servitut eller annan särskild rättighet som hör till flera fastigheter gemensamt,
4. samfällighet enligt anläggningslagen (1973: 1149),

5. samfällighet enligt vattenlagen (1982: 000).

Med delägarfastighet förstås i lagen fastighet som har del i samfällighet och med delägare ägaren av delägarfastighet.

Med delägarfastighet förstås i lagen fastighet som har del i samfällighet och med delägare ägaren av delägarfastighet. I fråga om samfällighet enligt första stycket 5 förstås dock med delägarfastighet fastighet som på annat sätt än genom delaktighet omfattas av samfällig-

<sup>1</sup> Paragrafen har även föreslagits ändrad i prop. 1981/82: 221.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

*heten och med delägare den som deltar i samfälligheten. Beträffande sådan samfällighet skall vidare vad som sägs i lagen om delägarfastighets andelstal i stället gälla delägars andelstal.*

## 3 §

Lagens bestämmelser om fastighet äger motsvarande tillämpning på sådan tomtträtt, gruva, byggnad, annan anläggning eller naturreservat som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 3 eller 4.

Lagens bestämmelser om fastighet äger motsvarande tillämpning på sådan tomtträtt, gruva, byggnad, annan anläggning eller naturreservat som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 3, 4 eller 5.

Den som innehar fastighet på grund av testamentariskt förordnande utan att äganderätten tillkommer någon anses vid lagens tillämpning som fastighetens ägare. Som ägare av naturreservat anses den som förvaltar reservatet.

Innehavare av tomtträtt i fastighet som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 1 eller 2 skall vid tillämpningen av denna lag anses som delägare i fastighetsägarens ställe.

*I fråga om samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 skall lagens bestämmelser om fastighetsdomstol i stället gälla vattendomstol. När talan skall föras hos vattendomstol, gäller vattenlagens (1982:000) bestämmelser om stämningssmål.*

20 §<sup>2</sup>

Samfällighetsförening bildas vid sammanträde med delägarna genom att de antager stadgar och utser styrelse.

Sammanträde enligt första stycket hålles av den som fastighetsdomstolen förordnat därtill. Sådant förordnande meddelas på begäran av delägare. Dock skall i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller anläggningslagen (1973:1149) fastighetsbildningsmyndigheten eller, om särskild förrättningsman förordnats enligt 4 § sistnämnda lag, denne hålla sammanträde enligt första stycket beträffande samfällighet som beröres av förrättningen, om delägare i samfälligheten begär det eller om det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt att samfällighetsförening bildas.

*I fråga om samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 skall vad som i andra stycket sägs om förrättning och förrättningsman gälla förrättning och förrättningsman enligt*

<sup>2</sup> Paragrafen har även föreslagits ändrad i prop. 1981/82: 221.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

vattenlagen (1982:000). Om det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt att en samfällighetsförening bildas för förvaltningen av en bevattnings- eller vattenreglerings-samfällighet, får domstolen förordna någon att hålla sammanträde enligt första stycket även om delägare i samfälligheten inte har begärt det.

21 §<sup>3</sup>

I fråga om sammanträde för bildande av samfällighetsförening äger 7 § andra stycket, 8–11 §§, 12 § första stycket första punkten och 14 § motsvarande tillämpning. Hålles sammanträdet i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller anläggningslagen (1973:1149), äger dock i fråga om delgivning av kallelse till sammanträdet vad som gäller om delgivning av kallelse till sammanträde vid förrättningen motsvarande tillämpning.

I fråga om sammanträde för bildande av samfällighetsförening äger 7 § andra stycket, 8–11 §§, 12 § första stycket första punkten och 14 § motsvarande tillämpning. Hålles sammanträdet i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149) eller vattenlagen (1982:000), äger dock i fråga om delgivning av kallelse till sammanträdet vad som gäller om delgivning av kallelse till sammanträde vid förrättningen motsvarande tillämpning.

23 §<sup>4</sup>

I fråga om klander av beslut vid sammanträdet äger 15 § motsvarande tillämpning.

Har fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslut meddelats, får sammanträde för bildande av samfällighetsförening hållas innan beslutet om samfällighetens bildande vunnit laga kraft. Som delägare anses därvid ägaren av fastighet som enligt beslutet skall ha del i samfälligheten. Beslut som fattas vid sammanträdet gäller endast under förutsättning att fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslutet vinner laga kraft eller, i fråga om anläggningsbeslut, att förordnande

Har fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslut eller tillståndsdom eller tillståndsbeslut enligt vattenlagen (1982:000) meddelats, får sammanträde för bildande av samfällighetsförening hållas innan domen eller beslutet om samfällighetens bildande vunnit laga kraft. Som delägare anses därvid ägaren av fastighet och annan som enligt domen eller beslutet skall ha del i samfälligheten. Beslut som fattas vid sammanträdet gäller endast under förutsättning att fastighets-

<sup>3</sup> Paragrafen har även föreslagits ändrad i prop. 1981/82: 221.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1977: 365. Paragrafen har även föreslagits ändrad i prop. 1981/82: 221.

*Nuvarande lydelse*

meddelas enligt 27 a § anläggningslagen (1973: 1149).

*Föreslagen lydelse*

bildnings-, anläggnings- eller tillståndsbeslutet eller tillståndsdomen vinner laga kraft eller att förordnande meddelas enligt 27 a § anläggningslagen (1973: 1149) eller 13 kap. 50 § första stycket vattenlagen.

*Propositionens lagförslag*

## 44 §

Övergår delägarfastighet till ny ägare på annat sätt än genom försäljning på exekutiv auktion, svarar den nye ägaren tillsammans med den förre ägaren gentemot föreningen för oguldet belopp som dessförinnan påförts den förre ägaren enligt 42 eller 43 § och som ej förfallit till betalning tidigare än ett år före den bestämda tillträdesdagen. Mot den nye ägaren anses beloppet förfallet tillträdesdagen, om ej beloppet enligt debiteringslängden förfaller först efter denna dag.

*I fråga om samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 skall vad som i första stycket sägs om ny ägare till en delägarfastighet i stället gälla den på vilken delaktigheten i samfälligheten har övergått på annat sätt än genom övergång av äganderätten till en delägarfastighet.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**13 Förslag till**

**Lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter

*dels att 18–20 §§ skall ha nedan angivna lydelse.*

*dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 21 §, av nedan angivna lydelse.*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 18 §

I fråga om sådan samfällighet enligt lagen (1966: 700) om vissa gemensamhetsanläggningar som icke kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter äger vad som i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter föreskrives om samfällighet enligt anläggningslagen (1973: 1149) motsvarande tillämpning.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

*I fråga om sådana företag enligt 3, 7 eller 8 kap. vattenlagen (1918:523) som inte kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt motsvarande företag enligt äldre bestämmelser gäller vad som i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter föreskrivs om samfälligheter enligt vattenlagen (1982:000).*

## 19 §

På samfällighetsstämma i samfällighet som avses i 17 § kan beslutas att samfälligheten skall ombildas till samfällighetsförening. Beslutas sådan ombildning, skall stämman vid tillämpningen av lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter anses som sammanträde enligt 20 § i lagen.

Första stycket gäller icke samfällighet som åtnjuter förmånsrätt enligt lagen (1966:701) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen om vissa gemensamhetsanläggningar.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om vägsamfällighet enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar eller motsvarande äldre lagstiftning.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om vägsamfällighet enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar eller motsvarande äldre lagstiftning *samt i fråga om sådana företag enligt 3, 7 eller 8 kap. vattenlagen (1918:523) eller motsvarande äldre lagstiftning som kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.*

## 20 §

När samfällighetsförening som bildats enligt 19 § registrerats, skall den anses ha övertagit samfällighetens samtliga tillgångar och förpliktelser. *Den anläggning*, som förvaltas av samfälligheten, skall vid tillämpningen av lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter jämföras med *gemensamhetsanläggning* enligt anläggningslagen (1973:1149).

När *en* samfällighetsförening som bildats enligt 19 § *har* registrerats, skall den anses ha övertagit samfällighetens samtliga tillgångar och förpliktelser. *De anläggningar*, som förvaltas av samfälligheten, skall vid tillämpningen av lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter jämföras med *gemensamhetsanläggningar* enligt anläggningslagen (1973:1149) eller, såvitt avser företag enligt vattenlagen (1918:523) eller motsvarande äldre bestämmelser, med *gemensamma anläggningar i samfälligheter enligt vattenlagen (1982:000).*

## 21 §

*I samband med beslut, som avses i 22 § andra stycket lagen (1982:000) om införande av vattenlagen (1982:000) och som rör en samfällighet som kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter, skall förordnas att samfälligheten skall upplösas och att en samfällighetsförening skall bildas för att förvalta den nya samfälligheten.*

*När en samfällighetsförening som har bildats enligt första stycket har registrerats, skall bestämmelserna i 20 § tillämpas.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**14 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter**

Härigenom föreskrivs att lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse*

Med samfällighetsförenings fordran på belopp, som vid uttaxering enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter påförts ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt, följer förmånsrätt enligt 6 § 1 eller 7 § 2 förmånsrättslagen (1970: 979), om beloppet icke förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller konkursansökan.

*Föreslagen lydelse*

Med samfällighetsförenings fordran på belopp, som vid uttaxering enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter påförts *någon såsom* ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt, *som omfattas av samfälligheten*, följer förmånsrätt enligt 6 § 1 eller 7 § 2 förmånsrättslagen (1970: 979), om beloppet icke förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller konkursansökan.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

<sup>1</sup> Lagen har även föreslagits ändrad i prop. 1981/82: 221.

## 15 Förslag till

Propositionens  
lagförslag

## Lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976: 997) om vattenförbund  
dels att 18 § skall upphöra att gälla,  
dels att 1, 3, 11–13, 15, 16, 22, 24, 25 och 34 §§ skall ha nedan angivna  
lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 1 §

Enligt denna lag kan bildas sammanslutning (vattenförbund) med uppgift att genom rensning, *vattenreglering* eller andra vattenvårdande åtgärder främja ett från allmän eller enskild synpunkt ändamålsenligt utnyttjande av vattnet i vattendrag, sjö eller annat vattenområde. Fråga om bildande av vattenförbund prövas vid förrättning.

Enligt denna lag kan bildas sammanslutning (vattenförbund) med uppgift att genom rensning, *reglering* eller andra vattenvårdande åtgärder främja ett från allmän eller enskild synpunkt ändamålsenligt utnyttjande av vattnet i vattendrag, sjö eller annat vattenområde. Fråga om bildande av vattenförbund prövas vid förrättning.

## 3 §

Den som enligt *vattenlagen* (1918:523) eller miljöskyddslagen (1969: 387) eller äldre lag har medgivit rätt att inverka på vattenbесkaffenheten eller i övrigt på vattenförhållandena inom verksamhetsområdet skall vara medlem i förbundet. *Detta gäller även den som inverkar på vattenförhållandena efter medgivande som avses i 10 § andra stycket eller 17 § andra stycket miljöskyddslagen.*

Den som enligt *vattenlagen* (1982:000) eller miljöskyddslagen (1969: 387) eller äldre lag har medgivit rätt att inverka på vattenbесkaffenheten eller i övrigt på vattenförhållandena inom verksamhetsområdet skall vara medlem i förbundet.

Den som inverkar på vattenförhållandena inom verksamhetsområdet utan att det föreligger fall som avses i första stycket skall vara medlem i förbundet, om hans medlemskap är av särskild betydelse för förbundets verksamhet.

Har någon som enligt första eller andra stycket skall vara medlem i förbundet av särskilt skäl motsatt sig medlemskap, får han stå utanför förbundet, om dess verksamhet ej avsevärt försvåras därigenom.

Kommun samt sammanslutning av fiskerättsägare får ingå som medlem i vattenförbund, även om skyldighet icke föreligger enligt första eller andra stycket.

## 11 §

Förrättningsman förordnas av länsstyrelsen. *Om det är lämpligt*

Förrättningsman förordnas av länsstyrelsen. Förrättningsman

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Propositionens  
lagförslag*

*får länsstyrelsen även förordna biträdande förrättningsman. Förrättningsman och biträdande förrättningsman skall äga den kunskap och erfarenhet som uppdraget kräver.*

skall äga den kunskap och erfarenhet som uppdraget kräver.

Innan förordnande meddelas, kan länsstyrelsen fordra att sökanden ställer säkerhet för förrättningskostnaden.

Mot beslut av länsstyrelsen om förordnande av förrättningsman eller biträdande förrättningsman föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Mot beslut av länsstyrelsen om förordnande av förrättningsman föres talan hos kammarrätten genom besvär.

## 12 §

I fråga om förrättning enligt denna lag skall bestämmelserna i *vattenlagen (1918:523) om syneförrättning rörande företag enligt 3, 7 och 8 kap.* gälla i tillämpliga delar, i den mån ej annat följer av vad nedan sägs.

I fråga om förrättning enligt denna lag skall bestämmelserna i *12 kap. vattenlagen (1982:000)* gälla i tillämpliga delar, i den mån ej annat följer av vad nedan sägs.

## 13 §

Vid förrättningen biträdes förrättningsman av två gode män. Sakkunnigt biträde får icke förordnas.

Vid förrättningen biträdes förrättningsmannen av två gode män.

Med synemän förstås i denna lag förrättningsmannen, biträdande förrättningsman och gode männen.

Med synemän förstås i denna lag förrättningsmannen och gode männen.

Synemännen skall erhålla ersättning i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

## 15 §

Kungörelse som avses i *10 kap. 38 § vattenlagen (1918:523)* skall utfärdas, om det ej är uppenbart obehövt. I kungörelsen skall anges det vattenområde som avses.

Kungörelse som avses i *12 kap. 14 § vattenlagen (1982:000)* skall utfärdas, om det ej är uppenbart obehövt. I kungörelsen skall anges det vattenområde som avses.

*Förrättningsmannen skall, om det ej är uppenbart obehövt, förordna aktförvarare som avses i 10 kap. 39 § vattenlagen.*

## 16 §

Underrättelse om tid och ställe för förrättningen skall i god tid före första sammanträdet delges den som skall vara medlem i förbundet enligt 3 § första stycket samt, i den mån förrättningsmannen anser det lämpligt, den som kan antagas skola vara medlem i förbundet enligt 3 § andra stycket. Att delgivning icke skett, utgör ej hinder för sammanträdet.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Propositionens  
lagförslag

Underrättelse som avses i första stycket skall alltid sändas till vederbörande kommun samt till sammanslutning av fiskerättsägare som är känd för förrättningsmannen.

Vid kallelse till nytt sammanträde får första och andra styckena tillämpas i stället för bestämmelsen i 10 kap. 65 § andra stycket vattenlagen (1918:523) om delgivning med samtliga sakägare.

Vid kallelse till nytt sammanträde får första och andra styckena tillämpas i stället för bestämmelsen i 12 kap. 21 § vattenlagen (1982:000) om delgivning med samtliga sakägare.

## 22 §

Framlägger synemännen förslag till utlåtande som avses i 10 kap. 68 § vattenlagen (1918:523), skall avskrift av förslaget sändas till statens naturvårdsverk och länsstyrelsen.

Avskrift av det slutliga utlåtandet med däri intagen besvärshänvisning skall sändas till naturvårdsverket och länsstyrelsen.

Avskrift av utlåtandet med däri intagen besvärshänvisning skall sändas till naturvårdsverket och länsstyrelsen.

## 24 §

Förrättningskostnaderna skall, om beslut om förbundsbildning meddelas, fördelas mellan medlemmarna efter vad som är skäligt.

Avslutas förrättningen utan att beslut om förbundsbildning meddelas, skall förrättningskostnaderna betalas av sökanden eller fördelas mellan sökandena, om icke särskilda omständigheter föranleder att betalningsskyldigheten fördelas mellan samtliga sakägare eller vissa av dem. Om länsstyrelsen utan ansökan har förordnat förrättningsman, svarar staten för de kostnader som skulle ha åvilat en sökande.

Avgift som avses i 11 kap. 95 § vattenlagen (1918:523) skall ej utgå.

## 25 §

I fråga om talan mot beslut eller åtgärd vid förrättning enligt denna lag gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i vattenlagen (1918:523) om besvärsmål, som angår synförrättning rörande företag enligt 3,7 eller 8 kap.

Angår besvären fråga om medlemskap eller andelstal, gäller vad som i 11 kap. 53 § och 89 § andra stycket vattenlagen föreskrives för det fallet att besvären angår fråga om värdet på båtnad eller ersättning.

I fråga om talan mot beslut eller åtgärd vid förrättning enligt denna lag gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 13 kap. vattenlagen (1982:000) om förrättningsmål.

*Nuvarande lydelse*

Kungörelse som avses i 11 kap. 87 § vattenlagen skall ej införas i *Post- och Inrikes Tidningar*. I stället för att införas i *ortstidning* får kungörelsen delges varje sakägare. Kungörelsen jämte avskrift av besvärshandlingarna skall tillställas statens naturvårdsverk och länsstyrelsen.

*Föreslagen lydelse*

Kungörelse som avses i 13 kap. 58 § vattenlagen (1982:000) skall jämte avskrift av besvärshandlingarna tillställas statens naturvårdsverk och länsstyrelsen.

*Propositionens  
lagförslag*

## 34 §

När enligt 29 eller 33 § talan skall föras hos vattendomstol, gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i vattenlagen (1918:523) om stämningssmål.

När enligt 29 eller 33 § talan skall föras hos vattendomstol, gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 13 kap. vattenlagen (1982:000) om stämningssmål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Om ansökan om förrättning har gjorts före ikraftträdandet av denna lag, gäller äldre bestämmelser.

**16 Förslag till****Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)**

Härigenom föreskrivs att i 2 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) orden "vattenlagen (1918: 523)" skall bytas ut mot "vattenlagen (1982: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. Beträffande mark för vilken täktstillstånd har meddelats enligt vattenlagen (1918: 523) tillämpas 2 kap. 4 § i äldre lydelse.

**17 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska  
kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader**

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 2 §

Säkerhet behöver inte ställas i

1. mål som handläggs enligt lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Propositionens  
lagförslag*

2. mål vid fastighetsdomstol som inte avser en arrende-, hyres- eller bostadsrättstvist,

3. ansökningsmål enligt 11 kap. 17 § vattenlagen (1918:523),      3. ansökningsmål enligt 13 kap. 13 § vattenlagen (1982:000),

4. växelmål och checkmål.

5. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och

6. mål vid förvaltningsdomstol eller marknadsdomstolen.

Säkerhet behöver inte heller ställas i annat fall om talan väcks genom genstämning.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**18 Förslag till****Lag om ändring i vattenlagen (1982: 000)**

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 2 § vattenlagen (1982:000) skall ha nedan angivna lydelse.

*Lydelse enligt prop. 1981/82: 130*

*Föreslagen lydelse*

13 kap.

2 §

Om domstolar i vattenmål och rättegången i sådana mål gäller vad som är föreskrivet om allmän domstol, i den mån inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Om domstolar i vattenmål och rättegången i sådana mål *liksom i fråga om handläggningen av ärenden vid sådana domstolar* gäller vad som är föreskrivet om allmän domstol, i den mån inte annat följer av denna lag eller annan författning.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag  
PROTOKOLL  
vid regeringssammanträde  
1982-03-25

**Närvarande:** statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Ahrland, Molin

**Föredragande:** statsrådet Petri

**Lagrådsremiss med förslag till följdlagstiftning till den nya vattenlagen**

## 1 Inledning

Regeringen har tidigare denna dag beslutat att genom proposition till riksdagen (prop. 1981/82: 130) föreslå en ny vattenlag, en lag om införande av den nya vattenlagen samt två nya lagar om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn resp. allmän flottled.

Propositionen innehåller inte några förslag till följdändringar i annan lagstiftning.

I sitt slutbetänkande (SOU 1977: 27) Revision av vattenlagen. Del 4. Förslag till en ny vattenlag har vattenlagsutredningen<sup>1</sup> lagt fram förslag till följdlagstiftning till den av utredningen föreslagna nya vattenlagen. Betänkandet har remissbehandlats.

Till protokollet i detta ärende bör fogas dels utredningens lagförslag som *bilaga 1*, dels en sammanställning av remissyttrandena som *bilaga 2*.

Inom justitiedepartementet har upprättats promemorian (Ds Ju 1977: 12) Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen<sup>2</sup>. Promemorian har remissbehandlats.

Promemorian innehåller bl. a. förslag till ändringar i 7 kap. 2 och 9 §§ samt 14 kap. 1 § fastighetsbildningslagen (1970: 988). Förslagen avser behandlingen av vattenrättsliga servitut. Till protokollet i detta ärende bör fogas dels det nyss nämnda lagförslaget i promemorian som *bilaga 3*, dels en sammanställning av remissyttrandena i nu aktuella delar som *bilaga 4*.

<sup>1</sup> F. d. regeringsrådet Gösta Dyrssen, ordförande, överinspektören Sven Andersson, direktören Sture Annevall, överdirektören Jöran Hult, direktören Bengt Sterne och föreståndaren, ledamoten av riksdagen Thure Jadestig.

<sup>2</sup> Promemorian har inom justitiedepartementet upprättats av överdirektören Helmer Wallner.

## 2 Kortfattad presentation av förslagen

*Lagrådsremiss*

Förslaget till ny vattenlag i prop. 1981/82: 130 innebär en genomgripande systematisk omarbetning av den gällande vattenlagen (1918: 523) (VL) samt en förenkling och modernisering av regelsystemet, främst genom att gemensamma bestämmelser så långt möjligt införs för de olika slags vattenföretag som lagen är tillämplig på. Vidare skärps reglerna om tillstånd till utförande av vattenföretag.

Den nya vattenlagen medför behov av åtskilliga följdändringar i annan lagstiftning av rent lagteknisk natur, t. ex. nya hänvisningar till den nya lagen eller till vissa bestämmelser i den. Beträffande vissa lagar behövs det ändringar också av andra skäl.

I prop. 1981/82: 130 har föreslagits vissa ändringar i flottningslagstiftningen. Sålunda har de administrativa frågorna om inrättande, utvidgning och avlysning av allmänna flottleder brutits ut ur vattenlagen och tagits in i en särskild lag.

Någon direkt motsvarighet till 6 kap. VL om allmän flottled har inte tagits in i den nya vattenlagen, som dock innehåller vissa bestämmelser om allmän flottled av vattenrättslig natur. En del bestämmelser i 6 kap. VL, som fortfarande bör gälla, bör, som vattenlagsutredningen har föreslagit, tas in i lagen (1919: 426) om flottningslag i allmän flottled, den s. k. flottningslagen. Även vissa andra ändringar bör göras i flottningslagen.

Olika förslag rörande behandlingen av vattenrättsliga servitut i fastighetsbildningssammanhang har lämnats av vattenlagsutredningen och i den nyss nämnda departementspromemorian. Jag anser att vissa ändringar bör göras i fastighetsbildningslagens regler om vattenrättsliga servitut och kommer att i specialmotiveringen ange hur de nya reglerna bör utformas.

Enligt den nya vattenlagen skall det kunna förordnas om samverkan mellan flera intressenter i vattenrättsliga samfälligheter (se 5, 6 och 7 kap. nya vattenlagen). Som har förordats i prop. 1981/82:130 bör lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter göras tillämplig på förvaltningen av sådana samfälligheter. I den angivna lagen bör med anledning härav vissa bestämmelser om de vattenrättsliga samfälligheterna tas in.

Vid den nya lagens ikraftträdande kommer det att finnas företag med en gemensam förvaltning för flera deltagare enligt 3, 7 eller 8 kap. VL. I fråga om sådana företag som har ordnad förvaltning enligt VL har i prop. 1981/82: 130 föreslagits att den lagens förvaltningsbestämmelser i princip skall tillämpas även i fortsättningen (se 26 § lagen om införande av vattenlagen, i fortsättningen kallad promulgationslagen).

Som utredningen har föreslagit och som förordas i prop. 1981/82: 130 bör det emellertid i fråga om nu angivna företag också vara möjligt att få förvaltningen ordnad enligt lagen om förvaltning av samfälligheter. I 22 § andra stycket i den nyss nämnda promulgationslagen har också stadgats att en sådan övergång skall ske i samband med en omprövning enligt 15 kap.

15 § nya vattenlagen eller godkännande av en överenskommelse enligt 15 kap. 16 § samma lag, om kretsen av deltagare eller kostnadsfördelningen mellan dem ändras genom omprövningen. Denna regel bör kompletteras med en generell möjlighet för deltagarna i gemensamma företag enligt VL att besluta om en övergång till förvaltning enligt lagen om förvaltning av samfälligheter.

Vad jag nu har förordat avser sådana gemensamma företag enligt VL som har en ordnad förvaltning genom en styrelse och som alltså kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter. Som framgår av 3 kap. 27 §, 7 kap. 61 § och 8 kap. 40 § VL behöver vissa företag som endast har två deltagare inte ha någon ordnad förvaltning. I fråga om äldre diknings-samfälligheter som tillkommit före VL gäller en motsvarande ordning för bl. a. företag med högst fem deltagare. Som lantmäteriverket har föreslagit i sitt remissyttrande bör lagen om förvaltning av samfälligheter göras direkt tillämplig på sådana företag.

Vid utarbetande av förslagen till följdändringar till den nya vattenlagen bör utgångspunkten vara den lydelse som den nya vattenlagen har enligt prop. 1981/82: 130.

### 3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled,
2. lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred,
3. lag om ändring i lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m.,
4. lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske,
5. lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.,
6. lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822),
7. lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln,
8. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),
9. lag om ändring i jordabalken,
10. lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988),
11. lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719),
12. lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
13. lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
14. lag om ändring i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
15. lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund,
16. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152),

17. lag om ändring i lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kārande att ställa säkerhet för rättegångskostnader.

*Lagrādsremiss*

De under 2, 4, 6 och 8 angivna fōrslagen har upprättats i samrād med chefen fōr jordbruksdepartementet, fōrslagen under 3 och 7 i samrād med chefen fōr industridepartementet och fōrslaget under 16 i samrād med chefen fōr budgetdepartementet.

Fōrslagen bōr fogas till protokollet i detta ārende som *bilaga 5*.

## 4 Motivering till de sārskilda fōrslagen

### 4.1 Fōrslaget till lag om āndring i lagen (1919: 426) om flottning i allmān flottled

Jag hānvisar till vad som anfōrts i prop. 1981/82: 130 om allmāna flottleder och om fōrslaget till lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmān flottled.

Enligt 4 § fōrslaget till lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmān flottled meddelas beslut enligt den lagen av regeringen eller den myndighet som regeringen bestāmer, dvs. lānsstyrelsen. Vattendomstolarna och sārskilda synemān skall alltsā inte lāngre handlāgga sādana frāgor. Detta medfōr behov av vissa āndringar i fōrevarande lag.

I enlighet med vad jag har fōrordat i avsnitt 2 har vidare vissa bestāmmelser i 6 kap. VL, som inte har fātt nāgon motsvarighet i den nya vattenlagen, arbetats in i fōrevarande lag.

Flottningslagen har fātt ett vidgat tillāmpningsomrāde genom att āven s. k. buntflottning skall rāknas som flottning (se vid 1 §).

#### 1 §

Vattenlagsutredningen har fōreslagit att flottningslagen skall gōras tilllāmplig āven pā s. k. buntflottning, dvs. framfōrande av flottgods i sammanlagda flottar genom bogsering eller liknande. I gāllande lag rāknas buntflottning som sjōfart och inte som flottning. Fōrslaget har tillstyrkts av Svenska flottledsfōrbundet och lāmnats utan erinran av ōvriga remissinstanser. Jag bitrāder fōrslaget.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att bogsering av sammanlagda buntar annorstādes ān i allmān flottled āven i fōrsāttningen rāknas som sjōfart.

I fōrevarande paragraf har uttrycket "lāta flottgods lōst framflyta" ersatts av "flotta". Hārmed avses sāvāl lōsflottning som framfōrande av flottgods i flottar, buntar eller knippen. Åven framfōrande av flottgods inom ringbom omfattas av uttrycket. Med denna utformning av fōrevarande paragraf saknas anledning att bibehålla bestāmmelsen i 84 § fōrsta stycket, enligt vilken med lōsflottning skall jāmställas flottning av knippen

eller mindre buntar eller av flottgods inom ringbom. Denna bestämmelse har därför utgått.

Tvångsrätt för att utföra anordningar som behövs för vattenföretag för allmän flottled, inbegripet för buntflottning, kan erhållas med stöd av 8 kap. 1 § första stycket 3 förslaget till ny vattenlag.

## 2 §

Paragrafen har ändrats redaktionellt bl. a. med hänsyn till den nya utformningen av 1 §.

## 4 §

Paragrafen har ändrats som en följd av att vattendomstolen inte längre skall handlägga flottledsfrågor.

## 5 a §

Paragrafen motsvarar 6 kap. 10 § första och andra styckena VL och reglerar frågan om vem som skall få utföra de anläggningar som erfordras när en allmän flottled skall inrättas. I motsats till utredningsförslaget har en motsvarighet till bestämmelsen i 6 kap. 10 § andra stycket andra meningen VL tagits med.

## 5 b §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 kap. 11 § första och andra styckena VL och anger bl. a. vad som skall anses ingå i anläggningskostnaderna för en allmän flottled.

Anläggningskostnaden bestäms enligt gällande lagstiftning på följande sätt. Vattendomstolen gör i samband med beslutet om inrättande av en allmän flottled en preliminär uppskattning av anläggningskostnaden. Anläggningskostnaden bestäms slutligt av vattendomstolen först sedan anläggningarna besiktats enligt 13 kap. 1 § tredje stycket VL och godkänts (se 11 kap. 66 § 3 mom. VL). Om anläggaren eller någon av de flottande är missnöjd med beslutet om anläggningskostnadens storlek kan vattendomstolens beslut överklagas.

Vattenlagsutredningen har inte närmare angivit hur anläggningskostnaden skall bestämmas efter den nya vattenlagens ikraftträdande. Utredningen har emellertid såsom ett andra stycke till förevarande paragraf föreslagit en bestämmelse om tvist angående anläggningskostnadens storlek.

Enligt min mening bör efter den nya vattenlagens ikraftträdande länsstyrelsen i samband med att en flottled upplåts för allmänt begagnande i ett särskilt beslut bestämma storleken av den anläggningskostnad som skall fördelas på de flottande. En bestämmelse härom har tagits in i 16 §. Anläggaren eller de flottande har då möjlighet att genom talan mot länsstyrelsens beslut få frågan om anläggningskostnadens storlek prövad. Någon motsvarighet till 5 b § andra stycket i utredningens förslag behövs då inte och den bestämmelsen har därför inte fått någon motsvarighet här.

## 5 c §

Paragrafen motsvarar 6 kap. 24 § VL och innehåller regler om allmänna flottleders egendom.

## 6 §

Den möjlighet som nu finns enligt 6 kap. 5 § andra stycket VL att i samband med flottledens inrättande bestämma ersättning för flottningsskada har inte fått någon motsvarighet i den nya vattenlagen eller i förevarande lag. Tredje stycket i förevarande paragraf kan därför upphävas.

## 7 §

I paragrafens andra stycke, som är nytt, har införts en motsvarighet till 6 kap. 18 § första meningen VL om rätt för den som bygger i allmän flottled att påkalla bestämmelser om skyddsanordningar. Detta har också föranlett en redaktionell ändring i paragrafens första stycke.

## 13 §

Paragrafens *andra stycke* har ändrats redaktionellt.

Bestämmelsen i *tredje stycket* andra meningen om anteckning i vattenboken har utgått.

I stället för hänvisningen till 6 kap. 23 § VL i *fjärde stycket* har tagits in en motsvarighet till nämnda lagrum. Enligt en särskild bestämmelse i styckets sista mening skall frågan om ändrade ersättningsbestämmelser prövas av vattendomstolen antingen i samband med prövningen av de ändrade anordningarna eller föreskrifterna eller efter stämning.

## 14 §

Ändringarna i förevarande paragraf föranleds av att länsstyrelsen övertar vattendomstolens och synemännens uppgifter vid inrättande och utvidgande av allmänna flottleder. I förevarande paragraf har dessutom tagits in en motsvarighet till 10 kap. 19 § VL.

## 16 §

I enlighet med vad som har anförts vid 5 b § har i förevarande paragraf tagits in en bestämmelse om att länsstyrelsen, innan flottleden upplåts till allmänt begagnande, skall bestämma storleken av den anläggningskostnad som enligt 5 b § skall ersättas av de flottande. Innan beslut härom meddelas bör, liksom f. n., anläggningarna för flottleden ha besiktats.

## 17 §

I andra stycket har föreskriften om skyldighet för länsstyrelsen att inhämta yttrande från vattenrättsdomaren och förrättningsmannen tagits bort.

## 18 §

Paragrafen har ändrats som en följd av att vattendomstolen inte längre skall handlägga flottledsfrågor.

## 20 §

I paragrafens tredje stycke har andra meningen utgått, eftersom 6 kap. 14 § VL inte får någon motsvarighet i den nya lagstiftningen.

## 21, 22, 28, 37 och 64 §§

Paragraferna har ändrats som en följd av att vattendomstolen inte längre skall handlägga flottledsfrågor.

## 65 §

Bestämmelsen i tredje stycket om anteckning i vattenboken har utgått.

## 69 §

Ändringarna i förevarande paragraf innebär att länsstyrelsen övertar vattendomstolens uppgift att pröva frågor om barkning av virke som skall flottas.

## 70 §

Bestämmelsen i första stycket andra meningen om skyldighet för tjänstemän vid väg- och vattenbyggnadsdistrikten att under länsstyrelsens överinseende utöva tillsyn tillämpas inte och har därför tagits bort.

Hänvisningen i tredje stycket till 13 kap. VL har upphävts.

## 79 §

Ändringen föranleds av att 37 § efter föreslagen ändring bara har ett stycke. I enlighet med terminologin i 25 kap. 1 § brottsbalken har påföljden i stadgandet angivits till böter. Endast dagsböter kommer emellertid i fråga som brottspåföljd.

## 82 §

Hänvisningen till 6 kap. 27 § VL i första stycket har utgått.

## 84 §

Första stycket har upphävts av skäl som har angetts vid 1 §.

## 84 a §

Ändringen i första stycket sammanhänger med den ändrade lydelse av 14 § som nu föreslås och som innebär att ett uttryckligt stadgande angående möjligheten att anlita sakkunnigt biträde inte längre finns.

*Övergångsbestämmelser**Lagrådsremiss*

Utredningen har föreslagit en särskild övergångsbestämmelse om att vissa äldre bestämmelser om vattendomstol fortfarande skall gälla i fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet av förevarande lagändringar. Enligt min mening behövs det ingen övergångsbestämmelse för att så skall bli fallet. Inte heller i övrigt behövs det några särskilda övergångsbestämmelser.

**4.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred**

Genom 2 § i den i prop. 1981/82: 130 föreslagna promulgationslagen upphävs i princip gällande VL. Denna lags bestämmelser i 3 kap. rörande förvaltningen av vattenregleringssamfälligheter m.m. gäller också enligt 43–45 §§ lagen (1933: 269) om ägofred i fråga om förvaltningen av stängsel- och betessamfälligheter med flera än två deltagare. I detta sammanhang måste man alltså ta ställning till frågan hur förvaltningen av befintliga och eventuellt nytillkommande stängsel- och betessamfälligheter bör ordnas. Chefen för jordbruksdepartementet har nyligen tillkallat en särskild utredare att se över lagstiftningen om ägofred (dir. 1981: 61). I avbidan på resultatet av den översynen anser jag, efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet, det lämpligast att låta VL:s förvaltningsbestämmelser gälla beträffande ifrågavarande samfälligheter. Ett stadgande härom föreslås infört som 45 a § omedelbart efter nämnda bestämmelser i lagen om ägofred.

**4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.****12 §**

Hänvisningen i första stycket till VL har ändrats till att gälla den nya vattenlagen.

**13 §**

Hänvisningen i *första stycket* till VL har ersatts av en hänvisning till motsvarande bestämmelse i den nya vattenlagen.

I *andra stycket* har ordet "vattenbyggnadens" bytts ut mot "vattenanläggningens" (se 1 kap. 3 § andra stycket nya vattenlagen).

**4.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske**

I 13 kap. 15 § VL finns en hänvisning till 30 och 32 §§ fiskeristadgan (1954: 607) i fråga om straff och andra påföljder för den som överträder fiskeförbud som har meddelats i anledning av företag enligt VL eller motsvarande äldre lag.

I det till lagrådet den 22 januari 1981 remitterade förslaget till ny vattenlag togs i 21 kap. 1 § femte stycket in en motsvarande hänvisning till straff- och förverkandebestämmelserna i fiskeristadgan. Vid sin granskning av förslaget har emellertid lagrådet påpekat att en bestämmelse om ansvar för överträdelse av fiskeförbud bör tas upp i lag och inte i fiskeristadgan. Skälen härtill är följande.

Enligt 33 f § lagen (1950: 596) om rätt till fiske bemyndigas regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande. Stadgandet utgör underlag för i fiskeristadgan meddelade bestämmelser. I 35 a § lagen om rätt till fiske stadgas straff för den som bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 33 f §, i fall som anges i sålunda meddelad föreskrift. De i 30 § fiskeristadgan givna bestämmelserna om ansvar avser i huvudsak brott mot bestämmelser i stadgan. Så är emellertid inte fallet med den i paragrafens första stycke under 3. upptagna föreskriften om ansvar för brott mot fiskeförbud som meddelats för visst område i anledning av företag enligt VL, i den mån fråga inte endast är om brott mot ett av länsstyrelsen med tillämpning av fiskeristadgans 14 § för området meddelat förbud. Något underlag för bestämmelsen om ansvar för brott mot fiskeförbud, som tillkom år 1954, finns inte i bemyndigandet i lagen om rätt till fiske. Något stöd för att nu i fiskeristadgan införa ett stadgande om ansvar för den som bryter mot ett av vatten-domstol meddelat fiskeförbud enligt 8 kap. 4 § nya vattenlagen torde enligt lagrådet inte föreligga. En bestämmelse om ansvar för överträdelse av fiskeförbud bör därför enligt lagrådet upptas i lag.

En sådan bestämmelse kan enligt lagrådet införas i vattenlagen. Enligt lagrådets mening är det emellertid lämpligare att bestämmelsen placeras i lagen om rätt till fiske. De i den lagen meddelade bestämmelserna om förverkande och beslag kan då bli direkt tillämpliga vid brott mot fiskeförbudet.

I prop. 1981/82: 130 har jag uttalat att jag biträder lagrådets förslag till lagteknisk lösning av förevarande ansvars- och förverkande frågor. I 21 kap. 1 § fjärde stycket nya vattenlagen har därför tagits in en erinran om bestämmelserna i lagen om rätt till fiske om straff och andra påföljder för den som överträder vattenrättsliga fiskeförbud. Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet har jag funnit det lämpligt att ta in den ifråga-varande straffbestämmelsen som punkt 2 i första stycket av 35 a § förevarande lag, medan den nuvarande straffbestämmelsen i stadgandets första stycke upptas som punkt 1. Dessutom föreslås några redaktionella jämkningar i paragrafen.

Regeringen har den 24 februari 1982 beslutat om en ny fiskeriförordning (1982: 126) som bl. a. ersätter den nuvarande fiskeristadgan. Förordningen träder i kraft den 1 juli 1982 och samtidigt upphör fiskeristadgan i princip att gälla. Fiskeriförordningen innehåller inte någon motsvarighet till ansvarsbestämmelserna i fiskeristadgan rörande brott mot fiskeförbud enligt VL.

#### 4.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.

##### 1 §

I paragrafen har ordet "Konungen" bytts ut mot "regeringen".

##### 2 §

Hänvisningarna i paragrafen till VL har ersatts av hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya vattenlagen. Dessutom har paragrafen anpassats till terminologin i den nya vattenlagen. Jag hänvisar till vad som i prop. 1981/82: 130 har anförts om uttrycket "vattenreglering" (se 1 kap. 4 § nya vattenlagen).

##### 3 §

Hänvisningen i paragrafen till VL har ersatts av en hänvisning till den nya vattenlagen.

##### 5 §

Enligt paragrafen skall bestämmelserna i 2 kap. 3 § första stycket VL om prövning av en vattenbyggnads ekonomiska tillåtlighet inte tillämpas på vattenföretag enligt förevarande lag. I den nya vattenlagen har VL:s detaljerade ekonomiska tillåtlighetsregel ersatts av den mera allmänt hållna bestämmelsen i 3 kap. 4 § om en samhällsekonomisk tillåtlighetsbedömning. Enligt den bestämmelsen får ett vattenföretag komma till stånd endast om fördelarna från allmän och enskild synpunkt av företaget överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av det.

Enligt 2 § förevarande lag får tillstånd enligt lagen lämnas till ett vattenföretag m. m., om detta prövas ur allmän synpunkt medföra fördelar, som väsentligt överväger olägenheterna. Denna prövning motsvarar alltså i huvudsak den som skall göras enligt 3 kap. 4 § nya vattenlagen. Något behov av undantagsbestämmelsen i 5 § förevarande lag föreligger därför inte. Den föreslås alltså upphävd.

##### 6 §

Hänvisningarna i *första stycket* till VL har ändrats till att avse motsvarande bestämmelser i den nya vattenlagen.

Den nuvarande bestämmelsen i *andra stycket*, som möjliggör förvaltning av ett vattenregleringsföretag med flera än två deltagare genom någon av deltagarna i stället för en styrelse, har ersatts av en allmän hänvisning till lagen om förvaltning av samfälligheter. Det får alltså ankomma på deltagarna själva att bestämma huruvida förvaltningen skall ordnas genom delägarförvaltning eller föreningsförvaltning.

## 7 §

Hänvisningarna till VL i förevarande paragraf har ändrats till att avse motsvarande bestämmelser i den nya vattenlagen. I första stycket har dessutom ordet "Konungen" bytts ut mot "regeringen".

Enligt paragrafens *andra stycke* skall någon utomprocessuell förberedelse inte äga rum i fråga om företaget enligt förevarande lag. Det nuvarande undantaget i 14 § från skyldigheten att i ansökan om tillstånd till vattenföretaget redovisa vad som har förekommit vid sådan förberedelse har tagits in i förevarande stadgande. 14 § kan därför upphävas.

## 8 §

I *andra stycket* i förevarande paragraf görs f. n. ett undantag från regeln i 2 kap. 15 § VL om skyldighet för den som begagnar en annans vattenbyggnad att gottgöra ägaren en skälig andel av byggnadens värde i befintligt skick samt att ta del i kostnaden för dess framtida underhåll. I stället skall skälig ersättning ges för begagnandet av byggnaden.

Enligt 8 kap. 2 § *andra stycket* nya vattenlagen, som ersätter 2 kap. 15 § VL, skall den som ges rätt att använda en vattenanläggning ge anläggningens ägare en skälig ersättning för rätten att använda anläggningen. Den nuvarande särregleringen för företag som omfattas av förevarande lag behövs inte längre. *Andra stycket* i förevarande paragraf föreslås därför upphävt.

## 9 §

Hänvisningarna i paragrafen till VL har ersatts av hänvisningar till motsvarande stadganden i den nya vattenlagen. Genom den tillagda hänvisningen till 13 kap. 49 § femte stycket nya vattenlagen undantas också uppskjutna ersättningsanspråk enligt förevarande lag från preskriptionslagens (1981: 130) bestämmelser.

## 12 §

Hänvisningarna i paragrafen till VL har ersatts av hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya vattenlagen. Eftersom benämningen "vattenrättsdomaren" inte förekommer i den nya vattenlagen har denna benämning också här bytts ut mot "vattendomstolen" (se 13 kap. 3 och 4 §§ nya vattenlagen).

## 14 §

Som jag har anfört vid 7 § har en motsvarighet till stadgandet tagits in i *andra stycket* av nämnda paragraf. 14 § föreslås därför upphävd.

## 15 §

Hänvisningen i paragrafen till 11 kap. 30 § första stycket VL har ersatts av en hänvisning till motsvarande bestämmelse i 4 kap. 5 § *andra stycket*

nya vattenlagen. Paragrafens tillämpningsområde har dessutom vidgats till att också omfatta fall som avses i 4 kap. 5 § tredje stycket nya vattenlagen, dvs. ansökningar om rätt att använda annans vattenanläggning.

## 16 §

I *första stycket* har benämningen "vattenrättsdomaren" bytts ut mot "vattendomstolen" (jfr motiveringen till 12 §).

Hänvisningarna i *andra stycket* till vissa bestämmelser i 11 kap. VL om processuella frister har ersatts av hänvisningar till motsvarande stadganden i 13 kap. nya vattenlagen som fortfarande innehåller bestämmelser om frister.

## 17 §

Enligt 11 kap. 46 § första stycket VL får vattenrättsdomaren i brådska fall medge att åtgärder för ett vattenföretag vidtas provisoriskt. Denna befogenhet gäller enligt *första stycket* i förevarande paragraf också åtgärder för företag enligt förevarande lag.

I den nya vattenlagen finns en motsvarande möjlighet för ensamdomare att medge brådska, provisoriska åtgärder endast när det gäller skadeförebyggande eller skademinskande åtgärder (se 13 kap. 34 § nya vattenlagen). Beträffande företag som avses i förevarande lag bör emellertid den nuvarande befogenheten finnas kvar. Första stycket har utformats i enlighet härmed.

Som framgår av 19 § är sökanden skyldig att ställa säkerhet för den ersättning som kan komma att utgå på grund av medgivna provisoriska åtgärder och som inte skall betalas i förväg.

Hänvisningen till VL i *andra stycket* i förevarande paragraf har ändrats till att avse motsvarande bestämmelse i den nya vattenlagen. "Vattenrättsdomaren" har bytts ut mot "vattendomstolen". Vid handläggningen av frågor enligt denna paragraf är vattendomstolen domför med endast ordföranden.

*Tredje stycket* har lagts till för att överensstämmelse skall uppnås med vad som föreskrivs i 13 kap. 34 § nya vattenlagen om provisoriska skadeförebyggande eller skademinskande åtgärder.

## 18 §

*Första stycket* har ändrats redaktionellt, varvid bl.a. uttrycket "Könungen" har bytts ut mot "regeringen".

Hänvisningen till VL i *andra stycket* har ändrats till att avse motsvarande bestämmelse i den nya vattenlagen.

## 19 §

Hänvisningarna i paragrafen till VL har ersatts av hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya vattenlagen.

## 20 §

I paragrafen stadgas f. n. att s. k. domstolsavgifter enligt 11 kap. 95 § VL inte skall utgå i mål som avses i förevarande lag. Den nya vattenlagen innehåller inte någon motsvarighet till domstolsavgifter. Undantagsregeln i förevarande paragraf behövs därför inte. Den föreslås upphävd.

**4.6 Förslaget till lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822)**

Hänvisningarna i 16, 18 och 20 §§ naturvårdslagen (1964: 822) till VL har ersatts av hänvisningar till den nya vattenlagen.

**4.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln**

Undantaget i 10 § lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln avseende VL har ändrats till att avse den nya vattenlagen.

**4.8 Förslaget till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)**

## 1 §

I enlighet med vad som har förordats i prop. 1981/82: 130 (se 1 kap. 3 § första stycket punkt 1 nya vattenlagen) har i första stycket punkterna 1 och 2 i förevarande paragraf undantag gjorts från miljöskyddslagens (1969: 387) tillämpningsområde för sådana utsläppsåtgärder och annan markanvändning m. m. som utgör vattenföretag enligt den nya vattenlagen.

## 2 §

Tredje stycket i förevarande paragraf innehåller f. n. en erinran om att det i VL finns bestämmelser om byggande i vatten för att motverka vattenförorening och om ianspråktagande av mark för ledning eller annan anläggning för avloppsvatten. Sådana bestämmelser finns i 8 kap. VL.

Den nya vattenlagen innehåller inte, bortsett från bestämmelserna i 5 kap. 5–8 §§ om kombinerade markavvattnings- och avloppsföretag, några tvångsrättsregler om rätt att ta i anspråk annans mark för ledningar eller andra anläggningar för avloppsvatten. Sådan tvångsrätt får alltså utverkas med stöd av annan lagstiftning, t. ex. expropriationslagen (1972: 719) eller ledningsrättslagen (1973: 1144).

Den nya vattenlagen innehåller däremot vissa bestämmelser om vattenföretag för att motverka förorening genom avloppsvatten (se t. ex. 2 kap. 4 § punkt 5 och 8 kap. 1 § första stycket punkt 5). Jag anser emellertid att en hänvisning till sådana bestämmelser inte behövs i miljöskyddslagen.

På grund av det anförda har tredje stycket föreslagits upphävt.

#### 4.9 Förslaget till lag om ändring i jordabalken

##### 1 kap. 6 §

Hänvisningen i paragrafen till VL har ändrats till att avse motsvarande stadgande i den nya vattenlagen.

##### 9 kap. 33 §

I enlighet med terminologin i den nya vattenlagen har uttrycket "torrläggning av mark" bytts ut mot "markavvattning" och hänvisningen till VL har ändrats till den nya vattenlagen. I en övergångsbestämmelse anges dock att paragrafen fortfarande gäller i fall då jordägaren utgivit ersättning för torrläggning av mark enligt VL. Dessutom har hänvisningen till lagen (1939: 608) om enskilda vägar kompletterats med en hänvisning till anläggningslagen (1973: 1149).

#### 4.10 Förslaget till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988)

Som jag har anfört i avsnitt 2 har olika förslag lämnats rörande behandlingen av vattenrättsliga servitut i fastighetsbildningssammanhang av vattenlagsutredningen och i departementspromemorian Ds Ju 1977: 12.

I det följande föreslås ändringar i ett antal bestämmelser i fastighetsbildningslagen (1970: 988, FBL) som reglerar förhållandet mellan denna lag och den vattenrättsliga lagstiftningen. Ändringar föreslås sålunda när det gäller möjligheterna att genom fastighetsreglering bilda, ändra och upphäva vattenrättsliga servitut (7 kap. 2 och 9 §§), möjligheterna att besluta om vattenföretag såsom gemensamt arbete (9 kap. 1 §) samt möjligheterna att genom fastighetsbestämning pröva beståndet och omfånget av vattenrättsliga servitut (14 kap. 1 §). De föreslagna ändringarna innebär i huvudsak en vidgning av fastighetsbildningsmyndighetens möjligheter att behandla vattenrättsliga frågor.

Jag vill nämna att fastighetsbildningsutredningen (Ju 1979: 11), som tillsattes i slutet av år 1979, överväger frågor om rättighetsåtgärder på grundval av förslag till ändringar i bl. a. 7 kap. FBL som har lagts fram i den nyss nämnda departementspromemorian. Utredningens uppdrag omfattar dock inte frågan om avgränsningen mellan FBL och vattenlagen (se 1980 års kommittéberättelse del II s. 103).

##### 7 kap. 2 §

Servitut som avser skogsfång eller rätt att dra ledning enligt ledningsrättslagen (1973: 1144) får inte bildas genom fastighetsreglering.

Servitut som kan upplåtas enligt 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) får bildas genom fastighetsreglering. Andra servitut som kan upplåtas enligt vattenlagen får inte bildas genom fastighetsreglering.

Servitut, som kan upplåtas efter prövning vid särskild förrättning i andra fall än som anges i första och andra styckena, får bildas genom

*fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.*

*Lagrådsremiss*

Första – tredje styckena gäller inte servitut som avser avloppsledning för en fastighet eller ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

*Departementsförslaget:* Innebär utvidgade möjligheter att tillskapa vattenrättsliga servitut genom fastighetsreglering.

*Gällande rätt:* Paragrafen innehåller bestämmelser som innebär att möjligheten att bilda vissa former av servitut genom fastighetsreglering begränsas. Enligt andra stycket gäller bl.a. att servitut som kan upplåtas enligt VL får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna. I fråga om servitut enligt 2–6 kap. VL fordras dessutom att den tjänande fastighetens ägare inte motsätter sig åtgärden.

*Motiv till gällande rätt:* "Kommittén anser att man alltid bör sträva efter största möjliga enhetlighet med avseende på de materiella förutsättningarna att bilda servitut för att tillgodose samma eller likartade ändamål. Detsamma gäller om den formella handläggningen av likartade servitutsfrågor. Helt fristående servitutsåtgärder bör därför inte tillåtas enligt fastighetsbildningslagen, om de kan genomföras med stöd av annan, särskilt för ändamålet tillkommen lagstiftning. — — — Med hänsyn till den speciella sakkunskap vattendomstolarna besitter på detta område är det inte lämpligt med förrättningsprövning i annat fall än då ägaren till den fastighet som skall belastas av servitutet underkastar sig åtgärden. — — — Beträffande de i 7 och 8 kap. VL behandlade servituten för torrläggning och avledning av avloppsvatten kan det dock inte undvikas att de fastighetsbildande myndigheterna får befogenhet att — oberoende av fastighetsägarnas frivilliga medverkan — i anslutning till fastighetsbildning tillskapa servitut. En annan ordning skulle nämligen i alltför hög grad komplicera handläggningen av sådana inte sällan förekommande fastighetsregleringar som förutsätter en samtidig lösning av torrlägnings- eller avloppsfrågor." (Prop. 1969: 128 s. B 549 f.)

*Vattenlagsutredningens förslag:* Ett absolut förbud att genom fastighetsreglering bilda sådana servitut som kan upplåtas enligt den nya vattenlagen.

*Motiv:* "VL-förslaget medger inte någon uppdelning av vattenrättsliga servitut i två olika grupper. Redan här ligger ett visst hinder mot att behålla FBL:s nuvarande ordning. Därtill kommer att servitut enligt nuvarande 7 och 8 kap. VL ingalunda kan anses oviktiga för de vattenrättsliga intressena. De vidgade kraven beträffande förprövning enligt VL-förslaget av markavvattning innebär också en skärpning av gällande ordning på detta område. — Med samma grundsyn som kommit till uttryck i förarbetena på FBL finner utredningen det vara väl förenligt att vattenrättsliga servitut, dvs. de särskilda tvångsrätterna enligt 9 kap. VL-förslaget, inte bör kunna bildas vid fastighetsbildningsförrättning." (SOU 1977: 27 s. 427)

*Promemorian:* Möjlighet att i fristående fastighetsregleringsförrättningar inrätta vattenlagsservitut, utom när det gäller servitut avseende rätt att utnyttja vatten för vattenkraft, rätt att utnyttja mark för uppdämning eller rätt till vattentäkt för Orts vattenförsörjning eller i industriellt syfte.

*Motiv:* Det bör vara helt fritt att genom fastighetsreglering bilda servitut som avser de egentliga fastighetsintressena. Rättigheter för ett mera vidsträckt samhällsintresse bör dock instiftas och behandlas enligt annan lagstiftning.

*Remissyttranden:* Nuvarande kompetensgräns är svårförståelig. Vattenlagsutredningens restriktiva hållning avvisas. Det finns enligt så gott som samtliga remissinstanser ett behov av att kunna upplåta vattenrättsliga servitut vid fastighetsregleringsförrättning. Flertalet remissinstanser anser att promemorians förslag till utformning av bestämmelsen kan vara ett tänkbart alternativ.

*Skäl för departementsförslaget:* I likhet med flertalet remissinstanser anser jag att det bör vara möjligt att i viss utsträckning bilda vattenrättsservitut genom fastighetsreglering.

Samtliga remissinstanser förutsätter att möjligheten att bilda vattenrättsliga servitut genom fastighetsreglering skall begränsas så att inte alla former av sådana servitut skall kunna bildas. I flertalet fall hänvisas till promemoriaförslaget såsom en tänkbar begränsning.

När det gäller promemorians förslag till avgränsning delar jag uppfattningen att rätt att utnyttja vattenkraft och att utnyttja mark för uppdämning inte bör få upplåtas i form av fastighetsbildningsservitut. Den tredje begränsningen avseende bl. a. rätt till vattentäkt för industriellt syfte anser jag däremot inte berättigad. Denna servitutsform regleras inte i VL och någon begränsning i rätten att bilda ett sådant servitut följer sålunda f. n. inte av förevarande paragraf. Enligt den nya vattenlagen fordras att den som vill utföra en vattentäkt för industriell vattenförsörjning måste ha rådigheten över det vatten där bortledningspunkten är belägen, medan något motsvarande krav inte ställs upp i fråga om vattentäkter för kommunal vattenförsörjning (se 2 kap. 4 § 2 nya vattenlagen).

Något behov av att tillskapa servitut genom fastighetsreglering för det kommunala vattenförsörjningsintresset finns på grund av det anförda i och för sig inte. Däremot kan den grundläggande rådigheten för en industriell vattentäkt inte tillskapas enligt den nya vattenlagen. Enligt min mening bör därför nuvarande möjlighet att genom ett fastighetsbildningsservitut tillförsäkra en industrifastighet vatten finnas kvar.

I sistnämnda avseende är gränsdragningen i promemorian sålunda för snäv. I övrigt ger promemoriaförslaget enligt min mening alltför vidsträckt möjligheter att tillgripa fastighetsreglering i stället för vattenrättslig prövning. Jag anser därför att gränsdragningen bör bestämmas på annat sätt än enligt promemoriaförslaget. Stockholms tingsrätt har föreslagit att sådana servitut som inverkar menligt på vattenförhållandena eller på ett

vattenföretag inte skall få bildas genom fastighetsreglering. Även denna gränsdragning är enligt min mening för vid. Samtidigt bör det förhållandet att ett servitut kommer att användas på ett sätt som inverkar på vattenförhållandena inte självklart omöjliggöra att det bildas av fastighetsbildningsmyndighet. Frågan om inverkan på vattenförhållandena kan ju prövas i ett efterföljande vattenmål.

I FBL bör anges vilka vattenlagsservitut som skall kunna bildas genom fastighetsreglering. Det är i huvudsak följande servitutsformer enligt den nya vattenlagen som kan komma i fråga. Rätt att ta i anspråk annans vattenkraft (2 kap. 7 och 8 §§), rätt till avlopp genom väg (5 kap. 11 §), rätt att för vattenföretag ta i anspråk mark m. m. (8 kap. 1 §), rätt att använda annans anläggning i vatten (8 kap. 2 §), rätt att lägga upp rensmassor (8 kap. 3 §), fiskeförbud (8 kap. 4 §). Därtill kommer den generella rätten att efter tillstånd till vattenföretag genom inverkan på vattenförhållandena skada motstående intressen.

Av ovannämnda tvångsrätter gäller 5 kap. 11 § och 8 kap. 3 § utan särskilt förordnande av myndighet och behöver sålunda inte tas upp här. Enligt min mening bör såväl rätten att ta i anspråk annans vattenkraft som den generella rätten att skada motstående intressen kunna upplåtas endast enligt vattenlagen. Detsamma bör gälla rätt att använda annans anläggning i vatten och fiskeförbud. Dessa tvångsrätter av specifikt vattenrättslig art torde sällan eller aldrig aktualiseras i samband med fastighetsbildning. En särskild form av servitut, som inte har berörts ovan, är skyddsområdesbestämmelser enligt 19 kap. nya vattenlagen. Denna form av servitut bör självfallet inte kunna tillskapas genom fastighetsreglering. Återstår alltså tvångsrätter enligt 8 kap. 1 § nya vattenlagen. En sådan tvångsrätt torde vara den som i det helt övervägande antalet fall blir aktuell i samband med fastighetsbildning. Det kan gälla ianspråkstagande av mark för båt- och badplatser såsom skadeförebyggande åtgärder i samband med vattenföretag eller för diken i samband med rationaliseringar av fastighetsbeståndet.

Jag anser alltså att förhållandet mellan FBL och den nya vattenlagen bör bestämmas så att servitut som kan upplåtas enligt 8 kap. 1 § nya vattenlagen får bildas genom fastighetsreglering. Andra servitut enligt vattenlagen bör inte få upplåtas enligt FBL.

F. n. gäller enligt 7 kap. 2 § andra stycket FBL att vattenlagsservitut får bildas genom fastighetsreglering endast om det sker i samband med annan fastighetsbildningsåtgärd och servitutet är av betydelse för denna. Enligt min mening bör denna begränsning inte bibehållas. Fastighetsreglering torde normalt vara ett snabbare och enklare förfarande att bilda servitut än ett förfarande vid vattendomstol. Ett servitut som bildas vid fastighetsreglering gäller också utan vidare mot ny ägare av den tjänande fastigheten. Detta är också fallet när ett servitut tillskapas genom vattendomstolens dom i ett ansökningsmål. Denna verkan inträder däremot inte när ett servitut tillskapas genom en dom i ett stämningsmål. Med hänsyn till de

fördelar som sålunda är förenade med fastighetsregleringsförfarandet anser jag att det bör kunna användas även i de fall ett vattenlagsservitut skall bildas utan samband med annan fastighetsbildningsåtgärd.

Den nuvarande begränsningen till fall där ägaren av den tjänande fastigheten ger sitt medgivande behövs inte enligt min mening. Fastighetsbildningsmyndigheten torde, bl. a. genom möjligheten att anlita sakkunnig, i de flesta fall besitta tillräcklig sakkunskap för att även i tvistiga fall få bilda servitut. Dessutom kan fastighetsbildningsbeslutet överklagas. Att såsom Stockholms tingsrätt föreslagit begränsa rätten att bilda servitut enligt FBL till sådana som inte inverkar menligt på vattenförhållandena eller på ett vattenföretag är som jag tidigare har anfört inte heller lämpligt.

Vad jag sålunda har anfört föranleder att förevarande paragraf får följande innehåll.

*Första stycket* innehåller ett generellt förbud att genom fastighetsreglering bilda skogsfångsservitut eller ledningsrätt som kan upplåtas enligt ledningsrättslagen. Det undantag som i sistnämnda hänseende nu görs för avloppsledning för en fastighet har förts över till fjärde stycket.

*Andra stycket* reglerar förhållandet till vattenlagen på det sätt som framgår av vad jag nyss har anfört.

I *tredje stycket* regleras rätten att genom fastighetsreglering bilda servitut som kan upplåtas vid förrättning enligt andra lagar än ledningsrättslagen och vattenlagen. Förslaget innebär i detta avseende ingen ändring i förhållande till gällande rätt.

Enligt *fjärde stycket* skall första—tredje styckena inte tillämpas beträffande servitut som avser avloppsledning för en fastighet eller vattenledning för husbehovsförbrukning. Motsvarande bestämmelser om undantag finns f. n. när det gäller avloppsledning i första stycket och när det gäller vattenledning i tredje stycket.

#### 7 kap. 9 §

*Servitut, som har tillkommit med stöd av 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre bestämmelser, får ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Andra servitut som har tillkommit med stöd av vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning får inte ändras eller upphävas genom fastighetsreglering.*

*Servitut, som har tillkommit enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen (1973:1149) eller motsvarande äldre lagstiftning, får ändras eller upphävas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.*

*Departementsförslaget:* Innebär vidgade möjligheter att ändra och upphäva vattenrättsliga servitut genom fastighetsreglering.

*Gällande rätt:* Paragrafen innehåller bestämmelser om inskränkning i möjligheten att genom fastighetsreglering ändra eller upphäva vissa former av servitut. Enligt första meningen gäller ett absolut förbud att genom

fastighetsreglering ändra eller upphäva servitut som har bildats enligt 2–6 kap. VL. Enligt andra meningen gäller bl. a. att servitut enligt 7 eller 8 kap. VL får ändras och upphävas genom fastighetsreglering, om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

*Motiv till gällande rätt:* "De servitut som bildats med stöd av VL eller dessförinnan gällande vattenrättsliga lagstiftning lämpar sig enligt kommittén uppenbarligen inte för behandling vid förrättning enligt fastighetsbildningslagen. Ett uttryckligt förbud att ändra eller upphäva dessa servitut enligt bestämmelserna i detta kapitel är därför motiverat. Sådana servitut som avses i 7 och 8 kap. VL intar emellertid en särställning dels genom att de i stor utsträckning inverkar på möjligheterna att ändra fastighetsindelningen eller vidta andra fastighetsbildande åtgärder, dels genom att de utan egentliga olägenheter för de vattenrättsliga intressena torde kunna tas upp till behandling vid fastighetsbildningsförrättning. Enligt bestämmelsen i 2 § kan sådant servitut också – utan medgivande av den tjänande fastighets ägare – nybildas i samband med vissa fastighetsbildningsåtgärder. Rättigheten bör då även kunna ändras och upphävas i samma ordning." (Prop. 1969: 128 s. B 566.)

*Vattenlagsutredningens förslag:* Ändring av vattenlagsservitut får ske genom fastighetsreglering i samband med annan fastighetsbildningsåtgärd om ändringen är av betydelse för denna. Upphävande av vattenlagsservitut får inte ske genom fastighetsreglering.

*Motiv:* Ändringsreglerna i 7 kap. 3–5 §§ FBL präglas av restriktivitet – ändring får sålunda inte i nämnvärd mån minska eller öka servitutsbelastningen. Med hänsyn bl. a. till institutets begränsade räckvidd och då det ibland kan föreligga praktiskt behov av att i samband med annan fastighetsbildningsåtgärd genomföra mindre justeringar av vattenrättsliga servitut, bör möjlighet till ändring genom fastighetsreglering införas. – I fråga om den mer ingripande åtgärden att upphäva servitut gör sig samma överväganden gällande som vid bildande av servitut. Upphävande av vattenlagsservitut bör sålunda inte i något fall få ske enligt FBL.

*Promemorian:* Servitut avseende rätt att utnyttja vatten för vattenkraft, rätt att utnyttja mark för uppdämning eller rätt till vattentäkt för orts vattenförsörjning eller i industriellt syfte får inte ändras eller upphävas genom fastighetsreglering, om servitutet tillkommit enligt lagstiftningen om byggande i vatten. I övrigt får vattenlagsservitut ändras och upphävas genom fastighetsreglering.

*Motiv:* Se vid 7 kap. 2 §.

*Remissyttranden:* Bl. a. Stockholms tingsrätt och Svenska kraftverksföreningen anser att det bör finnas möjlighet att upphäva vattenlagsservitut genom fastighetsreglering. Tingsrätten hänvisar bl. a. till att det bör vara möjligt att upphäva rätt till avläggsplatser som blivit onödiga sedan flottningen nedlagts. Enligt kraftverksföreningen hindrar utredningens förslag

önskvärda åtgärder med servitut som tillkommit för skadeförebyggande åtgärder. Sådana servitut bör enligt föreningen få upphävas med tillämpning av FBL.

*Skäl för departementsförslaget:* Jag anser att både ändring och upphävande av vattenlagsservitut bör kunna ske genom fastighetsreglering. På samma sätt som när det gäller bildande av servitut bör denna möjlighet dock inte stå till buds när det gäller alla former av vattenrättsliga servitut. Det torde även här i de allra flesta fall vara tvångsrätter enligt 8 kap. 1 § nya vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser som blir aktuella för ändring eller upphävande i fastighetsbildningssammanhang. Endast dessa typer av tvångsrätt bör få behandlas enligt FBL. Av skäl som jag anförte vid 7 kap. 2 § bör den nuvarande begränsningen till fall då servitutsåtgärden sker i samband med annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna inte bibehållas. Jag anser inte heller att det är erforderligt att införa några begränsningar när det gäller inverkan på vattenförhållandena eller på vattenföretag. De restriktioner som gäller i fråga om ändring och upphävande av servitut i 7 kap. FBL utgör också en garanti mot en alltför långtgående tillämpning.

Det anförda har föranlett att förevarande paragraf har delats upp i två stycken. I *första stycket* regleras frågan om ändring och upphävande av vattenlagsservitut i enlighet med vad jag nu har anförte.

Bestämmelsen om servitut enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser har brutits ut till ett nytt *andra stycke* som inte innebär någon ändring av gällande rätt.

#### 9 kap. 1 §

Anläggningsarbete eller liknande åtgärd skall efter beslut av fastighetsbildningsmyndigheten verkställas under förrättningen som ett för sakägarna gemensamt arbete enligt denna lag, om det främjar fastighetsregleringens syfte och arbetet ej lämpligen bör ombesörjas av enskild sakägare.

Beslut enligt första stycket får *inte* avse företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen *eller andra vattenföretag än sådana markavvattningsföretag för vilka tillståndsplikt föreligger enbart på grund av 4 kap. 2 § andra stycket vattenlagen (1982:000)*.

Kan till följd av andra stycket företag icke utföras som gemensamt arbete enligt denna lag eller är sådant utförande icke lämpligt, får fastighetsbildningsmyndigheten förordna om prövning enligt vattenlagen eller anläggningslagen.

*Departementsförslaget:* Innebär att det fortfarande blir möjligt att vid fastighetsreglering besluta om markavvattning som gemensamt arbete.

*Gällande rätt:* Paragrafen innehåller bestämmelser om fastighetsbildningsmyndighetens möjligheter att i samband med fastighetsreglering besluta om s. k. gemensamma arbeten. Enligt andra stycket gäller bl. a. ett förbud att besluta om andra företag enligt VL än dikning.

*Motiv till gällande rätt:* "Vid avgörande av vilka företag (enligt VL) som skall kunna behandlas på detta sätt synes VL:s regler om skyldighet att inhämta besked från vattendomstol om ett företags tillåtlighet böra vara vägledande. — — — I fråga om vattenavledning och invallning föreskrivs en långtgående förprovningsskyldighet, och ett vid syneförrättning avgivet utlåtande angående sådant företag skall i stor utsträckning underställas vattendomstolens prövning. I fråga om dikning föreligger däremot förprovningsskyldighet endast när överenskommelse inte kan träffas. — — — På grund av vad som sålunda gäller om skyldighet att till vattendomstol hänskjuta prövning av torrläggning synes det inte böra komma i fråga att låta vare sig invallningar, vattenavledningar eller med vattenavledningar likställda avdikningar handläggas som rena fastighetsregleringsåtgärder. Däremot torde övrig dikning utan olägenhet från allmän synpunkt kunna tas upp och avgöras under fastighetsreglering." (Prop. 1969: 128 s. B 620 f.)

*Vattenlagsutredningens förslag:* Fastighetsbildningsmyndigheten får inte besluta om företag enligt vattenlagen såsom gemensamt arbete.

*Motiv:* I enlighet med de strängare förprovningskraven för dikning bör möjligheten att besluta om dikning såsom gemensamt arbete inte kvarstå.

*Remissyttrandena:* Svea hovrätt och Stockholms tingsrätt anser att skäl saknas att ändra 9 kap. 1 § FBL. Lantmäteriverket anser att alla typer av markavvattningsföretag bör kunna utföras som gemensamt arbete.

*Skäl för departementsförslaget:* Fastighetsbildningsmyndighetens möjligheter att i samband med fastighetsreglering besluta om dikning som gemensamt arbete innebär en betydande rationaliseringsvinst och systemet bör därför enligt min mening bibehållas. Med hänsyn till den skärpning av tillståndsplikten som sker i den nya vattenlagen måste avgränsningen av de företag som skall få behandlas enligt reglerna om gemensamma arbeten göras annorlunda än nu. Bestämmelserna om tillståndsplikt i 4 kap. 2 § nya vattenlagen innebär i fråga om markavvattningsföretag i allmänhet att tillståndsplikt föreligger dels, enligt första stycket, om det inte är uppenbart att företaget inte skadar motstående allmänna eller enskilda intressen, dels, enligt andra stycket, om särskild tvångsrätt enligt 8 kap. 1 eller 2 § behövs för företaget eller, vid deltagande av flera, överenskommelse inte har träffats om delaktigheten. Tillståndsplikten enligt andra stycket i nämnda paragraf överensstämmer med vad som nu gäller för dikningsföretag enligt 7 kap. 36 § första stycket VL.

I de fall tillståndsplikt föreligger enbart på grund av 4 kap. 2 § andra stycket nya vattenlagen bör enligt min mening företaget liksom nu få behandlas av fastighetsbildningsmyndigheten enligt reglerna om gemensamt arbete. För att undvika gränsdragningsproblem bör denna möjlighet inte begränsas till dikning utan avse markavvattningsföretag över huvud. Bestämmelserna om tillståndsplikt i 4 kap. 2 § första stycket nya vattenlagen torde emellertid i praktiken medföra att endast dikningsföretag kommer i fråga.

På grund av det anförda har *andra stycket* av förevarande paragraf ändrats så att beslut om gemensamt arbete inte får avse andra vattenföretag än sådana markavvattningsföretag för vilka tillståndsplikt föreligger enbart på grund av 4 kap. 2 § *andra stycket* nya vattenlagen.

*Lagrådsremiss*

#### 14 kap. 1 §

*Om det vid fastighetsbildning uppkommer frågor om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen. I fråga om servitut som har tillkommit med stöd av vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre lagstiftning får en sådan bestämning endast avse servitut enligt 8 kap. 1 § vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser.*

På ansökan av sakägare får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som tillkommit vid avvittring eller enligt lagstiftningen om fastighetsbildning eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen eller 8 kap. 1 § vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser, såvida icke frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Samma rätt att påkalla fastighetsbestämning tillkommer byggnadsnämnden såvitt gäller område med stadsplan eller byggnadsplan eller område beträffande vilket fråga väckts om upprättande av sådan plan.

*Departementsförslaget:* Innebär vidgade möjligheter att pröva vattenrättsliga servitut vid s. k. fastighetsbestämning.

*Gällande rätt:* Enligt förevarande paragraf får bl. a. frågan om beståndet och omfånget av vissa servitut bestämmas vid fastighetsbestämning. Bestämmelserna i första stycket innebär bl. a. att servitut som har bildats enligt 7 eller 8 kap. VL får prövas vid fastighetsbestämning, om det vid fastighetsbildning uppkommer fråga om servitutets bestånd eller omfång. I övrigt får vattenrättsliga servitut inte prövas vid fastighetsbestämning.

*Motiv till gällande rätt:* "När servitutsfrågan uppkommer vid fastighetsbildning, bör begränsningen av prövningsmöjligheterna gälla bara sådana servitut, som inte kan ändras eller upphävas genom fastighetsbildning. Med hänsyn till innehållet i de i 7 kap. föreslagna bestämmelserna bör alltså servitut som avses i 2–6 kap. VL undantas." (Prop. 1969:128 s. B 791 f.)

*Vattenlagsutredningens förslag:* Förbud mot att pröva vattenrättsliga servitut vid fastighetsbestämning.

*Promemorian:* Servitut som kan ändras eller upphävas genom fastighetsreglering får prövas vid fastighetsbestämning såväl i samband med fastighetsbildning som fristående.

*Remissyttranden:* Från lantmäterihåll anfördes att den av utredningen föreslagna begränsningen innebär att fastighetsbildningsförrättningar kommer att försenas och bli mer komplicerade. Inte sällan uppkommer frågor om omfånget av markavvattningsservitut i samband med fastighetsbildningsförrättningar.

*Skäl för departementsförslaget:* Även här intar utredningen enligt min mening en alltför restriktiv hållning. Fastighetsbestämning av vattenlagsservitut bör sålunda få ske i viss utsträckning.

*Lagrådsremiss*

Rätten att genom fastighetsbestämning pröva beståndet och omfånget av vattenrättsliga servitut bör endast gälla servitut som kan ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Tillämpningen av reglerna om fastighetsbestämning bör sålunda i enlighet med den föreslagna lydelsen av 7 kap. 9 § första stycket FBL för vattenlagsservitutens del begränsas till sådana som har upplåtits med stöd av 8 kap. 1 § nya vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser. Fastighetsbestämning av vattenlagsservitut bör få ske antingen i samband med annan fastighetsbildningsåtgärd eller som en fristående åtgärd.

Paragrafen har ändrats i enlighet med vad som nu har anförts.

#### 4.11 Förslaget till lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719)

##### 1 kap. 6 §

Paragrafen föreslås upphävd. Jag hänvisar till vad som har anförts i prop. 1981/82: 130 (se vid 5 kap. 12 § nya vattenlagen).

#### 4.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter

VL:s regler om organisation och förvaltning av samfälligheter är i stort sett gemensamma för alla de olika företag där enligt lagen samfällighetsbildning kan förekomma. Bestämmelserna i ämnet gällde till en början enbart regleringsföretag (3 kap. 12–25 §§). När VL utökades med 7 kap., gjordes de med vissa modifikationer tillämpliga även på torrlägningsföretag med fler än två deltagare (7 kap. 61–65 §§). De har också i princip gjorts tillämpliga på avloppsföretag enligt 8 kap. som är gemensamma för två eller flera fastigheter (8 kap. 38–45 §§). Förvaltningsreglerna bygger i väsentliga delar på den lagstiftning om aktiebolag och ekonomiska föreningar som förelåg vid tiden för deras tillkomst. De har sedan dess kvarstått praktiskt taget oförändrade i VL.

Vattenlagsutredningen har föreslagit att lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter (LFS) görs tillämplig på förvaltningen av sådana samfälligheter som kan bildas enligt den nya vattenlagen, dvs. markavvattnings-, bevattnings- och vattenregleringssamfälligheter. Förslaget har lämnats utan erinran av remissinstanserna och även jag biträder detta förslag.

LFS erbjuder möjlighet att i enkla fall, när full enighet råder, anordna en tämligen formlös förvaltning (delägarförvaltning). Är detta inte tillräckligt, går det i stället att i viss ordning få till stånd en fast organisation (föreningsförvaltning). Denna innebär att förvaltningen omhändertas av en juridisk

person. Grundläggande beslut fattas av delägarna på föreningsstämma, medan löpande göromål ankommer på en vald styrelse som vid behov får uttaxera bidrag av delägarna. Fordran för sådana bidrag åtnjuter en viss förmånsrätt.

I sak överensstämmer förvaltningsreglerna i VL och LFS till betydande del, men på vissa punkter föreligger skiljaktigheter. Främst gäller detta omröstningsreglerna vid sammanträde där stadgar för samfällighetsförening skall antagas eller ändras. LFS föreskriver här undantagslöst omröstning efter huvudtal, medan omröstning enligt VL sker efter andelstal. Emellertid måste beaktas att delägare som är missnöjd med ett beslut i en stadgefråga kan genom klandertalan bringa saken under domstols prövning. Med hänsyn härtill kan det enligt min mening knappast sägas att LFS:s regler skulle missgynna delägare med förhållandevis höga andelstal. Föreningens stadgar skall dessutom granskas av länsstyrelsen.

Vid en jämförelse mellan de båda regelsystemen kan också konstateras att rätten att klandra stämmobeslut i LFS är något vidsträcktare än enligt VL. LFS föreskriver att föreningen i skälig omfattning skall beakta även enskild medlems intresse. Under påståendet att så inte har skett torde en medlem genom klandertalan kunna bringa även frågor av lämplighetsnatur under domstols bedömning. Talerätten är dessutom i vissa fall utsträckt till innehavare av rättigheter i en delägarfastighet. En övergång till motsvarande ordning för vattenföretagen kan enligt min mening knappast medföra några olägenheter.

LFS:s regler om firma och om registrering av samfällighetsföreningar innebär att uppgifter som är viktiga för tredje man finns lätt tillgängliga. Dessa regler är lämpliga även för vattenföretagen.

Slutligen bör nämnas att LFS ger möjlighet att genom en och samma förening förvalta flera samfälligheter. En sådan ordning kan vara till fördel också beträffande de vattenrättsliga samfälligheterna, t. ex. en vattenregleringssamfällighet för bevattning och en bevattningssamfällighet med samma delägarkrets.

Tillämpningsområdet för LFS bör som jag redan har nämnt alltså utvidgas till att omfatta samfälligheter enligt den nya vattenlagen. De vattenrättsliga samfälligheternas speciella natur kräver vissa särbestämmelser i LFS. Bl. a. föranleder den omständigheten att i vattenrättsliga samfälligheter kan delta även andra än ägare av fastigheter och annan därmed jämförelsevis egendom vissa särregler. Vidare bör mål och ärenden som rör vattenrättsliga samfälligheter prövas av vattendomstol och inte av fastighetsdomstol.

#### 1 §

I första stycket anges i en ny punkt 5 att LFS är tillämplig på samfälligheter enligt den nya vattenlagen.

I andra stycket har gjorts tillägg som föranleds av att kretsen av delägare

i en vattenrättslig samfällighet kan vara vidare än i övriga samfälligheter som omfattas av LFS. I samfälligheter av sistnämnda slag ingår först och främst ägare av fastigheter. Som framgår av 3 § kan emellertid i samfälligheter enligt anläggningslagen (1973: 1149) och i vissa samfälligheter som utgörs av särskilda rättigheter som hör till flera fastigheter gemensamt delta även innehavare av inskrivna tomträtter och av gruvor samt ägare av byggnader eller andra anläggningar på ofri grund liksom förvaltare av naturreservat.

I de vattenrättsliga samfälligheterna kan kretsen av deltagare variera. I princip kan alltid delta ägare av fastigheter, varmed jämställs gruvinnehavare (se 22 kap. 1 § nya vattenlagen) samt den som innehar en fastighet med ständig besittningsrätt eller med fideikommissrätt (se 6 § promulgationslagen). I en markavvattningssamfällighet kan därutöver delta en väghållare som inte är fastighetsägare (5 kap. 1 § andra stycket nya vattenlagen) och i en gemensam samfällighet för markavvattning och avledande av avloppsvatten även huvudmannen för en allmän va-anläggning samt ägare av byggnader eller andra anläggningar på ofri grund (5 kap. 5 och 7 §§ nya vattenlagen). Delaktigheten i en bevattningssamfällighet enligt 6 kap. nya vattenlagen är knuten till den som har tillstånd till vattentäkt för bevattning och för ett sådant tillstånd krävs inte att man är ägare av en fastighet eller ens ägare av en anläggning på ofri grund. En sådan tillståndshavare kan också delta i en vattenregleringssamfällighet för bevattningsändamål enligt 7 kap. 4 § nya vattenlagen. Däremot gäller reglerna om tvångsdelaktighet i en vattenregleringssamfällighet för kraftändamål i princip endast ägare av strömfall. Med ägare av strömfall jämställs den som har en sådan rätt som enligt 2 kap. 7 § nya vattenlagen får ligga till grund för beräkningen av utbyggnadsvitsord, nämligen en till tiden obegränsad servitutsrätt samt en sådan rätt till andel i samfällt strömfall som enligt 35 § lagen (1970: 995) om införande av jordabalken åtnjuter sakrättsligt skydd.

I 12 och 49 §§ LFS finns bestämmelser om att röstetal i ekonomiska frågor kan beräknas efter delägarfastigheternas andelstal. I fråga om de vattenrättsliga samfälligheterna skall enligt den sista meningen i förevarande stadgande röstetalet i motsvarande fall beräknas efter delägarnas andelstal.

### 3 §

Bestämmelserna i *första stycket* om vad som skall jämföras med en fastighet har gjorts tillämpliga även på de vattenrättsliga samfälligheterna. Jag hänvisar till vad som har anförts vid 1 §.

*Fjärde stycket*, som är nytt, innebär att lagens bestämmelser om fastighetsdomstol i stället skall gälla vattendomstol när fråga är om vattenrättsliga samfälligheter. Vilken vattendomstol som är rätt forum följer av 66 §.

Om talan enligt bestämmelserna i LFS skall väckas vid vattendomstolen, handläggs målet enligt den nya vattenlagens bestämmelser om stämningssmål. Övriga frågor handläggs som ärenden.

## 20 §

*Tredje stycket*, som är nytt, innebär att förrättningsmän enligt den nya vattenlagen, under de förutsättningar som anges i andra stycket, får hålla sammanträden för att bilda en samfällighetsförening enligt LFS för att förvalta en markavvattningssamfällighet enligt den nya vattenlagen. I fråga om andra samfälligheter enligt den nya vattenlagen har stadgats att domstolen, dvs. i dessa fall vattendomstolen, får förordna någon att hålla sammanträde för bildande av en samfällighetsförening även utan begäran av någon delägare, om det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt att en sådan förening bildas.

## 21 §

Paragrafens bestämmelser om förfarandet i fråga om bildandet av en samfällighetsförening i samband med en förrättning har utvidgats till att omfatta markavvattningsförrättningar enligt den nya vattenlagen.

## 23 §

*Andra stycket* har ändrats så att möjligheten att hålla sammanträde för bildande av en samfällighetsförening innan beslutet om bildande av samfälligheten har vunnit laga kraft också gäller för de vattenrättsliga samfälligheterna.

Som jag har anført vid 1 § andra stycket kan kretsen av delägare i en vattenrättslig samfällighet vara vidare än i övriga samfälligheter enligt LFS. Bestämmelsen i förevarande stycke om vilka som skall anses vara delägare har ändrats i enlighet härmed.

## 44 §

I *andra stycket*, som är nytt, har skyldigheten enligt första stycket för en ny ägare av en delägarfastighet att i viss omfattning svara för bidrag som har uttaxerats av den förre ägaren gjorts tillämplig även på den på vilken delaktigheten i en vattenrättslig samfällighet har övergått på annat sätt än genom övergång av äganderätten till en delägarfastighet. Skyldigheten kan alltså i fråga om en markavvattningssamfällighet åvila en ny väghållare eller en ny huvudman för en allmän va-anläggning och i fråga om en bevattningssamfällighet eller en vattenregleringssamfällighet för bevattningsändamål en ny innehavare av tillstånd till vattentäkt för bevattning, t. ex. en ny jordbruksarrendator.

#### 4.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1151) om införande av anläggningslagen (1973:1149) och lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

## 18 §

*Andra stycket* är nytt. I enlighet med vad jag har förordat i avsnitt 2 har bestämmelserna i LFS om förvaltningen av samfälligheter enligt den nya

vattenlagen gjorts omedelbart tillämpliga på sådana samfälligheter enligt VL eller motsvarande äldre lagstiftning (se 74 § lagen den 20 juni 1879 om dikning och annan avledning av vatten) som inte har ställning som juridisk person.

#### 19 §

I enlighet med vad jag har förordat i avsnitt 2 har i  *tredje stycket*  tagits in en bestämmelse om att delägare i sådana samfälligheter enligt VL eller motsvarande äldre lagstiftning som har ställning som juridisk person i den ordning som anges i första stycket kan besluta om övergång till föreningsförvaltning enligt LFS. Då någon samfällighetsstämma inte förekommer vid förvaltningen enligt VL, får beslutet i stället fattas vid ett sådant sammanträde som avses i 3 kap. 22 §, 7 kap. 64 § resp. 8 kap. 43 § VL.

#### 20 §

Enligt förevarande paragraf i nuvarande lydelse gäller att en anläggning som förvaltas av en samfällighet enligt lagen (1966: 700) om vissa gemensamhetsanläggningar, sedan en övergång enligt 19 § förevarande lag har skett till föreningsförvaltning enligt LFS, vid tillämpning av LFS skall jämföras med en gemensamhetsanläggning enligt anläggningslagen. På motsvarande sätt har nu tillagts att anläggningar som förvaltas av en samfällighet enligt VL eller motsvarande äldre bestämmelser efter en sådan övergång skall jämföras med gemensamma anläggningar i samfälligheter enligt den nya vattenlagen.

### 4.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

Ändringen i lagen är föranledd av att i samfälligheter enligt nya vattenlagen kan delta andra än fastighetsägare, t.ex. arrendatorer och ägare av anläggningar på ofri grund. Lagen har därför utformats så att den särskilda förmånsrätten av samfällighetsföreningen endast kan göras gällande i fastighet som omfattas av samfälligheten.

### 4.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund

#### 1 §

Ändringen i paragrafen är föranledd av att uttrycket "vattenreglering" i den nya vattenlagen används i en mera begränsad betydelse. Därmed avses enligt 1 kap. 4 § punkt 1 ändring av vattenföringen i ett vattendrag till förmån för annat vattenföretag. De regleringsåtgärder som avses i förevarande lag kan ha ett vidare syfte, t.ex. att få till stånd en sådan ändrad vattenförening som tillgodoser det allmänna miljövärdsintresset (jfr prop. 1975/76: 215 s. 80).

## 3 §

## Lagrådsremiss

I *första stycket* har hänvisningen till VL ändrats till att avse den nya vattenlagen. Dessutom har andra meningen i förevarande stycke upphävts. Detta är en konsekvens av de ändringar i miljöskyddslagen som har trätt i kraft den 1 juli 1981 (SFS 1981:420) och som innebar att möjligheten för statens naturvårdsverk och länsstyrelsen att medge undantag från skyldigheten att söka tillstånd till miljöfarlig verksamhet togs bort.

## 12 §

Hänvisningen i paragrafen till förrättningsbestämmelserna i VL har ändrats till att avse motsvarande bestämmelser i den nya lagen.

## 13 §

Enligt den nya vattenlagen kan någon biträdande förrättningsman inte förordnas vid markavvattningsförrättningar. Det har ansetts tillräckligt att förrättningsmannen enligt 12 kap. 8 § nya vattenlagen har möjlighet att anlita biträde av sakkunniga. Motsvarande bör enligt min mening gälla i fråga om vattenförbunds-förrättningar. Det nuvarande förbudet i *första stycket* i förevarande paragraf mot att anlita sakkunnigt biträde vid förrättningar föreslås därför upphävt.

Eftersom någon biträdande förrättningsman inte längre skall kunna förordnas har benämningen tagits bort i *andra stycket* i förevarande paragraf.

## 15 och 16 §§

Hänvisningarna i paragraferna till VL har ändrats till att avse motsvarande bestämmelser i den nya vattenlagen. 15 § *andra stycket* kan upphävas, eftersom en motsvarande bestämmelse finns i 12 kap. 18 § nya vattenlagen.

## 18 §

Paragrafen kan upphävas, eftersom en motsvarande bestämmelse finns i 12 kap. 12 § *andra stycket* nya vattenlagen.

## 22 §

Eftersom den nya vattenlagen inte har någon motsvarighet till förfarandet enligt VL med förslag till utlåtande, föreslås *första stycket* upphävt. I *andra stycket* görs en motsvarande konsekvensändring.

## 24 §

Eftersom den nya vattenlagen inte har någon motsvarighet till den nuvarande domstolsavgiften enligt 11 kap. 95 § VL, föreslås *tredje stycket* i förevarande paragraf upphävt.

## 25 §

Hänvisningen i *första stycket* till VL:s bestämmelser om besvärsmål har ändrats till att avse motsvarande bestämmelser i den nya vattenlagen om s. k. förrättningsmål.

*Andra stycket* föreslås upphävt, eftersom i den nya vattenlagen inte finns några särbestämmelser rörande tiden och sättet för förklaring över besvär som angår värdet på båtnad eller ersättning. Besvär rörande medlemskap eller andelstal i vattenförbund skall alltså behandlas som andra överklagade frågor.

Som framgår av 13 kap. 59 § nya vattenlagen skall kungörelsen om anförda besvär över en förrättning endast införas i ortstidning eller i vissa fall delges med berörda sakägare. Kungörande i Post- och Inrikes Tidningar skall alltså inte ske. Några motsvarigheter till nuvarande undantag från VL:s bestämmelser behövs därför inte längre och de har tagits bort i *tredje stycket* i förevarande paragraf.

## 34 §

Hänvisningen till VL har ersatts av en hänvisning till den nya vattenlagen.

*Övergångsbestämmelserna*

I enlighet med allmänna processuella grundsatser stadgas att äldre bestämmelser skall gälla, om ansökan om förrättning har gjorts före ikraftträdandet av lagändringarna (jfr 5 § promulgationslagen till den nya vattenlagen).

**4.16 Förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)**

Hänvisningen i 2 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) till VL avseende ägoslaget täktmark har ändrats till att avse den nya vattenlagen.

**4.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader**

Hänvisningen i 2 § första stycket punkt 3 till VL har ersatts av en hänvisning till motsvarande bestämmelse i den nya vattenlagen.

**5 Hemställan**

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled,
2. lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred,
3. lag om ändring i lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m.,

4. lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske,
5. lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.,
6. lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822),
7. lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln,
8. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),
9. lag om ändring i jordabalken,
10. lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988),
11. lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719),
12. lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
13. lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
14. lag om ändring i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
15. lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund,
16. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152),
17. lag om ändring i lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska käre-  
nde att ställa säkerhet för rättegångskostnader.

## 6 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

## Vattenlagsutredningens förslag till följdlagstiftning

### 6. Förslag till

#### Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled<sup>1</sup>

*dels* att i 4, 18, 22, 28, 64 och 69 §§ ordet "vattendomstolen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstyrelsen" i motsvarande form,

*dels* att 1, 2, 6, 7, 13, 14, 17, 20, 21, 37, 65, 70, 79, 82 och 84 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

*dels* att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 5 a, 5 b och 5 c §§, av nedan angivna lydelse.

#### Nuvarande lydelse

#### Föreslagen lydelse

##### 1 §

I allmän flottled stånde envar öppet att, efter ty här nedan närmare skils, låta flottgods löst framflyta.

I allmän flottled stånde envar öppet att, efter ty här nedan närmare skils, låta flottgods löst framflyta eller framföra flottgods i sammanlagda flottar.

##### 2 §

De, som i annat fall än i 3 § sägs låta flottgods löst framflyta i allmän flottled, som upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skola utgöra en flottningsförening med uppgift och befogenhet, varom i 4 kap. förmäles.

De, som i annat fall än i 3 § sägs flotta i allmän flottled, som upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skola utgöra en flottningsförening med uppgift och befogenhet, varom i 4 kap. förmäles.

Huruledes för vissa fall regeringen må bestämma, att allmänna flottningen skall ombesörjas i annan ordning än genom flottningsförening, därom stadgas i 75 §.

##### 5 a §

Utförandet av de anläggningar och åtgärder som erfordras för inrättande av allmän flottled skall överlämnas åt den som sökt flottledens inrättande, om han icke anses olämplig därtill.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 2, 13, 14, 17, 18, 20–22, 37, 65, 70 och 82 §§ enligt prop. 1976/77:63 och av 69 § SFS 1958:188.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga I*

eller, när även annan anmält sig villig därtill, åt den som provas kunna säkrast och snabbast utföra arbetet. Vill staten utföra arbetet, äger den företrädesrätt. Antages annan än sökanden, skall han genast gottgöra sökanden de anläggningskostnader denne förskjutit.

Erfordras för inrättande av allmän flottled, att vattenverk eller annan byggnad utrives eller ändras, ombesörjes arbetet av den som antagits till anläggare.

**5 b §**

För anläggningskostnad skall anläggaren erhålla ersättning av de flottande i den ordning som anges i denna lag. Till anläggningskostnad hänföres kostnaden för utförande av arbeten som avses i 5 a § samt all annan utgift för företagets genomförande, såsom utbetalad skadeersättning till sakägare, nödvändiga utgifter för förberedande undersökningar angående företaget, kostnaden för ärendets behandling hos länsstyrelsen och fastighetsdomstolen, kostnaden för tillsyn över arbetet under byggnadstiden jämte annat dylikt samt ränta på förlagskapitalet för tiden intill flottledens godkännande.

Twist rörande beräkning av anläggningskostnadens storlek upptages av behörig fastighetsdomstol som handlägger vattenmål.

**5 c §**

Byggnader och anläggningar, vilka utförts eller övertagits från annan för allmän flottleds inrättande, utvidgning eller förbättring, samt fast eller lös egendom, som eljest för flottleden eller flottningens ombesörjande förvärfvas med betalningsskyldighet för de flottande, är flottledens tillhörighet och skall anses som allmän egendom.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga I

*Allmän flottleds egendom får ej tagas i mät för annan gäld än sådan för vilken den lagligen särskilt häftar.*

## 6 §

För skada och intrång, som vållas av flottgodset eller genom åtgärd, som i 5 § sägs eller eljest i följd av flottningen (flottningsskada), skall gäldas ersättning med fulla värdet.

Vad i denna lag stadgas med avseende å flottningsskada gälle ock beträffande skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden, i den mån ej ersättning därför blivit i beslut om anläggningen eller åtgärden eller eljest i laga ordning på förhand uppskattad och erlagd.

*Hurusom i vissa fall flottningsskada kan i sammanhang med beslut rörande flottledens inrättande, utvidgande eller förbättrande varda uppskattad och ersatt, därom skils i 6 kap. vattenlagen.*

Vad i denna lag stadgas med avseende å flottningsskada gälle ock beträffande skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden, i den mån ej ersättning därför blivit i laga ordning på förhand uppskattad och erlagd.

## 7 §

Bygger någon i allmän flottled annorledes än med lag eller givna föreskrifter överensstämmer, stånde själv den skada, som å byggnaden må vållas i följd av flottningen. Där någon utan att påkalla och avbida vattendomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i 6 kap. 18 § vattenlagen sägs, gör byggnad i flottleden, stånde ock under tiden själv skadan.

Bygger någon i allmän flottled annorledes än med lag eller givna föreskrifter överensstämmer, stånde själv den skada, som å byggnaden må vållas i följd av flottningen. Där någon utan att påkalla och avbida fastighetsdomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i andra stycket sägs, gör byggnad i flottleden, stånde ock under tiden själv skadan.

*Menar någon, som byggt eller ämnar bygga i vatten, där allmän flottled finnes, att särskild anläggning eller åtgärd till skydd mot skada eller intrång på byggnaden i följd av flottningen bör bekostas av de flottande, får han genom stämning på flottningssammanslutningen påkalla bestämmelse om erforderliga skyddsanordningar. Talan upptages av behörig fastighetsdomstol som handläggare vattenmål.*

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga I

## 13 §

Finnes flottningsskada bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

Vad i 9 kap. vattenlagen (1918:523) stadgas beträffande ersättnings nedsättande i vissa fall samt länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel och om anmälan i vissa fall till vederbörande domstol skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för flottningsskada, som blivit på förhand bestämd att utgå på en gång. I samband därmed att ersättning enligt denna § bestämmes, skola skiljemännen giva tillkänna, om och i vilken mån nedsättning därav skall ske.

Beslut, varigenom ersättning bestämmes på förhand, vare, sedan beslutet vunnit laga kraft, gällande jämväl mot framtida ägare och innehavare av fastighet, som beröres av beslutet. *Om insändande till vatten-domstolen, för anteckning i vattenboken, av beslut, varom nu är fråga, förordnar regeringen.*

Hurusom till följd av ändrade förhållanden avgift, som bestämts att utgå årligen, kan varda till beloppet ändrad eller ock bestämd att upphöra, därom skils i 6 kap. 23 § vattenlagen.

Vad i 19 kap. vattenlagen ( ) stadgas beträffande ersättnings nedsättande i vissa fall samt länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel och om anmälan i vissa fall till vederbörande domstol skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för flottningsskada, som blivit på förhand bestämd att utgå på en gång. I samband därmed att ersättning enligt denna § bestämmes, skola skiljemännen giva tillkänna, om och i vilken mån nedsättning därav skall ske.

Beslut, varigenom ersättning bestämmes på förhand, vare, sedan beslutet vunnit laga kraft, gällande jämväl mot framtida ägare och innehavare av fastighet, som beröres av beslutet.

Har genom beslut enligt denna lag eller enligt 10 kap. 3 § andra stycket vattenlagen ( ) ersättning för skada eller intrång blivit bestämd att utgå med årliga belopp, utgör den omständigheten att beslutet härom vunnit laga kraft icke hinder för part att efter beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden påkalla sådana ändrade bestämmelser rörande ersättningen och sättet för dess utfående som må föranledas av de ändrade förhållandena. Talan härom väckes genom stämning vid behörig fastighetsdomstol som handlägger vattenmål.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga I

## 14 §

Sedan i underställningsmål rörande förtag enligt 6 kap. vattenlagen vattendomstolen meddelat beslut om allmän flottleds inrättande eller om vidtagande av åtgärder för redan befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande, äge envar, som vill yttra sig över synemännens förslag till bestämmelser rörande de i 10 kap. 19 § vattenlagen omförmälta frågor, att inom trettio dagar från det vattendomstolens beslut meddelades till länsstyrelsen ingiva eller i betalt brev med posten insända sina erinringar i saken. Erfordras före ärendets avgörande ytterligare utredning, äge länsstyrelsen härför anlita biträde av förrättningsmannen eller annan sakkunnig person; prövas nödigt att vidare höra sakägarna, lämne länsstyrelsen dem tillfälle att yttra sig vid sammanträde inför länsstyrelsen eller, där fråga är om mindre flottled och det i övrigt finnes lämpligt, inför någon av länsstyrelsens tjänstemän. Kungörelse om sådant sammanträde skall minst tre veckor före sammanträdet tillställas den eller de personer, som jämlikt 10 kap. 26 § vattenlagen utsetts att mottaga handlingarna i målet, ävensom senast tio dagar förut införas i ortstidning. Anläggaren av flottleden varde till sammanträdet särskilt kallad.

Så snart ske kan företage länsstyrelsen härefter omförmälta frågor till avgörande i enlighet med föreskrifterna i 29 och 30 §§.

## 17 §

Har enligt laga kraft vunnit förordnats om allmän flottleds inrättande och kan, ändå att i beslutet föreskrivna åtgärder icke vidtagits, flottning ske utan väsentligt men för strand-, bro-, fiske- och vattenverksägare eller andra samt utan betydligare hinder för föreskrivna flottledsarbetsens utförande, må i avbidan på flottledens upplåtande till allmänt begagnande tillstånd till interimisflottning kunna efter särskild ansökan medgivas den, som förut enskilt flottat därstädes, så ock annan, som visas genom uppehåll med flottningen komma att lida avsevärd förlust.

Sedan länsstyrelsen meddelat beslut om allmän flottleds inrättande eller utvidgning, skall länsstyrelsen upprätta förslag till bestämmelser om dels efter vilka allmänna grunder särskilda slag av flottgods böra enligt 29 § jämföras med varandra vid fördelning av kostnader och dels inom vilken tid och mot vilken ränta enligt 30 § anläggningskostnaderna böra med hänsyn till den inom varje flottledsdistrikt beräknade virkestillgången återgäldas till anläggare eller annan, som njuter anläggares rätt, och huru med ledning av nämnda omständigheter taxa för flottledsavgifter bör uppgöras. Kungörelse om förslaget skall införas i ortstidning och innehålla erinran om att den som vill yttra sig häröver skall inom viss tid framställa skriftliga erinringar i saken; prövas nödigt att vidare höra sakägarna, lämne länsstyrelsen dem tillfälle att yttra sig vid sammanträde inför länsstyrelsen eller, där fråga är om mindre flottled och det i övrigt finnes lämpligt, inför någon av länsstyrelsens tjänstemän. Kungörelse om sådant sammanträde skall senast tio dagar före sammanträdet införas i ortstidning. Anläggaren av flottleden varde till sammanträdet särskilt kallad.

*Nuvarande lydelse*

Ansökan om interimisflottning ingives till länsstyrelsen; och åligger det länsstyrelsen att däröver infordra yttrande från vattenrättsdomaren, den enligt 10 kap. 2 § vattenlagen förordnade förrättningsmannen och anläggaren av flottleden ävensom att, där ärendet ej är av brådiskande beskaffenhet och det i övrigt finnes erforderligt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra, vilkas rätt kan beröras av frågan, tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.

*Föreslagen lydelse*

Ansökan om interimisflottning ingives till länsstyrelsen; och åligger det länsstyrelsen att däröver infordra yttrande från anläggaren av flottleden ävensom att, där ärendet ej är av brådiskande beskaffenhet och det i övrigt finnes erforderligt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra, vilkas rätt kan beröras av frågan, tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.

*Bilaga I*

## 20 §

Vid meddelande av tillstånd till interimisflottning förordne länsstyrelsen syssloman att med den befogenhet, som i 33 § 1 mom. andra stycket tillerkännes flottningsstyrelse, av de flottande uttaga de i 18 § omförmälda flottledsavgifter och att i övrigt tillse, att föreskrivna villkor iakttagas vid flottningen.

Till syssloman, som nu sagts, skall förordnas lämplig och vederhäftig person eller ock flottningsstyrelse för annan uppströms eller nedströms belägen allmän flottled; och njute sysslomannen arvode av de flottande med belopp, som bestämmes av länsstyrelsen.

Flottledsavgifter, som av sysslomannen uppbäras, skola göras räntebärande genom insättande å bankinrättning; och åligger det sysslomannen att, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han uppburit jämte upplupen ränta. Där till följd av stadgandena i 6 kap. 14 § vattenlagen frågan om allmän flottled förfaller, skall redovisning lämnas till länsstyrelsen, som med medlen förfar på sätt i 82 § första stycket stadgas; dock att ägare av enskilda flottledsbyggnader äger av influtna avgifter bekomma vad å nämnda byggnader må belöpa, så ock, där han ej är anläggare, vad han därutöver kan hava själv erlagt i avgifter.

Flottledsavgifter, som av sysslomannen uppbäras, skola göras räntebärande genom insättande å bankinrättning; och åligger det sysslomannen att, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han uppburit jämte upplupen ränta.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga I

## 21 §

Där beträffande vatten, varest allmän flottled icke finnes men flottning ändock flere år bedrivits, sådant förhållande uppkommer, att rätten till flottning icke vidare utan oskäligen kostnader står till buds, vare, sedan ansökan om allmän flottleds inrättande i vattenområdet inkommit, den omständigheten att beslut därå ej ännu *av vattendomstolen* meddelats, ej hinder för länsstyrelsen att medgiva sökanden till flottledsföretaget rätt till interimisflottning såframt flottningens avstannande finnes komma att för honom medföra synnerligen betydande förluster; och skall å sådant ärende stadgandena i 17–20 §§ äga motsvarande tillämpning. Ej må dock i fall, som nu nämnts, interimisflottning beviljas, med mindre sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd, som i 18 § omförmälas, dels ock med visst belopp, motsvarande verkets värde, för att flottledsarbetet, därest sökanden antages till anläggare, behörigen utföres.

Där beträffande vatten, varest allmän flottled icke finnes men flottning ändock flere år bedrivits, sådant förhållande uppkommer, att rätten till flottning icke vidare utan oskäligen kostnader står till buds, vare, sedan ansökan om allmän flottleds inrättande i vattenområdet inkommit, den omständigheten att beslut därå ännu ej meddelats, ej hinder för länsstyrelsen att medgiva sökanden till flottledsföretaget rätt till interimisflottning, såframt flottningens avstannande finnes komma att för honom medföra synnerligen betydande förluster; och skall å sådant ärende stadgandena i 17–20 §§ äga motsvarande tillämpning. Ej må dock i fall, som nu nämnts, interimisflottning beviljas, med mindre sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd, som i 18 § omförmälas, dels ock med visst belopp, motsvarande verkets värde, för att flottledsarbetet, därest sökanden antages till anläggare, behörigen utföres.

## 37 §

*Fastställt reglemente så ock under rättelse om däri meddelad ändring skall av länsstyrelsen skyndsamt överlämnas till vattendomstolen.*

Reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.

*Fastställt reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.*

## 65 §

Önska olika flottningsföreningar inom samma eller närbelägna vattensystem sammanslås till en, skola de var för sig besluta därom. Dylikt beslut jämte förslag till reglemente skall för fastställelse underställas länsstyrelsens prövning.

Länsstyrelsen äge ock på framställning av bivattendrags flottningsförening förordna, att denna sammanslås med huvudvattendragets förening, där

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga I*

sådan sammanslagning finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet samt byggnader och anstalter i bileden finnas i tillfredsställande skick.

*Om sammanslagning av flottningsföreningar underrättar länsstyrelsen vattendomstolen för anteckning i vattenboken.*

## 70 §

Å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet utöve länsstyrelsen tillsyn. Teknisk tillsyn å flottledsanläggningarnas underhåll och nyttjande åligger under länsstyrelsens överinscende tillika tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten, vilka hava att verkställa inspektion å flottlederna i enlighet med de närmare föreskrifter, som därom varda av regeringen meddelade.

Flottningsstyrelsen och flottningsschefen äro skyldiga att vid tillsynens utövande på anfordran lämna vederbörande alla erforderliga upplysningar.

*Om rätt att vid förefallande behov hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning å anläggning för allmän flottled så ock om handräckning skils i 13 kap. vattenlagen.*

Å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet utöve länsstyrelsen tillsyn. Teknisk tillsyn å flottledsanläggningarnas underhåll och nyttjande åligger länsstyrelsen.

## 79 §

Åsidosättes föreskrift, som i 37 § andra stycket, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å flottningsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen, dömes den försumlige till dagsböter.

Åsidosättes föreskrift som i 37 §, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å flottningsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen, dömes den försumlige till dagsböter.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga I*

Förseelse mot 47 § tredje stycket, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 56 § tredje stycket, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 56 § omförmälda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till flottningsstämma av flottande påyrkats enligt sjätte stycket i samma §, må åtalas allenast av målsägande, och skall härvid såsom målsägande anses såväl flottningsföreningen som varje flottande.

Åtal för förseelse, som i denna paragraf omförmäles, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där flottningsstyrelsen har sitt säte.

## 82 §

Varder allmän flottled *jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen* avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen användas för bortskaffande av sådana flottledsanordningar som kunna orsaka skada eller olägenhet samt för iordningställande av vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).

Varder allmän flottled avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen användas för bortskaffande av sådana flottledsanordningar som kunna orsaka skada eller olägenhet samt för iordningställande av vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).

Om endast del av flottled avlyses, skall den behållning framräknas som skäligen kan anses belöpa på delen.

Finnes behållning sedan behövliga återställningsåtgärder vidtagits, skall denna användas på sätt regeringen bestämmer.

Understödsfond, varom i 32 § andra stycket förmäles, skall vid flottleds avlysande främst användas för därmed avsedda ändamål, därvid personer, som redan tillerkänts pension eller annat understöd, hava företräde framför dem, som ännu icke kommit i åtnjutande därav; och må, där så finnes lämpligt, fondens ändamål tillgodoses genom de understödsberättigades inlösande i anstalt för försäkring eller understöd.

## 84 §

*I fråga om framförande av flottgods i sammanlagda flottar äge stadgandena i denna lag icke tillämpning; men låter någon flottgods framflyta hopfäst i knippen eller mindre buntar eller framföres flottgods i ringhom, räknas det för lösflottnings och vare förty denna lag därå tillämplig.*

Vad i denna lag är föreskrivet äger icke tillämpning på gränsloderna Torneå och Muonio älvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

Äldre bestämmelser om vattendomstol i 4, 14 och 18 §§, 22 § andra stycket, 64 § första stycket och 69 § gäller fortfarande i fråga om beslut som meddelats före den 1 januari 1982.

## 7. Förslag till Lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)

Bilaga I

Härigenom föreskrives i fråga om fastighetsbildningslagen (1970:988) att 7 kap. 2 och 9 §§, 9 kap. 1 § samt 14 kap. 1 § skall ha nedan angivna lydelse.

### Nuvarande lydelse

### Föreslagen lydelse

#### 7 KAP.

##### 2 §<sup>1</sup>

Servitut avseende skogslång eller rätt att framdraga annan sådan ledning som avses i ledningsrättslagen (1973:1144) än avloppsledning för en fastighet får ej bildas genom fastighetsreglering.

Servitut, som kan upplåtas enligt vattenlagen eller efter prövning vid särskild förrättning enligt annan lag och som ej omfattas av förbudet i första stycket, får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna. I fråga om servitut som avses i 2–6 kap. vattenlagen fordras vidare att ägaren av den tjänande fastigheten ej motsätter sig servitutsbildningen.

Första och andra styckena gäller ej servitut som avser ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

##### 9 §<sup>2</sup>

Servitut som bildats enligt 2–6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning får ej ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Om servitut tillkommit med stöd av 7 eller 8 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser eller enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggnings-

Servitut avseende skogslång eller rätt att framdraga annan sådan ledning som avses i ledningsrättslagen (1973:1144) än avloppsledning för en fastighet *samt servitut som kan upplåtas enligt vattenlagen ( )* får ej bildas genom fastighetsreglering.

Servitut som kan upplåtas efter prövning vid särskild förrättning enligt annan lag och som ej omfattas av förbudet i första stycket, får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

Servitut som bildats enligt vattenlagen ( ) eller motsvarande äldre lagstiftning får ej upphävas genom fastighetsreglering. Ändring av sådant servitut genom fastighetsreglering samt upphävande och ändring genom fastighetsreglering av servitut som tillkommit enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1973:1146

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1973:1157.

## Nuvarande lydelse

lagen (1973:1149) eller motsvarande äldre bestämmelser, får åtgärd som nyss nämnts företagas endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

## Föreslagen lydelse

vägar eller enligt anläggningslagen (1973:1149) eller motsvarande äldre bestämmelser, får företagas endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

## Bilaga I

## 9 KAP.

1 §<sup>3</sup>

Anläggningsarbete eller liknande åtgärd skall efter beslut av fastighetsbildningsmyndigheten verkställas under förrättningen som ett för sakägarna gemensamt arbete enligt denna lag, om det främjar fastighetsregleringens syfte och arbetet ej lämpligen bör ombesörjas av enskild sakägare.

Beslut enligt första stycket får ej avse sådant företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen och ej heller annat företag enligt vattenlagen än dikning.

Kan till följd av andra stycket företag icke utföras som gemensamt arbete enligt denna lag eller är sådant utförande icke lämpligt, får fastighetsbildningsmyndigheten förordna om prövning enligt vattenlagen eller anläggningslagen.

Beslut enligt första stycket får ej avse sådant företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen och ej heller företag enligt vattenlagen

(            ).

Kan till följd av andra stycket företag icke utföras som gemensamt arbete enligt denna lag eller är sådant utförande icke lämpligt, får fastighetsbildningsmyndigheten förordna om prövning enligt vattenlagen (            ) eller anläggningslagen.

## 14 KAP.

1 §<sup>4</sup>

Uppkommer vid fastighetsbildning fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som bildats på annat sätt än enligt 2-6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen.

På ansökan av sakägare får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som tillkommit vid avvitring eller enligt lagstiftningen om fastighetsbildning eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser, såvida icke

Uppkommer vid fastighetsbildning fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som bildats på annat sätt än enligt vattenlagen (            ) eller motsvarande äldre lagstiftning, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1973:1157.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1973:1146.

frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Samma rätt att påkalla fastighetsbestämning tillkommer byggnadsnämnden såvitt gäller område med stadsplan eller byggnadsplan eller område beträffande vilket fråga väckts om upprättande av sådan plan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

## 8. Förslag till Lag om ändring i expropriationslagen (1972:719)

Härigenom föreskrives i fråga om expropriationslagen (1972:719)

*dels att 1 kap. 6 § skall upphöra att gälla,*

*dels att 2 kap. 3 § skall ha nedan angivna lydelse.*

### *Nuvarande lydelse*

### *Föreslagen lydelse*

#### 2 KAP.

#### 3 §

Expropriation får ske för att tillgodose allmänt behov av elektrisk kraft eller annan drivkraft, vatten, värme eller likartad nytthet eller av att bortföra eller oskadliggöra avloppsvatten eller annan orenlighet.

Skall ledning för nytthet som avses i första stycket eller för avloppsvatten eller annan orenlighet ingå i ledningsnät av betydelse för riket eller för viss ort eller är intrånget av ledningen ringa i jämförelse med nyttan därav, får expropriation ske även om allmänt behov av ledningen ej föreligger.

Första stycket gäller ej sådant ianspråktagande av fastighet för tillgodogörande av vattenkraft eller för gruvdrift varom bestämmelser finns i annan lag.

Första stycket gäller ej sådant ianspråktagande *av vatten för allmänt behov eller* av fastighet för tillgodogörande av vattenkraft eller för gruvdrift varom bestämmelser finns i annan lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

**9. Förslag till****Lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter**

Härigenom föreskrives att 1, 3, 20, 21, 23 och 66 §§ lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 1 §

Vid tillämpningen av denna lag skall som samfällighet anses

1. samfällighet enligt fastighetsbildningslagen (1970:988).
2. annan mark som gemensamt tillhör ägarna av de mantalssatta fastigheterna i en socken.
3. servitut eller annan särskild rättighet som hör till flera fastigheter gemensamt.
4. samfällighet enligt anläggningslagen (1973:1149).

5. samfällighet enligt vattenlagen

(            ).

Med delägarfastighet förstås i lagen fastighet som har del i samfällighet och med delägar ägaren av delägarfastighet.

## 3 §

Lagens bestämmelser om fastighet äger motsvarande tillämpning på sådan tomträtt, gruva, byggnad eller annan anläggning eller naturreservat som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 3 eller 4.

Lagens bestämmelser om fastighet äger motsvarande tillämpning på sådan tomträtt, gruva, byggnad eller annan anläggning eller naturreservat som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 3, 4 eller 5.

## 20 §

Samfällighetsförening bildas vid sammanträde med delägarna genom att de antager stadgar och utser styrelse.

Sammanträde enligt första stycket hålles av den som fastighetsdomstolen förordnat därtill. Sådant förordnande meddelas på begäran av delägar. Dock skall i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller anläggningslagen (1973:1149) fastighetsbildningsmyndigheten eller, om särskild förrättningsman förordnats enligt 4 § sistnämnda lag, denne hålla sammanträde enligt första stycket beträffande samfällighet som beröres av förrättningen, om delägar i samfälligheten begär det eller om det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt att samfällighetsförening bildas.

Andra stycket äger motsvarande tillämpning på förrättning och förrättningsman enligt vattenlagen

(            ).

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga 1

## 21 §

I fråga om sammanträde för bildande av samfällighetsförening äger 7 § andra stycket, 8–11 §§, 12 § första stycket första punkten och 14 § motsvarande tillämpning. Hålles sammanträdet i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller anläggningslagen (1973:1149), äger dock i fråga om delgivning av kallelse till sammanträdet vad som gäller om delgivning av kallelse till sammanträde vid förrättningen motsvarande tillämpning.

I fråga om sammanträde för bildande av samfällighetsförening äger 7 § andra stycket, 8–11 §§, 12 § första stycket första punkten och 14 § motsvarande tillämpning. Hålles sammanträdet i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149) eller vattenlagen ( ), äger dock i fråga om delgivning av kallelse till sammanträdet vad som gäller om delgivning av kallelse till sammanträde vid förrättningen motsvarande tillämpning.

## 23 §

I fråga om klander av beslut vid sammanträdet äger 15 § motsvarande tillämpning.

Har fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslut meddelats, får sammanträde för bildande av samfällighetsförening hållas innan beslutet om samfällighetens bildande vunnit laga kraft. Som delägare anses därvid ägaren av fastighet som enligt beslutet skall ha del i samfälligheten. Beslut som fattas vid sammanträdet gäller endast under förutsättning att fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslutet vinner laga kraft.

Har fastighetsbildnings-, anläggnings- eller företagsbeslut meddelats, får sammanträde för bildande av samfällighetsförening hållas innan beslutet om samfällighetens bildande vunnit laga kraft. Som delägare anses därvid ägarer av fastighet som enligt beslutet skall ha del i samfälligheten. Beslut som fattas vid sammanträdet gäller endast under förutsättning att fastighetsbildnings-, anläggnings- eller företagsbeslutet vinner laga kraft.

## 66 §

Mål eller ärende, som enligt denna lag skall prövas av fastighetsdomstol, upptages av den fastighetsdomstol inom vars område samfälligheten är belägen. Ligger samfälligheten under flera fastighetsdomstolar, upptages talan av den domstol under vilken huvuddelen ligger. Detsamma gäller om målet eller ärendet rör flera samfälligheter som ligger under skilda fastighetsdomstolar.

Mål eller ärende, som enligt denna lag skall prövas av fastighetsdomstol, upptages, om ej annat följer av andra stycket, av den fastighetsdomstol inom vars område samfälligheten är belägen. Ligger samfälligheten under flera fastighetsdomstolar, upptages talan av den domstol under vilken huvuddelen ligger. Detsamma gäller om målet eller ärendet rör flera samfälligheter som ligger under skilda fastighetsdomstolar.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga 1*

*Rör saken samfällighet enligt vattenlagen ( ), ankommer prövningen på behörig fastighetsdomstol som handlägger vattenmål.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

**10. Förslag till****Lag om ändring i lagen (1973:1151) om införande av anläggningslagen (1973:1149) och lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter**

Härigenom föreskrives att 19 § lagen (1973:1151) om införande av anläggningslagen (1973:1149) och lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***19 §**

På samfällighetsstämma i samfällighet som avses i 17 § kan beslutas att samfälligheten skall ombildas till samfällighetsförening. Beslutas sådan ombildning, skall stämman vid tillämpningen av lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter anses som sammanträde enligt 20 § i lagen.

Första stycket gäller icke samfällighet som åtnjuter förmånsrätt enligt lagen (1966:701) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1966:700) om vissa gemensamhetsanläggningar.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om vägsamfällighet enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar eller motsvarande äldre lagstiftning.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om samfällighet enligt 3 eller 7 kap. vattenlagen (1918:523) och enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar eller motsvarande äldre lagstiftning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

## Sammanställning av remissyttranden över vattenlagsutredningens slutbetänkande (SOU 1977: 27) i vad avser följdlagstiftning

En förteckning över remissinstanserna finns i prop. 1981/82: 130 (bilaga 4).

*Utredningens förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)*

*Svea hovrätt:* Kritik har riktats mot VL:s avgränsning mot FBL. Den gjorda gränsdragningen har ansetts vara svårförståelig och medföra osäkerhet beträffande tillämpningen. De av utredningen föreslagna ändringarna i FBL synes knappast ägnade att tillgodose det praktiska behovet av enkla och effektiva åtgärder för att tillskapa, ändra eller upphäva servitut, som ofta kan föreligga vid vattenföretag. Det skulle särskilt beträffande vissa typer av servitut, såsom servitut för vägar, fiske-, bad- och båtplatser, framstå som betungande att använda förfarandet i VL i stället för det enklare förrättningsförfarandet enligt FBL. Servitut som ej direkt inverkar på vattenförhållandena synes också naturligen böra kunna såväl bildas som ändras och upphävas enligt FBL. Dessa servitut har ju ofta samband med sådana allmänna markanvändningsfrågor, vilka ankommer på fastighetsbildningsmyndighet att pröva. — Hur avgränsningen mot FBL bör utformas kan diskuteras. Det i justitiedepartementets promemoria "Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen" (Ds Ju 1977: 12) framlagda förslaget till reglering av frågan kan innefatta en godtagbar lösning. Under alla förhållanden bör VL i denna del omarbetas och större möjligheter beredas fastighetsbildningsmyndighet att taga befattning med vattenlagsservitut än utredningen föreslagit.

Enligt hovrättens mening saknas vidare tillräckliga skäl för den föreslagna ändringen i 9 kap. 1 § FBL beträffande dikning såsom gemensamt arbete.

*Hovrätten för Nedre Norrland:* I justitiedepartementets promemoria "Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen" (Ds Ju 1977: 12) har framlagts ett förslag angående behandlingen av vattenlagsservitut som ej överensstämmer med vad vattenlagsutredningen här förordat. De båda förslagen bör sammanställas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Beträffande hovrättens syn på ifrågavarande gränsdragningsproblematik hänvisas till hovrättens kommande remissyttrande över förenämnda promemoria.

*Stockholms tingsrätt, vattendomstolen:* Gränsdragningsfrågor mellan VL och FBL behandlas också i justitiedepartementets PM Ds Ju 1977: 12 "Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen".

Enligt utredningens förslag får servitut som kan upplätas enligt VL ej bildas genom fastighetsreglering (7 kap. 2 § FBL). Även om förslaget ansluter sig till gällande bestämmelse är förslaget mindre lyckat. Enligt VL kan vissa typer av servitut bildas som rimligen också bör kunna bildas vid fastighetsreglering, t.ex. servitut som avser vägar, badplatser och båtplatser. Det finns inte något bärande skäl för att förhindra att sådana tvångsrätter som avses i 9 kap. 1 § VL-förslaget också får bildas vid fastighetsreglering. Det är möjligt och har också tillämpats i praktiken att i

samband med inlösen av fastighet som skadas av uppdämning låta den inlösta marken ingå i fastighetsreglering för att kompensera skador på andra fastigheter som berörs av dämningen. I samband därmed kan behov uppkomma att upplåta servitut för vägar, fiskeplatser, båtplatser m.m. som eljest skulle ha föreskrivits med stöd av 9 kap. 1 § VL-förslaget. Någon särskild kunskap om vattenförhållandena fordras ej för sådan servitutsbildning och ej heller för de flesta andra åtgärder av servitutskaraktär som syftar till att förebygga eller minska skada till följd av ett vattenföretag. I större vattenmål är det inte ovanligt att frågor om skador på mark löses genom förlikning mellan parterna och i samband därmed uppkommer ofta frågor om skadeförebyggande åtgärder. Om åtgärden är av servitutskaraktär och servitutet kan bildas i samband med fastighetsreglering saknas anledning att förbjuda detta endast av den anledningen att servitutet kan upplåtas enligt VL. Däremot bör genom fastighetsreglering ej få bildas servitut som medför inverkan på vattenförhållandena (jfr 12 kap. 1 § VL-förslaget; jfr även uttrycket förändring av vattnets djup eller läge i 1 kap. 1 § första punkten VL-förslaget). Med servitut som kan bildas enligt VL torde i FBL ej endast avses de särskilda tvångsrätterna enligt 9 kap. VL-förslaget utan också den belastning som uppkommer på berörda fastigheter genom vattenföretag enligt 1 kap. 1 § VL-förslaget. Om det i samband med fastighetsreglering uppkommer behov att bilda servitut som också skulle kunna utgöra vattenföretag (t. ex. om en torrlägningsfråga måste lösas vid en fastighetsreglering) bör enligt vattendomstolens mening särskild förrättning enligt VL ej krävas om vattenföretaget får utföras utan tillstånd (se 12 kap. 1 § VL-förslaget); i sådant fall bör servitutet följaktligen kunna bildas genom fastighetsregleringen.

Vad sedan angår frågan om åtgärder med servitut som bildats enligt VL (7 kap. 9 § FBL) bör inte bara ändring utan också upphävande av sådant servitut kunna göras genom fastighetsreglering. Även när det gäller upphävande av servitut syftar vattendomstolen närmast på servitut av skadeförebyggande karaktär som kanske redan förlorat sin betydelse eller som kommer att sakna betydelse om fastighetsregleringen genomförs. Tänkbart är sålunda att en väg eller båtplats som sökanden ålagts att utföra i ett vattenmål blir fullständigt meningslös efter en fastighetsreglering och då bör i samband med denna kunna föreskrivas att servitutet skall upphöra. Längs de vattendrag där flottning tidigare förekommit har i stor utsträckning anordnats vältplatser för virke som tidigare flottades i vattendraget och berörda fastighetsägare har enligt VL ålagts skyldighet att tåla det intrång som vältplatsen medför. Sedan flottlederna numera i de flesta vattendrag avlysts behövs inte heller vältplatserna. Om fråga i samband med fastighetsreglering uppkommer om att upphäva det servitut som anordnandet av vältplatsen innebär, finns enligt vattendomstolens mening ej anledning att hindra detta. Även utan samband med annan fastighetsreglering kan det i vissa fall vara lämpligt att servitut som bildats enligt VL ändras eller upphävs vid fastighetsbildningsförrättning. I regel bör hinder inte möta häremot. Dock bör även beträffande ändring och upphävande av servitut gälla att genom fastighetsreglering ej får åstadkommas menlig inverkan på vattenförhållandena eller på själva vattenföretaget.

Av vad vattendomstolen anför vid 7 kap. 2 § FBL framgår att vattendomstolen anser att anledning saknas att vidta den av utredningen föreslagna ändringen i 9 kap. 1 § FBL.

*Statens lantmäteriverk:* Nuvarande kompetensgräns mellan VL och FBL är diffus och har vållat problem vid den praktiska tillämpningen.

Angelägna åtgärder har ibland inte kunnat utföras med stöd av FBL trots att detta skulle ha varit smidigt. Vattenlagsutredningens förslag till ändring i 7 kap. 2 § FBL innebär till skillnad mot förslaget i departementspromemorian "Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen" att fastighetsbildningsmyndigheten i ännu mindre utsträckning än för närvarande kommer att kunna behandla frågor om servitut till förmån för vattenföretag.

Enligt LMVs uppfattning bör frågan lösas i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget i departementspromemorian. För ett smidigt fastighetsrättsligt genomförande av planer för bebyggelse, jord- och skogsbruk, kommunikationer m. m. måste fastighetsbildningsmyndigheten ges möjlighet att bilda, ändra, upphäva och bestämma vattenrättsliga servitut i ungefär den omfattning som föreslås i promemorian. Vattenlagsutredningens förslag är helt oacceptabelt.

Den teknik som används i promemorian med konkret angivande av de vattenrättsliga servitut som inte får behandlas enligt FBL är vidare att föredra eftersom den förenklar tillämpningen. Också sakägarna kan lättare bedöma lagens tillämpningsområde. Vattenlagutredningens förslag till avgränsning mellan VL och FBL blir däremot i praktisk tillämpning mycket svårtolkat.

Möjligheten att utföra dikning som gemensamt arbete bör kvarstå. Skäl talar för att alla typer av markavvattningsföretag bör kunna utföras som gemensamt arbete. Institutet har uppenbara fördelar. Företaget blir nämligen utfört inom förrättningens ram under ledning och kontroll av fastighetsbildningsmyndigheten.

*Överlantmätarmyndigheten i Kronobergs län:* Enligt VL-förslaget skall tvångsrätter enligt VL inte få bildas, ändras, upphävas eller bestämmas i annan än den nya vattenlagens ordning. En sådan exklusivitet torde komma att bli mycket hämmande för FBM:s fastighetshantering enligt FBL. Redan nu är FBM:s möjligheter att ens i direkt samband med fastighetsbildning på lämpligt sätt ordna med sådana rättigheter mycket begränsade.

I en nyligen i justitiedepartementet gjord promemoria, Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen, Ds Ju 1977: 12, har emellertid förslagits en klar avgränsning mellan de rättigheter, som exklusivt förbehålles för prövning enligt den nya vattenlagen och andra rättigheter, som både kan bildas och i övrigt hanteras vid förrättningar enligt FBL. I promemorian har tillämpats den principen, att endast de relativt få slags "rättigheter för ett mera vidsträckt samhällsintresse" som kan behövas, skall exklusivt förbehållas prövning enligt den nya vattenlagen, medan det stora flertalet tvångsservitut enligt vattenlagen, "avseende de egentliga fastighetsintressena" även skall få hanteras vid förrättningar enligt FBL. Promemorians regler skulle bli lätta att tillämpa och någon risk för att den nya vattenlagens skärpta målsättning skulle förfelas torde inte finnas. FBM är nämligen enligt FBL 4: 25 skyldig att samråda med andra myndigheter och har enligt 4: 34 möjligheter att anlita biträde av sakkunnig.

*Överlantmätarmyndigheten i Kristianstads län:* I utredningen föreslås att servitut som kan upplåtas enligt nya vattenlagen inte skall få bildas eller upphävas genom fastighetsreglering eller göras till föremål för fastighetsbestämning. Motiven härför synes inte tillräckliga för en sådan begränsning av möjligheten att reglera frågorna med stöd av fastighetsbildningslagen (FBL). Sambandet mellan markanvändningsfrågor i allmänhet och de frågor som är av servitutskaraktär i VL är påtagligt. Det får anses viktigt att rättigheter av servitutskaraktär kan regleras enligt de regler som gäller

för markfrågor i allmänhet och att inte möjligheten att behandla "vattenlagsservitut" i fastighetsbildningssammanhang inskränks. Enligt det nu framlagda VL-förslaget synes gränsen mellan VL och FBL oklar (se bl. a. sid. 246–247, 289 och 427). Det allmännas intressen är vid fastighetsbildningsförrättning tillgodosett genom bestämmelserna i 4 kap. 25 § FBL om samråd med de myndigheter som berörs av åtgärden och i 3 kap. 2 § andra stycket FBL att syftet med särskilda bestämmelser om marks användning inte får motverkas vid fastighetsbildning. Förhållandet mellan VL och FBL bör i denna del regleras så som i princip föreslagits i promemorian Ds Ju 1977: 12 om uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen. Som exempel på servitut enligt 9 kap. VL-förslaget som inte skulle kunna bildas vid en FBL-förrättning nämns i utredningen tvångsservitut avseende dike eller avloppsledning. Om behov av att bilda sådant servitut uppkommer vid en FBL-förrättning anges i förslaget (sid. 427) att frågan får prövas vid en särskild förrättning enligt VL-förslaget eller ledningsrättslagen (LedL). Det är just denna typ av orationella regler som avses bli tillrättade enligt förslaget i den nämnda promemorian Ds Ju 1977: 12. Både förrättningar enligt FBL och LedL handläggs av respektive fastighetsbildningsmyndighet.

Det är uppenbart att en reglering av lagtillämpningen som medger tillskapandet m. m. av servitut med stöd av FBL inte medför att en prövning av ett vattenföretags tillåtlighet från allmän synpunkt enligt reglerna i VL kan underlåtas. Det är emellertid ingen nyhet vid tillämpningen av FBL att en rättighet tillskapas som för sitt utförande kräver tillstånd enligt annan lagstiftning än FBL.

*Överlantmätarmyndigheten i Malmöhus län:* Utredningens förslag medger inte uppdelning av vattenrättsliga servitut i två olika grupper så att nybildning kan ske både enligt VL och FBL. De särskilda tvångsrätterna enligt 9 kap. VL-förslaget får enligt utredningsförslaget inte bildas vid fastighetsbildningsförrättning. I den mån det vid en sådan förrättning skulle visa sig erforderligt att bilda tvångsservitut av nu angivet slag föreslås detta ske vid en parallellt ordnad särskild förrättning enligt VL-förslaget eller ledningsrättslagen.

Överlantmätarmyndigheten anser det vara angeläget att en fastighetsbildning som förutsätter en lösning av t. ex. torrlägnings- eller avloppsfrågor inte onödigtvis stoppas upp eller hindras av att olika förrättningsinstitut och/eller olika förrättningsorganisationer måste anlitas. Dubbelarbete och förseningar i handläggningen torde då bli följden.

*Överlantmätarmyndigheten i Skaraborgs län:* Erfarenheterna från tillämpningen av FBL, AL och LL har visat att nuvarande regler för rättighetshandtering – t. ex. bildande av servitut – är onödigt stelbenta. Det har även visat sig att avgränsningen mot vattenlagen är så diffus att det i praktiken föreligger osäkerhet om gränsdragningen. I en inom justitiedepartementet upprättad promemoria "Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen" (Ds Ju 1977: 12) har bl. a. dessa frågor tagits upp till behandling. Promemorian innehåller bl. a. förslag syftande till att få bättre avgränsning mot vattenlagen ifråga om bildande, förändring och upphävande av servitut. – Motsvarande avgränsning föreslås även införas för fastighetsbestämning. – – –

Utredningen föreslår att möjligheten att bilda och upphäva servitut som nu finns i 7:2 och 7:9 FBL samt förordna om gemensamt arbete vad gäller dikning som nu finns i 9 kap. FBL skall upphöra.

Ofta bildas vid avstyckning för bostadsändamål servitut för avloppsled-

ning till markavvattningsanläggning efter överenskommelse med anläggningens ägare och under medverkan av tjänstemän från lantbruksnämnd och hälsovårdsnämnd.

Enligt uppgift från lantbruksnämnden förekommer i länet numera knappast några laga syneförrättningar för dikning. Huvuddelen av den dikning som förekommer sker genom överenskommelser mellan markägarna. Huruvida överenskommelserna normalt skall tolkas innefatta upplåtelse av rättighet att behålla ledningar och diken (servitut eller nyttjanderätt) kan vara tveksamt. Det har vid fastighetsregleringar här i länet ansetts ej avse rättighetsupplåtelser. Om det skall tolkas avse sådana rättigheter blir det vid fastighetsregleringar nödvändigt att betrakta dem som har rätt till ledningar och diken som sakägare, om anläggningen ligger inom den mark som överföres. Det blir även nödvändigt att antingen bilda en ny rättighet till skydd för anläggningen eller utverka samtycke från sakägaren till regleringen trots att ny rättighet ej bildas.

Om utredningens förslag, att den möjlighet att bilda vattenlagsservitut genom fastighetsreglering som nu finns i FBL, tas bort, kommer det att bli kostsamt, tidsödande och administrativt krångligt att verkställa fastighetsbildningsförrättningar av angivet slag. Man uppnår ej den enkla och smidiga samordning FBL-VL, som angivits i utredningsdirektiven. Vidare kan man härigenom icke uppnå önskemålet att lösa så många förrättningsfrågor som möjligt i en och samma förrättning. Den föreslagna ändringen i FBL står icke heller i överensstämmelse med utredningens uttalande att nuvarande valfrihet i fråga om vilken lag, som bör tillämpas vid servitutsbildning, bör bibehållas.

Med den ställning som länsstyrelsen får enligt förslaget till vattenlag och det samrådssystem som är inbyggt i FBL torde det finnas tillräckliga garantier för att även vattenrättsliga intressen blir tillgodosedda vid förrättningar enligt FBL.

Utredningen har i sina motiv till ändring i FBL hänvisat till den grundsyn som kommit till uttryck i förarbetena till FBL. Fastighetsbildningskommittén har emellertid i förarbetena uttalat följande: "Beträffande de i 7 och 8 kap. VL behandlade servituten för torrläggning och avledande av avloppsvatten kan det dock inte undvikas att de fastighetsbildande myndigheterna får befogenhet att – oberoende av fastighetsägarnas frivilliga medverkan – i anslutning till fastighetsbildning tillskapa servitut. En annan ordning skulle nämligen i alltför hög grad komplicera handläggningen av sådana icke sällan förekommande fastighetsregleringar som förutsätter en samtidig lösning av torrlägnings- och avloppsfrågor". De av utredningen anförda motiven för ändring i FBL synes på grund härav icke bärande.

Med hänsyn till vad ovan anförts avstyrker överlantmätarmyndigheten därför de av vattenlagsutredningen föreslagna ändringarna i 7 och 9 kap. FBL. Det behov av ändring som finns synes i stället böra lösas utgående från de riktlinjer som anges i 1977 års promemoria.

Vattenlagsutredningen föreslår att nuvarande möjlighet att enligt 14 kap. FBL i vissa fall fastighetsbestämma vissa vattenlagsservitut skall tas bort. I den förut omnämnda 1977 års promemoria föreslås att möjligheten att med FBL fastighetsbestämma vattenlagsservitut vidgas. Bl. a. föreslås att fastighetsbestämning av vissa vattenlagsservitut skall kunna ske fristående, dvs. utan samband med fastighetsbildning.

Efter ändring enligt vattenlagsutredningens förslag måste alla tvister om vattenlagsservitut i första instans avgöras av allmän underrätt. Efter sådan ändring måste ibland fastighetsbildningsförrättning, som är beroende av

den tvistiga frågan, förklaras vilande tills tvisten avgjorts. Detta innebär ett onödigt kostsamt, tidskrävande och administrativt krångligt förfarande. Ändringen skulle direkt motverka ett av syftena med utredningens arbete, nämligen att få ett tidsenligt och i tillämpningen smidigt regelsystem.

Med hänsyn till vad ovan anförts avstyrker överlantmätarmyndigheten den av vattenlagsutredningen föreslagna ändringen i 14 kap. FBL och föreslår att ändring i stället här liksom i 7 och 9 kap. FBL sker enligt de riktlinjer som anges i 1977 års promemoria.

*Fastighetsbildningsmyndigheten, specialenhet nr 1 i Skaraborgs län:* De tvångsrätter, som enligt 9 kap. 1 § i den föreslagna lagen kan bildas, definieras av utredningen vara servitut (sid. 291 x). Utredningen uttalar (sid. 289 y) under omnämnande av bl. a. FBL, AL och LL, att den anser lämpligt att nuvarande valfrihet vid tillskapande av rättigheter behålles. Den hänvisning till ledningsrättslagspropositionen utredningen därvid gör innebär måhända att utredningen endast avsett valfriheten mellan ledningsrätt (som ju ej är servitut) och servitut enligt vattenlagen. På annat sätt synes uttalandet nämligen ej vara förenligt med den föreslagna ändringen i 7 kap. av FBL.

Utredningen föreslår att den begränsade möjlighet till bildande av vattenlagsservitut, som nu finns i FBL, skall tas bort. De skäl utredningen anför för ändringen (sid. 427 m) är ej bärande.

Givetvis hör vattenlagsservitutet, såsom rättigheter betraktade, till en "grupp" oavsett för vilket vattenföretag det bildas. Detta gäller ju även servitut som kan bildas enligt nuvarande vattenlag. Den uppdelning i grupper, som finns i FBL och som är relevant i sammanhanget, är uppdelning efter den typ av vattenföretag servitutet skall bildas för. Det är då naturligt med en uppdelning motsvarande den i FBL.

Givetvis är servitut för anläggningar enligt 7 och 8 kap. nuvarande lag ej oviktiga för de vattenrättsliga intressena. Med den ställning länsstyrelsen får enligt förslaget till ny lag och det samrådssystem som är inbyggt i FBL synes det finnas tillräckliga garantier för att även vattenrättsliga intressen blir tillgodosedda vid förrättningar enligt FBL.

Den servitutsbildning för vattenföretag som här i länet kan bedömas bli vanligast förekommande är för täckta diken i markavvattningsföretag. Enligt under hand från lantbruksnämnden erhållna uppgifter förekommer det numera knappast några laga syneförrättningar för dikning här i länet. Däremot görs det en hel del dikning som bygger på överenskommelser mellan flera fastighetsägare.

Enligt lantbruksstyrelsens statistik gjordes inom Skaraborgs län under budgetåret 1975/76 projektering för totalt 62 företag med totalarealen 1936 hektar och beräknad total kostnad 3,1 milj. kronor. Enligt underhandsuppgifterna handlades det året ej någon syneförrättning av aktuellt slag här i länet. Större delen av företagen lär avse överenskommelser om igenläggning av diken, som enligt äldre laga förrättning skall vara öppna. En hel del överenskommelser gäller dock ny dikning eller nya ledningssträckningar inom område som ingår i lagasyneförrättning.

Huruvida de parter som träffat överenskommelse avsett att överenskommelsen skulle innefatta även avtal om servitut eller annan rätt för ledningarna kan vara tveksamt. Den mall till överenskommelse som här i länet brukar användas inom lantbruksnämnden upptager ej någon bestämmelse om rätt till ledningarna. — — —

I den mall för överenskommelse angående skogsdikning, som användes inom Skogsvårdsstyrelsen, anges bl. a. att för diken erforderlig mark upplåtes utan ersättning.

Om överenskommelserna skall tolkas innefatta upplåtelse av rätt att behålla ledningar och diken (servitut eller nyttjanderätt) blir det vid fastighetsregleringsförrättningar erforderligt, att betrakta dem som har rätt till ledningar och diken som sakägare om anläggningen ligger inom den mark som överföres. Det blir även nödvändigt att antingen bilda en ny rättighet till skydd för anläggningen eller att sakägaren ger samtycke till regleringen trots att ny rättighet ej bildas.

Ledningsrättslagen är ej tillämplig på anläggningar av nu aktuellt slag (diken och ledningar för markavvattning).

Vid fastighetsbildning för bostadsändamål bildas ofta servitut angående avloppsledning fram till befintlig markavvattningsanläggning (dike eller ledning). Om det gäller ny ledning, som anslutes direkt till lagasynföretagsanläggning, ingås ofta efter förrättningen överenskommelse med det företaget – ibland under medverkan av lantbruksnämndstjänsteman. De samordningsproblem, som uppkommer vid bildande av sådana servitut, är ej berörda i utredningens motivering till föreslagna regler i 9:4 (sid 292–296) eller på annat ställe i utredningens betänkande. För att nå fram till smidiga rutiner bör samordningen belysas under det fortsatta arbetet med lagrevisionen.

Med föreslagna regler kan det därför ofta bli anledning att ta upp fråga om samordning av fastighetsbildningsförrättning med vattenlagsåtgärd, främst markavvattningsförrättning.

Erfarenheterna av FBL, AL och LL är att nuvarande regler för rättighetshandtering är onödigt stelbenta (se t. ex. Sagan om Karlsson, huset och servituten i Svensk Lantmäteritidskrift 1975:2). Lagändring lär därför övervägas.

Den av utredningen föreslagna ändringen i 7 kap. FBL skulle krångla till och fördyra förrättningsarbetet och bör inte genomföras. Tillräcklig anledning att göra annan ändring i 7 och 9 kap. av FBL än anpassning av bestämmelserna till nya vattenlagens terminologi synes ej finnas.

Att – som utredningen föreslagit – ta bort nuvarande möjlighet att i vissa fall fastighetsbestämma vissa vattenlagsservitut motverkar direkt ett av syftena med utredningens arbete, nämligen att få ett tidsenligt och i tillämpningen smidigt regelsystem.

Vattenlagen innehåller ej några bestämmelser motsvarande fastighetsbildningslagens regler om fastighetsbestämning. Tvist om servitut måste därför i första instans efter stämning avgöras av allmän underrätt om fastighetsbestämning enligt FBL ej kan ske. Fastighetsbestämning är ett smidigt instrument för prövning av bl. a. fråga om beståndet eller omfånget av servitut. Det är särskilt lämpligt för att bestämma gränser för det område som belastas av ett lokaliserat servitut.

Det synes därför inte finnas några bärande skäl för att inskränka nuvarande möjligheter att fastighetsbestämma vattenlagsservitut. Tvärtom synes det finnas skäl att vidga möjligheterna att tillämpa bestämmelserna så att fastighetsbestämning av vattenlagsservitut kan ske fristående, dvs. utan samband med fastighetsbildning. I första hand gäller detta servitut som bildats vid markavvattningsförrättningar och dess äldre motsvarigheter (jfr. den ändring i 14 kap. FBL, som gjordes vid tillkomsten av AL). Det synes dock böra undersökas om inte även gränser för andra lokaliserade vattenlagsservituts utövningsområde borde kunna bestämmas.

Exempel på situationer i vilka det finns behov av fastighetsbestämning av vattenlagsservitut:

1 Vid avstyckning på grundval av fäng enligt vilket det område, som

skall avstyckas, skall sträcka sig fram till ett markavvattningsdike uppkommer fråga om företaget med det befintliga diket har tagit hela sitt servitutsområde i anspråk.

2 Vid fastighetsbildningsförrättning — eller i annat sammanhang — framkommer att anläggning hörande till vattenföretag ej förlagts till läge enligt den karta, som hör till det grundläggande beslutet. Ägaren av anläggningen hävdar att beslutet kan tolkas avse läget på marken. Fastighetsägaren har annan mening. Han hävdar att anläggningen antingen skall flyttas eller att nytt beslut skall meddelas. Han säger sig komma att i det nya vattenlagsärendet kräva ersättning därför att den skada anläggningen vållat är större enligt läget på marken än enligt det som redovisas på kartan.

3 Vid rensning av markavvattningsdike visar det sig att fastighet, som angränsar diket, såsom tomtmark ianspråktagit mark så nära diket att rensningen försvåras. Samfällighetsföreningen hävdar att den mark, som företaget har servitutsrätt på, delvis ligger inom det som tomt ianspråktagna området. Tomtägaren har annan mening och vägrar företaget tillträde till det aktuella området.

*Överlantmätarmyndigheten i Jämtlands län:* Möjligheter att tillskapa vattenrätt genom fastighetsbildningsservitut i den omfattning som sålunda angivits bör finnas. Här erinras om att enligt jorddelningslagen (10 kap. 9 §) fanns möjligheter att bilda servitut avseende bl. a. rätt till vattenställe, vattens ledning eller uppdämning samt flottning. — — —

Den föreslagna ändringen i 7 kap. 9 § FBL i angivna avseende tillstyrkes. — — —

Såsom villkor för att servitut skall få upphävas föreskrives i 7 kap. 5 § FBL bl. a., att servitutet till följd av ändrade förhållanden ej behövs för den härskande fastigheten eller att servitutet under avsevärd tid ej utövats och omständigheterna även eljest är sådana att det måste anses övergivet.

Det bör i sådana fall vara från praktisk synpunkt till fördel, att ett enligt vattenlagen tillkommet servitut, avseende exempelvis rätt till utmål för virkesupplagsplats eller väg, kan upphävas enligt FBL, såväl i samband med annan fastighetsbildningsåtgärd som eljest. — — —

För erforderligt klarläggande av gällande markanvändning bör område för utövande av vattenlagsservitut kunna bestämmas genom fastighetsbestämning enligt FBL, såväl i samband med fastighetsbildning som eljest.

*Överlantmätarmyndigheten i Västerbottens län:* Även om strävan måste vara att få en klar avgränsning för behandlingen av servitut behöver det inte ske på det restriktiva sätt som skett i föreliggande förslag till ändringar i FBL. Enligt vår bedömning är de enda frågor som bör begränsas de som berör utnyttjande av vatten för vattenkraft och rätten att utnyttja mark för uppdämning. Således bör införas en skrivning i 7 kap. 2 § FBL, med den angivna innebörden avseende bildande av servitut. På analogt sätt skrivs i 7 kap. 9 § FBL rörande ändring och upphävande av servitut. I 9 kap. 1 § bör inskränkningar rörande tillämpningen av VL endast gälla i ovan diskuterade fall. I 14 kap. 1 § FBL bör även göras en utformning av texten på ovan angivet sätt så att de inskränkningar som avses är fråga om vattenkraft eller uppdämning.

*Länsstyrelsen i Kristiansstads län:* Länsstyrelsen anser inte att de föreslagna inskränkningarna i fråga om möjligheten att även behandla "vattenlagsservituten" m. m. enligt reglerna i fastighetsbildningslagen är befogade. Det är av allmänt intresse att rättigheter av servitutskaraktär kan regleras enligt de regler som gäller för markfrågor i allmänhet. En sådan ordning kan knappast anses skada de vattenrättsliga intressena. Tillska-

pande av ett servitut enligt fastighetsbildningslagen kan inte medföra att en ev. prövning av ett vattenföretags tillåtlighet från allmän synpunkt enligt reglerna i vattenlagen kan underlåtas.

*Länsstyrelsen i Skaraborgs län:* Reglerna för bildande, ändring och upphävande av servitut är för närvarande föremål för remissbehandling på grundval av en inom justitiedepartementet upprättad promemoria "Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen" (Ds Ju 1977: 12). Promemorian innehåller bl a förslag syftande till en bättre avgränsning mot vattenlagen i fråga om bildande, ändring och upphävande av vattenlagsservitut. Motsvarande avgränsning föreslås även införas för fastighetsbestämning.

Vattenlagsutredningen föreslår att möjligheterna att bilda och upphäva servitut som nu finns i 7 kap. 2 och 9 §§ FBL och att förordna om gemensamt arbete vad gäller dikning som nu finns i 9 kap. FBL skall utgå.

Möjligheten att vid avstyckning bilda servitut för avloppsledning till markavvattningsanläggning och att vid fastighetsreglering bilda, ändra eller upphäva servitut till skydd för anläggningen har visat sig vara ett smidigt och administrativt enkelt förfarande.

Om utredningens förslag, att den möjlighet att bilda vattenlagsservitut genom fastighetsreglering som nu finns i FBL tas bort, kommer det att bli kostsamt, tidsödande och administrativt krångligt att verkställa fastighetsbildningsförrättningar av angivet slag. Man uppnår därvid ej den enkla och smidiga samordning mellan fastighetsbildningslagen och vattenlagen, som angivits i utredningsdirektiven.

Vattenlagsutredningen föreslår vidare, att nuvarande möjlighet att enligt 14 kap. FBL genom fastighetsbestämning avgöra vissa vattenlagsservituts omfattning, skall utgå. Efter sådan ändring måste fastighetsbildningsförrättning, som är beroende av den tvistiga frågan, förklaras vilande tills tvisten avgjorts. Detta innebär ett onödigt kostsamt, tidskrävande och administrativt krångligt förfarande. Ändringen skulle direkt motverka ett av syftena med utredningens arbete nämligen att få ett tidsenligt och i tillämpningen smidigt regelsystem. — — —

Med hänsyn till vad som ovan anförts avstyrker länsstyrelsen de av vattenlagsutredningen föreslagna ändringarna i 7, 9 och 14 kap. FBL och föreslår att reglerna utformas enligt de riktlinjer som anges i justitiedepartementets ovan nämnda promemoria.

#### *Utredningens övriga lagförslag*

Vissa remissynpunkter redovisas i specialmotiveringen.

## Författningsförslag i departementspromemorian (Ds Ju 1977: 12) Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen

### Förslag till

### Lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988)

(Här återges endast 7 kap. 2 och 9 §§ samt 14 kap. 1 §.)

#### Nuvarande lydelse

Servitut avseende skogsfång eller rätt att framdraga annan sådan ledning som avses i ledningsrättslagen (1973:1144) än avloppsledning för en fastighet får ej bildas genom fastighetsreglering.

Servitut, som kan upplätas enligt vattenlagen eller efter prövning vid särskild förrättning enligt annan lag och som ej omfattas av förbudet i första stycket, får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna. I fråga om servitut som avses i 2–6 kap. vattenlagen fordras vidare att ägaren av den tjänande fastigheten ej motsätter sig servitutsbildningen.

Första och andra styckena gäller ej servitut som avser ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

#### Föreslagen lydelse

##### 7 kap.

##### 2 §<sup>1</sup>

Genom fastighetsreglering får ej bildas servitut avseende skogsfång eller bete eller rätt att framdraga ledning som avses i ledningsrättslagen (1973:1144).

Servitut får ej heller bildas avseende rätt att utnyttja vatten för vattenkraft, rätt att utnyttja mark för uppdämning eller rätt till vattentäkt för orts vattenförsörjning eller i industriellt syfte.

##### 9 §<sup>2</sup>

Servitut som bildats enligt 2–6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning får ej ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Om servitut tillkommit med stöd av 7 eller 8 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser eller enligt lagstiftningen

Servitut avseende befogenhet enligt 2 § andra stycket får ej ändras eller upphävas genom fastighetsreglering om servitutet tillkommit enligt lagstiftningen om byggande i vatten.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1973:1146.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1973:1157.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga 3

om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen (1973: 1149) eller motsvarande äldre bestämmelser, får åtgärd som nyss nämnts företagas endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

## 14 kap.

1 §<sup>1</sup>

Uppkommer vid fastighetsbildning fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som bildats på annat sätt än enligt 2–6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen.

På ansökan av sakägare får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som tillkommit vid avvitring eller enligt lagstiftningen om fastighetsbildning eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser, såvida icke frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Samma rätt att påkalla fastighetsbestämning tillkommer byggnadsnämnden såvitt gäller område med stadsplan eller byggnadsplan eller område beträffande vilket fråga väckts om upprättande av sådan plan.

Uppkommer vid fastighetsbildning fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut eller nyttjanderätt, som får ändras eller upphävas genom fastighetsreglering, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen.

På ansökan av sakägare eller av byggnadsnämnden får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga som avses i första stycket, såvida icke frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Är det av betydelse för delägare i samfällighet att samfällighetens omfattning och läge bestämmes, får delägaren ansöka om fastighetsbestämning för frågans prövning.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1973:1157.

## **Sammanställning av remissyttranden över departementspromemorian (Ds Ju 1977: 12) Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen i vad avser avgränsningen mot vattenlagen**

*Hovrätten över Skåne och Blekinge:* Med hänsyn till att denna hovrätt saknar erfarenhet av tillämpning av vattenlagen har hovrätten inte ansett sig kunna bedöma reformbehovet i förevarande hänseende. I vattenlagsutredningens slutbetänkande Revision av vattenlagen, Del 4, Förslag till ny vattenlag (SOU 1977: 27) har framlagts ett förslag angående behandlingen av vattenlagsservitut som ej överensstämmer med vad utredningsmannen har förordat. De båda förslagen bör samordnas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

*Hovrätten för Nedre Norrland:* Den föreslagna avgränsningen mot annan lagstiftning synes ändamålsenlig.

*Stockholms tingsrätt:* Bakgrunden till nuvarande bestämmelser i gränsdragningsfrågan är att största möjliga enhetlighet ansetts böra gälla beträffande de materiella förutsättningarna för åtgärder med likartade servitut och beträffande den formella handläggningen av sådana frågor (se prop. 1969: 128 s. B 549).

Bestämmelserna bygger på principen att servitut som kan bildas (har bildats) med stöd av särskild lagstiftning inte får bildas (ändras eller upphävas) genom fastighetsreglering. Denna princip har emellertid av praktiska skäl genombrutits på så sätt att flertalet servitut av nyss angiven karaktär får bildas (ändras eller upphävas) i samband med annan fastighetsbildningsåtgärd om det är av betydelse för denna. Eftersom de allra flesta servitutsåtgärder sker i sådant sammanhang, synes det föga meningsfullt att behålla det principiella förbudet.

Den nuvarande regleringen är också utan tvivel invecklad och svårtillämpad.

Tingsrätten delar således den i departementspromemorian framförda uppfattningen att en reform på området bör övervägas.

När det gäller att åstadkomma en ny reglering saknas det enligt tingsrättens mening anledning att sträva efter en enhetlig handläggning av servitutsåtgärder. Att sådana åtgärder kan genomföras i skilda sammanhang är enbart ägnat att främja en rationell handläggning av markanvändningsfrågor. Med denna utgångspunkt ligger det i öppen dag att tillämplighetsområdet för servitutsreglerna i FBL bör göras så vidsträckt som möjligt. Det står emellertid å andra sidan klart att fältet inte kan lämnas helt fritt. I den mån annan lagstiftning av hänsyn till andra intressen än sådana som beaktas vid fastighetsbildning innefattar begränsningar i fråga om servitutsåtgärder, bör åtgärderna uppenbarligen inte få genomföras med stöd av FBL. Såvitt tingsrätten kunnat finna vid en summarisk genomgång av speciallagstiftningen återfinns begränsningar av angivet slag endast i VL.

I detta sammanhang bör uppmärksammas att vattenlagsutredningen i sitt i april 1977 avlämnade betänkande med förslag till ny vattenlag förordat vissa ändringar i 7 kap. 2 och 9 §§ FBL. Ändringarna innebär att servitut, som kan upplåtas enligt VL, ej får bildas genom fastighetsreglering samt att servitut, som bildats enligt VL eller motsvarande äldre lagstiftning, inte

får upphävas genom fastighetsreglering och ändras genom sådan åtgärd endast om det sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna. Vattendomstolen vid tingsrätten (avd. 5) har avgett remissyttrande över detta förslag. Yttrandet har tillkommit efter samråd mellan avd. 5 och 9.

Vad som ovan och i nyssnämnda remissyttrande anförts synes böra föranleda bestämmelser om att servitut inte får bildas, ändras eller upphävas genom fastighetsreglering om åtgärden kan medföra skadlig inverkan på vattenförhållandena eller på vattenföretag som utförts med tillstånd enligt VL eller motsvarande äldre lagstiftning. I övrigt torde inga kompetensbegränsande föreskrifter behövas vare sig i FBL eller annan lagstiftning.

Den lösning som tingsrätten sålunda förordar torde till sin praktiska innebörd inte skilja sig särskilt mycket från den som föreslås i departementspromemorian. Den principiella utgångspunkten för tingsrättens förslag är dock en helt annan än den som anges i promemorian. Enligt promemorian (s. 129) bör det avgörande för frågan huruvida åtgärd med servitut skall få vidtas med stöd av FBL eller inte vara huruvida servitutet avser ett egentligt fastighetsintresse eller "ett mera vidsträckt samhällsintresse". Tingsrätten vill i sammanhanget peka på bestämmelserna i 14 kap. 1 § JB enligt vilka ett servitut skall vara ägnat att främja en ändamålsenlig markanvändning och dessutom i det konkreta fallet avse ändamål av stadigvarande betydelse för den härskande fastigheten. Alla servitut måste med hänsyn härtill avse både ett samhällsintresse och ett fastighetsintresse av vilka det senare intresset är det primära. En rättighet som inte på sätt nyss anförts tillgodoser ett fastighetsintresse kan överhuvudtaget inte bli föremål för servitutsåtgärd enligt FBL. Å andra sidan bör man givetvis vid fastighetsbildningsförrättning kunna inte bara tillskapa fastighet för industriändamål utan också vidta servitutsåtgärder som gör fastigheten lämplig för ändamålet. Gränsdragningen enligt promemorian måste därför anses förfelad. Som tingsrätten tidigare anført bör skiljelinjen i stället dras med utgångspunkt i de intressen som här upp servitutsbestämmelserna i de olika lagarna.

Enligt tingsrättens mening innebär det här framlagda förslaget en i principiellt hänseende klar och enkel avgränsning av tillämpningsområdet för 7 kap. FBL. Några särskilda tillämpningssvårigheter synes inte heller uppkomma. I fall av tveksamhet har fastighetsbildningsmyndigheterna möjlighet att rådgöra med de domstolar eller myndigheter som i framtiden kommer att pröva tillståndsfrågor enligt VL.

*Statens lantmäteriverk:* Den nuvarande avgränsningen mellan å ena sidan FBL och å andra sidan AL, LL och VL när det gäller rättighetsåtgärder är invecklad och delvis svårtolkad och begränsar i vissa fall handlingsmöjligheterna. Bestämmelserna bygger i onödigt hög grad på en strävan att avgränsa exklusiva tillämplighetsområden för de olika lagarna. En utveckling i riktning mot en viss övertäckning mellan lagarna skulle underlätta tillämpningen utan att i annat hänseende innebära olägenhet. De framlagda förslagen bygger på denna tanke. — — —

I förhållandet till VL innebär förslaget att FBLs tillämplighet i servitutsfrågor utvidgas. Avgränsningen blir också väsentligt klarare än hittills. I.M.V. tillstyrker därför förslaget. Möjligen kan invändas att det i bestämmelsen bl.a. förekommande begreppet "vattentäkt i industriellt syfte" inrymmer en tolkningsspännvidd som kan bli besvärande. Frågan kan kanske få praktisk betydelse eftersom vattenhushållningsfrågor tilldrar sig ökande intresse.

*Överlantmätarmyndigheten i Södermanlands län:* Betydelsen av att regleringen av rättighetsproblemen i lagstiftningen görs mer tillämpningsvänlig kan inte nog understrykas. En sammanställning av lagtekniska lösningar av servitut enligt FBL, anläggningslagen, ledningsrättslagen och vattenlagen gör det nämligen uppenbart att de olika systemen för bildande, ändring eller upphävande av servitut utgör en snårskog där det krävs betydande skicklighet för att i skilda situationer finna de rätta vägarna. Följaktligen bör det nuvarande splittrade regelsystemet för servitutsåtgärder ersättas med ett lättfattligt system. De i promemorian föreslagna ändringarna i 7 kap. FBL innebär förenklingar i regelsystemet. Följaktligen tillstyrks ändringarna. Ett mera radikalt steg för förenklingar kunde t. ex. vara att servitut för en enda fastighets behov bildas, ändras eller upphävs enligt FBL oberoende av om detta sker i samband med annan förrättningsåtgärd eller fristående.

*Överlantmätarmyndigheten i Göteborgs och Bohus län:* I 7 kap. 2 § andra stycket dras en klarare gräns mellan vattenlagen (VL) och FBL. Detta är enligt ÖLM:s uppfattning angeläget, eftersom nuvarande regler är svåröverskådliga. Även om förslaget begränsar FBL:s kompetensområde såtillvida att frågor rörande väsentliga VL-intressen inte får behandlas enligt FBL inte ens om ägaren av tjänande fastighet godtar åtgärden, måste emellertid ändringen betraktas som positiv.

Rättigheter för att tillgodose mera omfattande samhällsintressen bör tillskapas och behandlas enligt annan lagstiftning, medan fastighetsbildningsservitut skall kunna bildas för att tillgodose de egentliga fastighetsintressena. I förslaget till ny VL, som är under remissbehandling, synes emellertid dessa frågor enligt ÖLM:s uppfattning inte ha beaktats i erforderlig mån.

Det är överhuvudtaget viktigt att avgränsningen mot annan lagstiftning görs klar och entydig.

*Överlantmätarmyndigheten i Skaraborgs län:* Förslagen tillstyrkes. Det kan nämnas att vattenlagsutredningen i förslag till ny vattenlag föreslagit ett slopande av möjligheterna att enligt 7:2 FBL bilda vattenlagsservitut. ÖLM har bestämt avstyrkt detta förslag och hänvisar till tidigare översänd promemoria. Det är viktigt att lagtexten korresponderar i dessa avseenden.

*Överlantmätarmyndigheten i Västerbottens län:* 7:2 och 9, 9:1 och 14:1 FBL behandlar samordningen med vattenlagen. I enlighet med överlantmätarens yttrande om förslag till ny vattenlag bör poängteras att enligt vår bedömning är de enda frågor som bör begränsas de som berör utnyttjande av vatten för vattenkraft och rätten att utnyttja mark för uppdämning.

*Statens vattenfallsverk:* I vad gäller avgränsningen mellan vattenlagen och fastighetsbildningslagen i fråga om att bilda, ändra och upphäva servitut har vattenfallsverket observerat att vattenlagsutredningen i sitt förslag SOU 1977: 27 har en från nu föreliggande promemoria avvikande uppfattning i vissa avseenden. När det gäller servitut avseende rätt till fallhöjd, dämning och sådana nyttigheter som avses i 2 kap. 14 § vattenlagen i nu gällande lydelse finner vattenfallsverket emellertid inte anledning att sätta i fråga att inte förslaget i den remitterade promemorian skulle kunna genomföras. Vid fall av ändring eller upphävande av sådana servitut är det emellertid högst angeläget att den härskande fastighetens intresse av att bibehålla servitutet beaktas vid fastighetsbildningsmyndighetens prövning. I detta intresse inrymmes ofta även annan fastighets, nämligen där servitutet tillkommit för att möjliggöra skadereglering. Som exempel på sådan

skadereglering kan nämnas tillhandahållande av virkesavlägsplats, båtplats eller tvättplats.

*Svenska kraftverksföreningen:* Beträffande gränsen mellan servitutsbildning enligt FBL och enligt VL upptar förslaget ett förbud mot bildande genom fastighetsreglering av servitut, avseende bl. a. rätt att utnyttja vatten för vattenkraft och mark för uppdämning (7: 2).

Det har i praktiken i vissa fall visat sig fördelaktigt i samband med fastighetsöverlåtelse eller eljest att sådana servitut kan bildas genom fastighetsreglering. Emellertid finns i de flesta fall möjlighet att tillgodose behovet genom avtalsservitut. Eftersom den nu föreslagna ändringen ger en klarare gräns för fastighetsreglering, vill kraftverksföreningen icke motsätta sig förslaget i denna del.

Enligt förslaget skulle vidare sådant servitut av ovan angivet innehåll som tillkommit enligt lagstiftning om byggande i vatten icke få ändras eller upphävas genom fastighetsreglering (7: 9). Föreningen finner denna bestämmelse, som icke innebär någon nyhet i förhållande till nuvarande regel i FBL, lämplig och nödvändig. De rättigheter som frågan gäller kan vara av avgörande betydelse för en kraftanläggnings värde och bör icke få ändras eller upphävas i annan ordning än enligt regler om byggande i vatten.

Förslaget innebär emellertid att andra servitut, tillkomna enligt vattenlagstiftningen, än de ovan nämnda skulle kunna ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Beträffande skadeförebyggande åtgärder, t. ex. rätt till vägar, avlägsplatser, båtplatser m. m., synes detta vara praktiskt och lämpligt. Beträffande servitut som är nödvändiga för vattenkraftens utnyttjande är förhållandet dock ett annat. En rätt enligt VL 2: 14 till dammfäste eller kanal eller tub för ledning av vatten eller en rätt enligt VL 2: 16 till utmål kan vara en nödvändig förutsättning för en kraftanläggning. Beträffande ändring eller upphörande av sådana servitut kan samma synpunkter anläggas som ovan angivits beträffande rätt till vattenkraft eller dämning.

Ett sådant servitut bör sålunda icke få ändras eller upphävas utan medverkan av den sakkunskap som avgjort frågan om servitutets tillkomst. Det är sålunda icke lämpligt att dylika servitut kan ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Vattenlagsutredningen har i sitt betänkande (SOU 1977: 27) föreslagit en generell regel, att servitut som bildats enligt vattenlagstiftningen icke får upphävas genom fastighetsreglering och att det endast under vissa förhållanden får ändras. En så allmän regel hindrar emellertid önskvärda åtgärder med servitut som tillkommit för skadeförebyggande åtgärder. Det är därför önskvärt med en föreskrift att servitut för skadeförebyggande åtgärder eller liknande, dvs. servitut till omedelbar fördel för annan fastighet än kraftanläggningen, får upphävas eller ändras vid fastighetsreglering men att övriga servitut, tillkomna enligt vattenlagstiftningen, icke får på dylikt sätt ändras eller upphävas. Vid en förrättning måste ju frågan om ett servituts innehåll klarläggas, och det bör utan svårighet kunna bedömas, huruvida servitutet är av det ena eller det andra slaget. Om en sådan lagregel mot förmodan icke skulle kunna meddelas, bör i motiven likväl understrykas den allmänna bestämmelsen att servitut till förmån för kraftanläggning icke får upphävas eller ändras utan de bärande skäl som allmänt härför gäller och att rätt till ersättning kan föreligga för kraftanläggningens ägare, om hans rättigheter inskränkes eller upphäves.

*Sveriges lantmätareförening:* FBLs kompetens i fråga om servitutsåtgärder är begränsat. Denna begränsning medför att för vissa typer av

befogenheter har andra lagar företrädre framför FBL. Konsekvenserna av nuvarande avgränsning har blivit en invecklad och svårförståelig lagstiftning som dessutom föranlett mycket extra arbete och svårigheter.

Från praktiska och förrättningsekonomiska synpunkter är det mycket angeläget att nuvarande samordning och avgränsning mellan olika lagar ses över. — — —

Nuvarande kompetensgräns mellan FBL och VL är otydlig och har under hittillsvarande tillämpning medfört stora problem. Angelägna markanvändningsfrågor har inte alltid kunnat regleras fullständigt med stöd av FBL. Konsekvensen har varit att viss del av ett projekt har kunnat genomföras med stöd av FBL medan en övergång till VL varit nödvändig för resterande del av projektet. Ett sådant förfarande är orationellt.

Mot denna bakgrund är det mycket angeläget att en bättre samordning och lämpligare avgränsning sker mellan de båda lagarna. Utgångspunkten bör därvid vara att fastighetsrättsligt genomförande — t. ex. genomförande av planer för bebyggelse, jord- och skogsbruk, kommunikationer m. m. — kan ske enhetligt och så smidigt som möjligt. För att detta skall kunna uppfyllas måste FBLs kompetens i fråga om vattenrättsliga servitut utvidgas. Sådana vattenrättsliga servitut som primärt har ett fastighetsintresse måste således kunna bildas, ändras, upphävas eller fastighetsbestämmas inom ramen för FBL. Rättigheter som i första hand inte har ett fastighetsintresse utan ett mera vidsträckt samhällsintresse — t. ex. utnyttjande av vatten för vattenkraft eller för industriellt behov — bör däremot vara exklusiva för VL.

De nu nämnda kraven är enligt föreningens mening uppfyllda i promemorian.

Enligt Vattenlagutredningens (SOU 1977: 27) förslag skall FBM i avsevärt mindre utsträckning än för närvarande kunna hantera rättigheter som berör vattenföretag. Detta förslag medför att nuvarande avgränsnings- och samordningsproblem kvarstår och att det fastighetsrättsliga genomförande i många olika fall kommer att bli mer komplicerat och tidsödande än det för närvarande är. För myndigheter och enskilda kommer det att bli svårt att bedöma huruvida FBL är tillämplig i olika situationer. Enligt föreningens mening är vattenlagutredningens förslag oacceptabelt.

**1 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled

*dels att 1, 2, 4, 6, 7, 13, 14, 16–18, 20–22, 28, 37, 64, 65, 69, 70, 79, 82, 84 och 84 a §§ skall ha nedan angivna lydelse.*

*dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 5 a, 5 b och 5 c §§, av nedan angivna lydelse.*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 §**

*I allmän flottled stånde envar öppet att, efter ty här nedan närmare skils, låta flottgods löst framflyta.*

*I allmänna flottleder har var och en rätt att flotta. För flottning i allmän flottled gäller bestämmelserna i denna lag.*

**2 §<sup>1</sup>**

*De, som i annat fall än i 3 § sägs låta flottgods löst framflyta i allmän flottled, som upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skola utgöra en flottningsförening med uppgift och befogenhet, varom i 4 kap. förmäles.*

*De som i annat fall än som anges i 3 § flotta i en allmän flottled, som har upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skall utgöra en flottningsförening. Bestämmelser om flottningsföreningars uppgifter och verksamhet finns i 4 kap.*

*Huruledes för vissa fall regering-  
en må bestämma, att allmänna  
flottningen skall ombesörjas i an-  
nan ordning än genom flottningsfö-  
rening, därom stadgas i 75 §.*

*I 75 § finns bestämmelser om att  
regeringen i vissa fall kan bestäm-  
ma att den allmänna flottningen  
skall ombesörjas i annan ordning än  
genom flottningsförening.*

**4 §**

*Allt i allmän flottning ingående  
flottgods skall framföras gemen-  
samt (gemensam flottning), där ej  
vattendomstolen för viss flottled  
meddelat allmän bestämmelse om  
flottning utan flottgodsets sam-  
manblandande (separatflottning) el-  
ler ock för särskilt tillfälle flott-  
ningsstyrelsen finner nu nämnt  
flottningssätt kunna utan hinder för  
den gemensamma flottningen till-  
städjas viss flottande.*

*Allt flottgods som ingår i allmän  
flottning skall framföras gemen-  
samt (gemensam flottning), om det  
inte enligt 3 § lagen (1982:000) om  
inrättande, utvidgning och avlys-  
ning av allmän flottled för viss flott-  
led har beslutats om flottning utan  
flottgodsets sammanblandande (se-  
paratflottning) eller för särskilt till-  
fälle flottningsstyrelsen finner att  
separatflottning kan medges för en  
viss flottande utan hinder för den  
gemensamma flottningen.*

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

## 5 a §

Utförandet av de anläggningar och åtgärder som behövs för en allmän flottled skall överlämnas åt den som har begärt att flottleden skall inrättas, om han inte anses olämplig därtill, eller, när även någon annan har anmält sig villig att utföra arbetena, åt den som prövas kunna säkrast och snabbast utföra arbetena. Om staten vill utföra arbetena, har den företrädesrätt. Om annan än sökanden antas, skall han genast betala ersättning till sökanden för de anläggningskostnader som denne har haft.

Om det för inrättande av en allmän flottled krävs att en vattenanläggning eller annan byggnad rivs ut eller ändras, skall arbetena utföras av den som har antagits till anläggare. Om vattenanläggningen eller byggnaden skall ändras, har ägaren rätt att utföra ändringen mot ersättning för kostnaderna.

## 5 b §

För anläggningskostnaderna har anläggaren rätt till ersättning av de flottande i den ordning som anges i denna lag. Till anläggningskostnader hänförs kostnaderna för utförande av arbeten som avses i 5 a § samt alla andra utgifter för företagets utförande såsom utbetald skadeersättning till sakägare, nödvändiga utgifter för förberedande undersökningar angående företaget, kostnader för handläggningen av ärendet om inrättande av flottleden och ärendet om utförande av flottledsanläggningar, kostnader för tillsyn över arbetet under byggnadstiden jämte annat sådant samt ränta på förlagskapitalet för tiden intill flottledens godkännande.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

## 5 c §

*Byggnader och anläggningar som har utförts eller övertagits från någon annan för inrättande, utvidgning eller förbättring av en allmän flottled samt fast eller lös egendom som annars har förvärvats för flottleden med betalningsskyldighet för de flottande hör till flottleden och skall anses som allmän egendom.*

*Egendom som hör till en allmän flottled får inte utmätas för annan skuld än sådan för vilken den enligt lag svarar.*

## 6 §

För skada och intrång, som vållas av flottgodset eller genom åtgärd, som i 5 § sägs eller eljest i följd av flottningen (flottningsskada), skall gäldas ersättning med fulla värdet.

Vad i denna lag stadgas med avseende å flottningsskada gälle ock beträffande skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden, i den mån ej ersättning därför blivit i beslut om anläggningen eller åtgärden eller eljest i laga ordning på förhand uppskattad och erlagd.

*Hurusom i vissa fall flottningsskada kan i sammanhang med beslut rörande flottledens inrättande, utvidgande eller förbättrande vara uppskattad och ersatt, därom skils i 6 kap. vattenlagen.*

## 7 §

*Bygger någon i allmän flottled annorledes än med lag eller givna föreskrifter överensstämmer, stånde själv den skada, som å byggnaden må vållas i följd av flottningen. Där någon utan att påkalla och avbida vattendomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i 6 kap. 18 § vattenlagen sägs, gör byggnad i flottleden, stånde ock under tiden själv skadan.*

*Om någon bygger i en allmän flottled i strid mot lag eller givna föreskrifter, skall han själv stå för den skada som flottningen orsakar på byggnaden. Om någon bygger i en allmän flottled utan att begära och invänta skyddsbestämmelser enligt andra stycket, skall han själv stå för den skada som flottningen orsakar under tiden.*

*Menar någon, som har byggt eller avser att bygga i vatten där en allmän flottled finns, att särskilda anläggningar eller åtgärder till skydd mot skada eller intrång på byggnaden till följd av flottningen bör bekostas av de flottande, får han väcka tulan mot flottningsför-*

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

eningen hos vattendomstolen rörande bestämmelser om erforderliga skyddsanordningar. I fråga om en sådan talan gäller bestämmelserna i vattenlagen (1982:000) om stämningssmål.

13<sup>2</sup>

Finnes flottningsskada bli så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

Vad i 9 kap. vattenlagen (1918:523) stadgas beträffande ersättnings nedsättande i vissa fall samt länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel och om anmälan i vissa fall till vederbörande domstol skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för flottningsskada, som blivit på förhand bestämd att utgå på en gång. I samband därmed att ersättning enligt denna § bestämmes, skola skiljemännen giva tillkänna, om och i vilken mån nedsättning därav skall ske.

Beslut, varigenom ersättning bestämmes på förhand, vare, sedan beslutet vunnit laga kraft, gällande jämväl mot framtida ägare och innehavare av fastighet, som beröres av beslutet. Om insändande till vattendomstolen, för anteckning i vattenboken, av beslut, varom nu är fråga, förordnar regeringen.

Hurusom till följd av ändrade förhållanden avgift, som bestämts att utgå årligen, kan varda till beloppet ändrad eller ock bestämd att upphöra, därom skils i 6 kap. 23 § vattenlagen.

Bestämmelserna om betalning av ersättning i 16 kap. vattenlagen (1982:000) skall tillämpas också i fråga om ersättning för flottningsskada som på förhand har bestämts att utgå på en gång. I beslutet om ersättning skall skiljemännen ange om nedsättning av ersättningsbeloppet skall ske hos länsstyrelsen.

Ett beslut varigenom ersättning bestäms på förhand gäller, sedan det har vunnit laga kraft, även mot framtida ägare och innehavare av fastigheter som berörs av beslutet.

Har genom beslut enligt denna lag eller enligt 9 kap. 3 § andra stycket vattenlagen (1982:000) ersättning för skada eller intrång fastställts att utgå med årliga belopp, utgör den omständigheten att beslutet härom har vunnit laga kraft inte hinder för en part att, efter beslut om nya eller ändrade an-

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

ordningar eller föreskrifter för flottleden, påkalla sådana ändrade bestämmelser om ersättningen och sättet för betalning som föranleds av de ändrade förhållandena. Frågan om ändrade ersättningsbestämmelser prövas av vattendomstolen i samband med prövningen av anordningarna eller föreskrifterna eller efter talan i den ordning som enligt vattenlagen gäller för stämningsmål.

14 §<sup>3</sup>

Sedan i underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. vattenlagen vattendomstolen meddelat beslut om allmän flottleds inrättande eller om vidtagande av åtgärder för redan befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande, äge envar, som vill yttra sig över syne-männens förslag till bestämmelser rörande de i 10 kap. 19 § vattenlagen omförmälta frågor, att inom trettio dagar från det vattendomstolens beslut meddelades till länsstyrelsen ingiva eller i betalt brev med posten insända sina erinringar i saken. Erfordras före ärendets avgörande ytterligare utredning, äge länsstyrelsen härför anlita biträde av förrättningsmannen eller annan sakkunnig person; prövas nödigt att vidare höra sakägarna, lämne länsstyrelsen det tillfälle att yttra sig vid sammanträde inför länsstyrelsen eller, där fråga är om mindre flottled och det i övrigt finnes lämpligt, inför någon av länsstyrelsens tjänstemän. Kungörelse om sådant sammanträde skall minst tre veckor före sammanträdet tillställas den eller de personer, som jämlikt 10 kap. 26 § vattenlagen utsetts att motta handlingarna i målet, ävensom senast tio dagar förut införas i ortstidning. Anläggaren av

När en allmän flottled har inrättats eller utvidgats skall länsstyrelsen upprätta förslag till bestämmelser för flottleden. Förslaget skall ange

1. vilka allmänna grunder som bör tillämpas när särskilda slag av flottgods enligt 29 § jämförs med varandra vid fördelning av kostnader,

2. inom vilken tid och mot vilken ränta anläggningskostnader enligt 30 § bör återbetalas till anläggare eller annan som har anläggares rätt, sedan hänsyn tagits till den beräknade virkesåtgången inom varje flottledsdistrikt,

3. hur taxan för flottledsavgifter bör utarbetas med ledning av de nämnda omständigheterna.

Kungörelse om förslaget skall införas i ortstidning och innehålla en upplysning om att den som vill yttra sig över förslaget skall framställa skriftliga erinringar i saken inom viss tid. Om det är nödvändigt att sakägarna hörs ytterligare, skall de kallas till sammanträde inför länsstyrelsen eller, när det är fråga om en mindre flottled och det i övrigt är lämpligt, inför en tjänsteman vid länsstyrelsen. Kungörelse om sådant sammanträde skall senast tio dagar före sammanträdet införas i

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

*flottleden varde till sammanträdet särskilt kallad.*

*Så snart ske kan företage länsstyrelsen här efter omförmälta frågor till avgörande i enlighet med föreskrifterna i 29 och 30 §§.*

## Föreslagen lydelse

*ortstidning. Anläggaren av flottleden skall särskilt kallas till sammanträdet.*

*Länsstyrelsen skall därefter så snart som möjligt avgöra angivna frågor i enlighet med 29 och 30 §§.*

*Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen*

16 §<sup>4</sup>

*Sedan de för allmän flottleds inrättande föreskrivna arbeten blivit besiktigade och godkända, varde flottleden av länsstyrelsen genom särskilt beslut upplåten till allmänt begagnande, dock må dylikt upplåtande ej ske, innan länsstyrelsen meddelat beslut i de frågor, som i 14 § omförmälas, samt fastställt reglemente för flottningsförening.*

*Sedan de arbeten som har föreskrivits för den allmänna flottleden har besiktats och godkänts, skall länsstyrelsen meddela beslut om storleken av de anläggningskostnader som enligt 5 b § skall betalas av de flottande. När länsstyrelsen dessutom har meddelat beslut enligt 14 § och fastställt reglemente för flottningsförening, skall länsstyrelsen genom särskilt beslut upplåta flottleden till allmänt begagnande.*

*Ej må flottning idkas i allmän flottled, förrän den blivit till allmänt begagnande upplåten; dock att rätt till interimisflottning, efter ty nedan sägs, må kunna av länsstyrelsen i vissa fall dessförinnan medgivas.*

17 §<sup>5</sup>

*Har enligt laga kraft vunnet beslut förordnats om allmän flottleds inrättande och kan, ändå att i beslutet föreskrivna åtgärder icke vidtagits, flottning ske utan väsentligt men för strand-, bro-, fiske- och vattenverksägare eller andra samt utan betydligare hinder för föreskrivna flottledsarbetens utförande, må i avvidan på flottledens upplåtande till allmänt begagnande tillstånd till interimisflottning kunna efter särskild ansökan medgivas den, som förut enskilt flottat därstädes, så ock annan, som visas genom uppehåll med flottningen komma att lida avsevärd förlust.*

*Ansökan om interimisflottning ingives till länsstyrelsen; och åligger det länsstyrelsen att däröver infordra yttrande från vattenrättsdomaren, den enligt 10 kap. 2 § vattenlagen förordnade förrättningsmannen och anläggaren av flottleden ävensom att, där ärendet ej är av brådskande beskaffenhet och det i övrigt finnes erforderligt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra, vilkas rätt kan beröras av frågan, tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.*

*Ansökan om interimisflottning ges in till länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall inhämta yttrande över ansökningen från anläggaren av flottleden samt, om ärendet inte är av brådskande natur och det i övrigt kan anses behövt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra vilkas rätt kan beröras tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.*

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga 5

De remitterade  
förslagen18 §<sup>6</sup>

Tillstånd till interimisflottning *må* av länsstyrelsen meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder; *och föreskrive länsstyrelsen* de villkor för flottningen, som för varje fall *må finnas erforderliga*, med iakttagande *därav* dels att *de av vattendomstolen meddelade* allmänna bestämmelser för flottledens nyttjande till allmän flottning *bliva* i tillämpliga delar *gällande med avseende å* interimisflottningen dels *ock* att interimisflottande förpliktas att för sitt flottgods erlagga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas böra utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

Tillstånd till interimisflottning *får* av länsstyrelsen meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder. *Länsstyrelsen skall föreskriva* de villkor för flottningen som *behövs* för varje fall med iakttagande *av* dels att de allmänna bestämmelser *som har meddelats* för flottledens nyttjande till allmän flottning *blir gällande* i tillämpliga delar för interimisflottningen, dels att *de* interimisflottande förpliktas att för sitt flottgods erlagga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas böra utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

Interimisflottande bör tillika erinras om honom åliggande skyldighet att ersätta ej mindre strandägare och andra uppkommande flottningsskada än även anläggaren av den allmänna flottleden all genom flottningen förorsakad kostnad för underhåll av flottledsbyggnader, som må vara utförda; och skall vad i 8 samt 10–12 §§ stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada i tillämpliga delar gälla även beträffande ersättning av interimisflottande för flottningsskada och för flottledsbyggnaders underhåll.

Där omständigheterna sådant påkalla, bör ock föreskrivas, att interimisflottande, innan flottningen vidtager, skall ställa fullgod säkerhet för avgifter och skadestånd, som nu sagts.

Vid tillstånds meddelande varde tillsett, att bland flera sökande ingen erhåller obehörig fördel framför annan.

20 §<sup>7</sup>

Vid meddelande av tillstånd till interimisflottning förordne länsstyrelsen syssloman att med den befogenhet, som i 33 § 1 mom. andra stycket tillerkännes flottningsstyrelse, av de flottande uttaga de i 18 § omförmälda flottledsavgifter och att i övrigt tillse, att föreskrivna villkor iakttagas vid flottningen.

Till syssloman, som nu sagts, skall förordnas lämplig och vederhäftig person eller ock flottningsstyrelse för annan uppströms eller nedströms belägen allmän flottled; och njute sysslomannen arvode av de flottande med belopp, som bestämmes av länsstyrelsen.

Flottledsavgifter, som av sysslomannen *uppbäras*, *skola* göras rän-

Flottledsavgifter, som *uppbäras* av sysslomannen, *skall* göras ränte-

<sup>6</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

<sup>7</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

tebärande genom insättande å bankinrättning; och åligger det sysslomannen att, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han uppburit jämte upplupen ränta. Där till följd av stadgandena i 6 kap. 14 § vattenlagen frågan om allmän flottled förfaller, skall redovisning lämnas till länsstyrelsen som med medlen förfar på sätt i 82 § första stycket stadgas; dock att ägare av enskilda flottledsbyggnader äger av influtna avgifter bekomma vad å nämnda byggnader må belöpa, så ock, där han ej är anläggare, vad han därutöver kan hava själv erlagt i avgifter.

## Föreslagen lydelse

bärande genom att insättas på bank. Det åligger sysslomannen att, sedan flottleden har upplåtits till allmänt begagnande och en flottningsförening har bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han har uppburit jämte upplupen ränta.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

21 §<sup>8</sup>

Där beträffande vatten, varest allmän flottled icke finnes men flottning ändock flere år bedrivits, sådant förhållande uppkommer, att rätten till flottning icke vidare utan oskälliga kostnader står till buds, vare, sedan ansökan om allmän flottleds inrättande i vattenområdet inkommit, den omständigheten att beslut därå ej ännu av vattendomsstolen meddelats, ej hinder för länsstyrelsen att medgiva sökanden till flottledsföretaget rätt till interimsfloottning, såframt flottningens avstannande finnes komma att för honom medföra synnerligen betydande förluster; och skall å sådant ärende stadgandena i 17–20 §§ äga motsvarande tillämpning. Ej må dock i fall, som nu nämnts, interimsfloottning beviljas, med mindre sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd, som i 18 § omförmälas, dels ock med visst belopp, motsvarande virkets värde, för att flottledsarbetet, därest sökanden antages till anläggare, behörigen utföres.

I fråga om vatten där allmän flottled inte finns, men flottning ändå har bedrivits i flera år, skall följande gälla om förhållandena ändras så att rätten till flottningen inte längre kan utövas utan oskälliga kostnader. Har ansökan om inrättande av allmän flottled i vattenområdet inkommit, men beslut där- om ännu inte meddelats, får länsstyrelsen medge sökanden rätt till interimsfloottning, om flottningens avstannande skulle medföra synnerligen betydande förluster för honom. I sådana ärenden gäller 17–20 §§. I fall som nu nämnts får dock tillstånd till interimsfloottning endast meddelas om sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd enligt 18 §, dels med visst belopp, motsvarande virkets värde, för att flottledsarbetet utföres på ett riktigt sätt, om sökanden antas till anläggare.

<sup>8</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga 5

De remitterade  
förslagen22 §<sup>9</sup>

Har i beslut om allmän flottleds inrättande eller sedermera föreskrivits, att flottning i flottleden skall till viss tid av året inskränkas, äge länsstyrelsen, där för visst fall under pågående flottning yppas behov av tidens utsträckande, på ansökan lämna tillstånd därtill antingen beträffande flottleden i dess helhet eller med avseende å viss del därav.

Skola enligt vattendomstolens beslut arbeten av större omfattning utföras för allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och finnes nödigt, att flottningen härunder begränsas eller helt inställs, äger länsstyrelsen på framställning meddela erforderliga bestämmelser angående flottningens bedrivande under tiden till dess arbetena blivit fullbordade och godkända.

Om arbeten av större omfattning skall utföras för att utvidga eller förbättra en allmän flottled och det är nödvändigt att flottningen under tiden begränsas eller inställs, får länsstyrelsen på begäran meddela bestämmelser om detta för tiden till dess arbetena har fullbordats och godkänts.

## 28 §

I flottningsförenings räkenskaper skola föreningens utgifter sammanföras under nedannämnda huvudgrupper:

1. *Flottledsutgifter*, omfattande kostnader, som skola återgäldas till anläggare eller annan, vilken njuter anläggares rätt, eller eljest utgives för flottledens utvidgande eller förbättrande, så ock kostnader för förvärvande av fast egendom, allt i den mån ej kostnaderna göras eller egendomen förvärfvas för tillgodoseende av ändamål, som under 4, 5 eller 6 omförmäles;

2. *Underhållsutgifter*, omfattande kostnader för vidmakthållande av flottleden och av densamma tillhörig egendom, i den mån kostnaderna ej skola hänföras till de under 4, 5 eller 6 omförmälda utgifter;

3. *Utfloppningsutgifter*, omfattande all arbets- och annan kostnad för verkets framskaffande i flottleden, strandarrenden, bom- och dammavgifter, ersättning för flottningsskada, som icke skall hänföras till 4, samt andra utgifter för liknande ändamål;

4. *Sorteringsutgifter*, omfattande kostnader för skiljeanordningars inrättande och vidmakthållande, för verkets insamlande och urskiljande vid skiljeställe, för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för skiljningen, så ock för ersättande av skada genom anläggning för skiljningen eller i följd av skiljningsarbetet;

5. *Inventarieutgifter*, omfattande kostnader för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för utfloppningen;

6. *Förvaltningsutgifter*, omfattande kostnader för kontorshållning, bokföring, styrelse- och revisorsarvoden, flottningsschefs och kontorspersonals avlönning samt för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och övriga allmänna omkostnader;

7. *Separatutgifter*, omfattande kostnader av icke gemensam art, såsom för utvältning av flottgodset, separatflottning, avskilt virkes buntning, flottläggning eller transporterande, inbärgande nedanför skiljeställe av vinddrivet eller spillt virke och dylikt.

<sup>9</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

## Nuvarande lydelse

Har till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifter flottleden indelats i flottledsdistrikt, skola över sagda utgifter räkenskaper föras särskilt för varje distrikt. Lag samma vare om utflottningsutgifter, där flottleden blivit indelad i utflottningsdistrikt. Finnes flottledsanläggning å visst distrikt bliva till gagn för flottningen även å andra flottledsdistrikt, äge vattendomstolen eller, där anläggningen utförts utan vattendomstolens tillstånd, flottningsstämma besluta, att anläggningskostnaden skall i mån av båtningen fördelas på samtliga dessa distrikt.

## Föreslagen lydelse

Har till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifter flottleden indelats i flottledsdistrikt, skall räkenskaperna över de nämnda utgifterna föras särskilt för varje distrikt. Detsamma gäller utflottningsutgifter, om flottleden har indelats i utflottningsdistrikt. Om en flottledsanläggning inom ett visst distrikt blir till nytta för flottningen även inom andra flottledsdistrikt, får länsstyrelsen besluta att anläggningskostnaden skall fördelas på dessa distrikt alltefter den nytta de har av anläggningen.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

37 §<sup>10</sup>

Fastställt reglemente så ock under rättelse om däri meddelad ändring skall av länsstyrelsen skyndsamt överlämnas till vattendomstolen.

Reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.

Fastställt reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.

## 64 §

Finnas inom samma vattensystem flera flottleder under särskilda flottningsföreningars förvaltning, skall i varje led flottningen såvitt möjligt ordnas på sådant sätt, som utan oskäligt betungande eller gynnande av flottningen i viss led må vara ägnat att befrämja flottningen i vattensystemet i dess helhet; och bör därvid vad flottningschef för nedströms belägen led med iakttagande av de regler, som må vara fastställda av vattendomstolen, bestämmer beträffande vattenhushållningen och flottgodsets framsläppande, såvitt ske kan, lända till efter rättelse för uppströms belägen led.

Om det inom samma vattensystem finns flera flottleder under särskilda flottningsföreningars förvaltning, skall flottningen i varje led såvitt möjligt ordnas på sådant sätt som utan oskäligt betungande eller gynnande av flottningen i viss led kan vara ägnat att befrämja flottningen i vattensystemet i dess helhet. Därvid bör vad flottningschefen för en nedströms belägen led, med iakttagande av de regler som i samband med flottledens inrättande eller senare har fastställts, bestämmer beträffande vattenhushållningen och flottgodsets framsläppande såvitt möjligt beaktas vid flottningen i en uppströms belägen led.

<sup>10</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga 5**De remitterade  
förslagen*

Har flottande i uppströms belägen flottled försummat erlagga för utgifternas täckande infordrat tillskott, vare på framställning av styrelsen för nämnda led styrelsen för nedströms belägen led, dit den flottandes flottgods må hava vidare framflottats, pliktig att, därest flottgodset kan där ur leden uttagas, kvarhålla det för tillskottets uttagande i den ordning, som stadgas i 33 §.

65 §<sup>11</sup>

Önska olika flottningsföreningar inom samma eller närbelägna vattensystem sammanslås till en, skola de var för sig besluta därom. Dylikt beslut jämte förslag till reglemente skall för fastställelse underställas länsstyrelsens prövning.

Länsstyrelsen äge ock på framställning av bivattendrags flottningsförening förordna, att denna sammanslås med huvudvattendragets förening, där sådan sammanslagning finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet samt byggnader och anstalter i bileden finnas i tillfredsställande skick.

*Om sammanslagning av flottningsföreningar underrätte länsstyrelsen vattendomstolen för anteckning i vattenboken.*

69 §<sup>12</sup>

Virke, som *tillföres* allmän flottled å plats, varifrån dess utflottning beräknas kunna medhinnas under första flottningsåret, *må* flottas obarkat, så framt icke med avseende å beskaffenheten av vattendraget med stränder och fiske ävensom övriga förhållanden, som *kunna* inverka på frågan, *vattendomstolen* finner skäligt att för hela flottleden eller viss del därav förordna, att allt eller visst slags virke skall, innan det *utlägges* i flottleden, *hava* undergått avbarkning.

Virke, vars utflottning beräknas icke kunna medhinnas under första flottningsåret, skall, innan det utlägges i flottleden, *hava* medelst avbarkning så fullständigt som möjligt befriats från bark, där ej med hänsyn till ovan sagda förhållanden *vattendomstolen* funnit skäligt *medgiva* undantag från denna bestämmelse.

Virke, som *tillförs* en allmän flottled *på* en plats, varifrån dess utflottning beräknas kunna medhinnas under första flottningsåret, *får* flottas obarkat, så framt icke med avseende *på* beskaffenheten av vattendraget med stränder och fiske ävensom övriga förhållanden, som *kan* inverka på frågan, *länsstyrelsen* finner skäligt att för hela flottleden eller viss del därav förordna, att allt eller visst slags virke skall, innan det *utläggs* i flottleden, *ha* undergått avbarkning.

Virke, vars utflottning beräknas icke kunna medhinnas under första flottningsåret, skall, innan det utlägges i flottleden, *ha* medelst avbarkning så fullständigt som möjligt befriats från bark, där ej med hänsyn till ovan sagda förhållanden *länsstyrelsen* funnit skäligt *medge* undantag från denna bestämmelse.

<sup>11</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

<sup>12</sup> Senaste lydelse 1958: 188.

*Nuvarande lydelse*

*Ej må utan tillstånd av vattendomstolen avbarkning verkställas å isen eller å stranden så nära vattnet, att barken kan nedsköljas däri. Vid tillståndets meddelande skall vattendomstolen föreskriva de villkor, som i varje särskilt fall må finnas erforderliga till förebyggande av skada eller olägenhet.*

*Föreslagen lydelse*

*Utan tillstånd av länsstyrelsen får avbarkning inte verkställas på isen eller på stranden så nära vattnet, att barken kan sköljas ned däri. Vid meddelande av tillstånd skall länsstyrelsen föreskriva de villkor som i varje särskilt fall behövs för att förebygga skada eller olägenhet.*

*Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen*

70 §<sup>13</sup>

*Å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet utöve länsstyrelsen tillsyn. Teknisk tillsyn å flottledsanläggningarnas underhåll och nyttjande åligger under länsstyrelsens överinseende tillika tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten, vilka hava att verkställa inspektion å flottlederna i enlighet med närmare föreskrifter, som där om varda av regeringen meddelade.*

*Flottningsstyrelsen och flottningschefen äro skyldiga att vid tillsynens utövande på anfordran lämna vederbörande alla erforderliga upplysningar.*

*Om rätt att vid förefallande behov hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning å anläggning för allmän flottled så ock om handräckning skils i 13 kap. vattenlagen.*

*Länsstyrelsen utövar tillsyn över allmänna flottleders skötsel och underhåll samt över flottningsföreningars verksamhet.*

*Flottningsstyrelsen och flottningschefen är skyldiga att på begäran av länsstyrelsen lämna de upplysningar som behövs för tillsynen.*

79 §<sup>14</sup>

*Åsidosättes föreskrift, som i 37 § andra stycket, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i*

*Åsidosätts föreskrift, som i 37 §, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hän-*

<sup>13</sup> Senaste lydelse 1977: 761.

<sup>14</sup> Senaste lydelse 1964: 183.

## Nuvarande lydelse

nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å flottningssstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen.

*dömes* den försumlige till dagsböter.

Förseelse mot 47 § tredje stycket, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 56 § tredje stycket, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 56 § omförmålda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till flottningssstämma av flottande påyrkats enligt sjätte stycket i samma §, må åtalas allenast av målsägande, och skall härvid såsom målsägande anses såväl flottningsföreningen som varje flottande.

Åtal för förseelse, som i denna paragraf omförmåles, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där flottningsstyrelsen har sitt säte.

## Föreslagen lydelse

skjutande av visst ärende till prövning *på* flottningssstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen, *döms* den försumlige till böter.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

82 §<sup>15</sup>

*Var der allmän flottled jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen användas för bortskaffande av sådana flottledsanordningar som kunna orsaka skada eller olägenhet samt för iordningställande av vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).*

*Om en allmän flottled avlyses och dess tillgångar överstiger skulderna, skall behållningen användas för att bortskaffa sådana flottledsanordningar som kan orsaka skada eller olägenhet och för att iordningställa vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).*

Om endast del av flottled avlyses, skall den behållning framräknas som skäligen kan anses belöpa på delen.

Finnes behållning sedan behövliga återställningsåtgärder vidtagits, skall denna användas på sätt regeringen bestämmer.

Understödsfond, varom i 32 § andra stycket förmåles, skall vid flottleds avlysande främst användas för därmed avsedda ändamål, därvid personer, som redan tillerkänts pension eller annat understöd, hava företräde framför dem, som ännu icke kommit i åtnjutande därav; och må, där så finnes lämpligt, fondens ändamål tillgodoses genom de understödsberättigades inlösande i anstalt för försäkring eller understöd.

## 84 §

*I fråga om framförande av flottgods i sammanlagda flottar äge stadgandena i denna lag icke tillämpning; men låter någon flottgods framflyta hopfäst i knippen eller mindre huntar eller framföres flottgods i ringbom, räknas det för lösflottning och vare förty denna lag därå tillämplig.*

<sup>15</sup> Senaste lydelse 1977: 671.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

*Bilaga 5*  
*De remitterade*  
*förslagen*

Vad i denna lag är föreskrivet äger icke tillämpning på gränsfloderna Torneå och Muonio älvar.

84 a §<sup>16</sup>

*Talan mot beslut av länsstyrelsen om anlitande av sakkunnigt biträde, om utseende eller entledigande av styrelseledamot eller revisor i flottningsförening, om föranstaltande om åtgärd på sådan förenings bekostnad, om utseende av förvaltare som avses i 82 a § eller med anledning av sådan förvaltares beslut i fråga om återställningsåtgärder föres hos regeringen genom besvär.*

*Mot annat beslut av länsstyrelsen enligt denna lag föres talan hos kammarrätten genom besvär.*

Beslut av länsstyrelsen om utseende eller entledigande av styrelseledamot eller revisor i flottningsförening, om föranstaltande om åtgärd på sådan förenings bekostnad, om utseende av förvaltare som avses i 82 a § eller med anledning av sådan förvaltares beslut i fråga om återställningsåtgärder överklagas hos regeringen genom besvär.

Beslut av länsstyrelsen enligt denna lag får i övriga fall överklagas hos kammarrätten genom besvär.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**2 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred**

Härigenom föreskrivs att i lagen (1933: 269) om ägofred skall införas en ny paragraf, 45 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 45 a §

*Med vattenlagen i 43–45 §§ avses vattenlagen (1918:523) i dess lydelse vid utgången av år 1982.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

<sup>16</sup> Senaste lydelse 1977: 671

### 3 Förslag till

#### Lag om ändring i lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m.

Härigenom föreskrivs att 12 och 13 §§ lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Lydelse enligt prop. 1981/82: 188*

*Föreslagen lydelse*

#### 12 §

Mål om tillstånd enligt *vattenlagen* (1918:523) till anläggning, som under 2 § 1) eller 2) sägs, eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av sådan anläggning *må* ej avgöras med mindre prövningsmyndighetens utlåtande föreligger.

Mål om tillstånd enligt *vattenlagen* (1982:000) till anläggning, som under 2 § 1) eller 2) sägs, eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av sådan anläggning *får inte* avgöras med mindre prövningsmyndighetens utlåtande föreligger.

Vad i första stycket är stadgat gäller också ärende angående tillstånd enligt 2 § lagen (1902: 71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, till utförande av elektrisk ledning som under 2 § 3) i denna lag sägs samt ärende angående koncession enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar, dock ej om ärendet avser rörledning för transport av fjärrvärme.

#### 13 §

Den ökning i byggnadskostnaden, som *föranledes* av skyddsåtgärd enligt denna lag, skall *icke* tagas i beräkning vid prövning, som i 2 kap. 3 § första stycket *vattenlagen* sägs.

Vid meddelande av tillstånd, som i 12 § första stycket *omförmäles*, skola av prövningsmyndigheten med avseende å vattenbyggnadens utförande givna föreskrifter beaktas.

Den ökning i byggnadskostnaden, som *föranleds* av skyddsåtgärder enligt denna lag, skall *inte* tas i beräkning vid *den* prövning som avses i 3 kap. 4 § *vattenlagen* (1982:000).

Vid meddelande av tillstånd som anges i 12 § första stycket skall beaktas de föreskrifter som prövningsmyndigheten har meddelat i fråga om vattenanläggningens utförande.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

#### 4 Förslag till

##### Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske

Härigenom föreskrivs att 35 a § lagen (1950: 596) om rätt till fiske skall ha nedan angivna lydelse.

###### Nuvarande lydelse

*Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 33 f § dömes, i de fall som särskilt angivnas i sålunda meddelad föreskrift, till böter eller fängelse i högst sex månader.*

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits påföljd enligt första stycket, dömes, i de fall som särskilt *angivnas* i föreskrift meddelad med stöd av 33 f §, till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

###### Föreslagen lydelse

###### 35 a §<sup>1</sup>

*Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot*

*1. föreskrift som meddelats med stöd av 33 f §, i de fall som särskilt anges i sålunda meddelad föreskrift,*

*2. fiskeförbud som meddelats för visst område i anledning av företag enligt vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre lag.*

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits påföljd enligt första stycket *1*, dömes, i de fall som särskilt *anges* i föreskrift meddelad med stöd av 33 f §, till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

#### 5 Förslag till

##### Lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.<sup>1</sup>

*dels att 5, 14 och 20 §§ skall upphöra att gälla,*

*dels att i 1 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",*

*dels att 2, 3, 6–9, 12 och 15–19 §§ skall ha nedan angivna lydelse.*

###### 2 §

För bättre utnyttjande av vattenkraft *må*, efter ansökan hos vatten-

För bättre utnyttjande av vattenkraft *får*, efter ansökan hos vatten-

<sup>1</sup> Paragrafen införd genom 1975:176.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 14 § 1971: 532.

*Nuvarande lydelse*

domstolen enligt 11 kap. vattenlagen, tillstånd jämlikt bestämmelserna i denna lag lämnas till åtgärd, som avses i 2 kap. 1 § vattenlagen, eller till tillfällig reglering av avrinningen ur sjö eller annan vattensamling eller i vattendrag eller ock ändrade bestämmelser meddelas för hushållning med eller framsläppande av vatten, därest åtgärden prövas ur allmän synpunkt medföra fördel, som väsentligt överväger därmed förenade olägenheter.

Beträffande företag enligt denna lag skall vad i vattenlagen är stadgat äga tillämpning, där ej annat följer av bestämmelserna i 4–20 §§ nedan.

Vad i 3 kap. vattenlagen är stadgat om vattenreglering med tvångsdelaktighet skall ej äga tillämpning å reglering, som avses i denna lag. Finnes uppenbart, att regleringen är till nytta för annan, som tillgodosör vattenkraft, är denne dock pliktig att i den mån så kan anses skäligt bidra till kostnaden för regleringen. Med avseende å talan om sådant bidrag gäller vad som är stadgat om talan enligt 3 kap. 9 § vattenlagen.

Hava flera än två förenat sig om regleringen, må förordnas, att företagets angelägenheter skola handhavas av, i stället för styrelse, någon av deltagarna. I sådant fall erfordras icke stadgar för företaget.

Är företag enligt denna lag av betydande omfattning eller ingripande beskaffenhet, kan Konungen förbehålla sig prövning av frågan huruvida företaget får komma till stand. I

*Föreslagen lydelse*

domstolen enligt 13 kap. vattenlagen (1982:000), tillstånd enligt denna lag lämnas till vattenföretag, som avses i 1 kap. 3 § första stycket 1 vattenlagen, eller till en tillfällig vattenreglering eller också ändrade bestämmelser meddelas om innehållande eller tappning av vatten, om åtgärden prövas ur allmän synpunkt medföra fördelar, som väsentligt överväger olägenheterna med den.

## 3 §

Bestämmelserna i vattenlagen (1982:000) skall tillämpas på företag enligt denna lag, om inte annat följer av 4, 6–12 och 15–19 §§.

## 6 §

Bestämmelserna i 7 kap. vattenlagen (1982:000) om vattenreglering med tvångsdelaktighet gäller inte regleringar, som avses i denna lag. Är det uppenbart, att en reglering är till nytta för annan som tillgodosör vattenkraft, är denne dock skyldig att i den mån så kan anses skäligt bidra till kostnaden för regleringen. I fråga om talan om sådant bidrag tillämpas vattenlagens bestämmelser om stämningsmål.

I fråga om förvaltningen av ett vattenregleringsföretag med flera deltagare gäller vad som i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter är stadgat om samfälligheter enligt vattenlagen.

7 §<sup>2</sup>

Är företag enligt denna lag av betydande omfattning eller ingripande beskaffenhet, kan regeringen förbehålla sig prövning av frågan huruvida företaget får komma till stand.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1974: 275.

*Nuvarande lydelse*

sådant fall äger vad i 4 kap. 17, 18 och 20 §§ vattenlagen (1918:523) föreskrives om Konungens prövningsrätt motsvarande tillämpning.

Bestämmelserna i 4 kap. 5–12, 16 och 19 §§ vattenlagen skola ej äga tillämpning i fråga om företag enligt denna lag.

*Föreslagen lydelse*

Då tillämpas 11 kap. 3, 5 och 6 §§ samt 13 kap. 42 § vattenlagen (1982:000).

Bestämmelserna i 11 kap. 7–11 §§ och 13 kap. 19 § andra stycket vattenlagen skall inte gälla i fråga om företag enligt denna lag.

## 8 §

För vattenkraft, som går förlorad för strömfallsägare till följd av sådan enligt denna lag medgiven åtgärd, med vilken ej åsyftas att tillgodogöra samma vattenkraft, skall ersättning utgå allenast såvitt fråga är om tillgodogjord vattenkraft eller om vattenkraft, som uppenbarligen är avsedd att tillgodogöras under den tid tillståndet skall gälla.

Tages för åtgärd enligt denna lag byggnad i anspråk med stöd av 2 kap. 15 § vattenlagen, skall i stället för vad där föreskrives om skyldighet att gottgöra ägaren andel av byggnadens värde gälla, att skälig ersättning skall givas för begagnandet av byggnaden.

## 9 §

Vid meddelande av tillstånd till företag enligt denna lag äger vattendomstolen, där det kräves för att undvika dröjsmål med företaget, uppskjuta frågan om de föreskrifter, som erfordras angående ersättning, avgifter eller annat. Bestämmelserna i 11 kap. 66 § 2 mom. andra, tredje och fjärde styckena vattenlagen skola därvid äga motsvarande tillämpning.

## 12 §

Anspråk på ersättning för skada, förlust eller intrång som *icke* förutsetts av vattendomstolen skall, för att kunna upptagas till prövning, anmälas hos vattenrättsdomaren inom fem år eller den längre tid, högst tolv år, som vattendomstolen må hava föreskrivit, räknat från det tiden för tillståndet eller, om nytt tillstånd meddelats, tiden därför gått till ända. Efterföljes företag enligt denna lag av företag, vartill tillstånd meddelas enligt vattenlagen,

Vid meddelande av tillstånd till företag enligt denna lag får vattendomstolen, om det *behövs* för att undvika dröjsmål med företaget, *skjuta upp* frågan om de föreskrifter, som erfordras angående ersättning, avgifter eller annat. Därvid tillämpas 13 kap. 49 § andra–femte styckena vattenlagen (1982:000).

Anspråk på ersättning för skada, förlust eller intrång som *inte* förutsetts av vattendomstolen skall, för att få tas upp till prövning, anmälas till vattendomstolen inom fem år eller den längre tid, högst tolv år, som vattendomstolen kan ha föreskrivit, räknat från det tiden för tillståndet eller, om nytt tillstånd meddelats, tiden därför gått till ända. Efterföljes företag enligt denna lag av företag, vartill tillstånd meddelas enligt vattenlagen (1982:000),

## Nuvarande lydelse

*må* anspråk med anledning av det förre företaget framställas inom den tid, som *bestämmes* enligt 2 kap. 24 § vattenlagen. Anmälan om ersättningsanspråk skall göras skriftligen och ingivas till vattenrättsdomaren i två exemplar. Vattendomstolen skall i domen erinra om vad skadelidande har att iakttaga.

## Föreslagen lydelse

*får* anspråk med anledning av det förre företaget framställas inom den tid, som gäller för det *senare* företaget enligt 13 kap. 47 § första stycket 10 och 15 kap. 17 § tredje stycket vattenlagen. Anmälan om ersättningsanspråk skall vara skriftlig och den skall ges in till vattendomstolen i två exemplar. Vattendomstolen skall i domen erinra om vad skadelidande har att iaktta.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

## 15 §

*Bestämmelsen i 11 kap. 30 § första stycket vattenlagen skall ej utgöra hinder mot upptagande av ansökan om tillstånd till åtgärd enligt denna lag.*

*Bestämmelserna i 4 kap. 5 § andra och tredje styckena vattenlagen (1982:000) hindrar inte att ansökan om tillstånd till åtgärder enligt denna lag tas upp till prövning.*

16 §<sup>3</sup>

I mål enligt denna lag skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen *städse genom vattenrättsdomarens försorg* tillställas länsstyrelsen i det län, inom vilket företaget huvudsakligen skall verkställas.

I mål enligt denna lag skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen av vattendomstolen tillställas länsstyrelsen i det län, inom vilket företaget huvudsakligen skall verkställas.

Vid tillämpning i mål, varom nu är fråga, av bestämmelserna i 11 kap. 38 §, 39 § andra stycket, 45 § 1 mom. andra stycket sista punkten, 47 §, 50 § andra stycket och 61 § första stycket vattenlagen *må* i brådskande fall *frister, som avses i nämnda stadganden, begränsas med iakttagande* likväl av att skäligt rådrum beredes.

Vid tillämpning i mål, varom nu är fråga, av bestämmelserna i 13 kap. 29 och 37 §§ vattenlagen (1982:000) *får* i brådskande fall *de i dessa lagrum angivna fristerna begränsas. Parterna skall dock beredas skäligt rådrum.*

## 17 §

*Befogenhet, som i 11 kap. 46 § första stycket vattenlagen tillerkänts vattenrättsdomaren för där angivna fall, skall tillkomma honom jämväl i mål enligt denna lag. Är fråga om åtgärd, som omfattar vidlyftigare arbete, eller är avsevärt intrång på allmän eller enskild rätt att befara därav, må förordnande*

*I mål enligt denna lag får på begäran av sökanden vattendomstolen utan huvudförhandling i brådskande fall medge att åtgärder för vattenföretaget vidtas, innan frågan om sådana åtgärder slutligen avgörs. Är fråga om åtgärd, som omfattar vidlyftigare arbete, eller är avsevärt intrång på allmän eller en-*

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1974: 275.

*Nuvarande lydelse*

av vattenrättsdomaren lämnas endast om riket befinner sig i krig.

När synnerliga skäl äro därtill, må vattenrättsdomaren i mål enligt denna lag medgiva sökanden att utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. 20 § 2 mom. vattenlagen påbörja arbete, som där avses.

Befinner sig riket i krig och är med hänsyn till kraftförsörjningen oundgängligen erforderligt att åtgärd, som avses i 2 §, vidtages utan dröjsmål, äger Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, förordna att åtgärden må, ändå att den är av beskaffenhet att vattendomsstolens medgivande därtill skall inhämtas, vidtagas utan föregående prövning av vattendomsstolen. Vidtager någon åtgärd med stöd av vad nu sagts, skall han ofördröjligen efter dess verkställande göra ansökan hos vattendomsstolen om godkännande av åtgärden.

I fråga om ansökan, som i första stycket sägs, och påföljd för underlåtenhet att göra sådan ansökan skall vad i vattenlagen stadgas för fall, som avses i 2 kap. 20 § 1 mom. tredje stycket samma lag, äga motsvarande tillämpning.

Säkerhet, som avses i 11 kap. 66 eller 67 § vattenlagen, skall i mål, varom är fråga i denna lag, gälla all ersättning, som icke skall erläggas innan meddelat tillstånd tages i anspråk, ävensom kostnader för åtgärd, som vattendomsstolen må hava föreskrivit med stöd av 4 § andra stycket.

*Föreslagen lydelse*

skild rätt att befara därav, får förordnande meddelas endast om riket är i krig.

När synnerliga skäl föreligger, får vattendomsstolen i mål enligt denna lag medge sökanden att utan hinder av bestämmelsen i 4 kap. 1 § andra stycket vattenlagen (1982:000) påbörja arbete, som där avses.

Vattendomsstolens beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart, men det kan ändras när förhållandena föranleder det.

## 18 §

Är riket i krig och är med hänsyn till kraftförsörjningen oundgängligen erforderligt att åtgärd, som avses i 2 §, vidtas utan dröjsmål, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, förordna att åtgärden får, även om den är av beskaffenhet att vattendomsstolens medgivande därtill skall inhämtas, vidtas utan föregående prövning av vattendomsstolen. Vidtar någon åtgärd med stöd av vad nu sagts, skall han ofördröjligen efter dess verkställande göra ansökan hos vattendomsstolen om godkännande av åtgärden.

I fråga om ansökan, som i första stycket sägs, och påföljd för underlåtenhet att göra sådan ansökan gäller vad i vattenlagen (1982:000) stadgas för fall som avses i 4 kap. 4 § samma lag.

## 19 §

Säkerhet, som avses i 13 kap. 49 och 50 §§ vattenlagen (1982:000), skall i mål, varom är fråga i denna lag, gälla all ersättning, som icke skall erläggas innan meddelat tillstånd tages i anspråk, ävensom kostnader för åtgärd, som vattendomsstolen kan ha föreskrivit med stöd av 4 § andra stycket.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

## 6 Förslag till

### Lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822)

Härigenom föreskrivs att i 16, 18 och 20 §§ naturvårdslagen (1964: 822)<sup>1</sup> orden "vattenlagen (1918: 523)" skall bytas ut mot "vattenlagen (1982: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. I fråga om företag, vartill tillstånd har lämnats enligt vattenlagen (1918: 523), gäller äldre bestämmelser.

## 7 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs att i 10 § lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln<sup>1</sup> orden "vattenlagen (1918: 523)" skall bytas ut mot "vattenlagen (1982: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

## 8 Förslag till

### Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ miljöskyddslagen (1969: 387)<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

#### *Nuvarande lydelse*

#### *Föreslagen lydelse*

#### 1 §

Denna lag är tillämplig på

Denna lag är tillämplig på

1. utsläppande av avloppsvatten, fast ämne eller gas från mark, byggnad eller anläggning i vattendrag, sjö eller annat vattenområde,

1. utsläppande av avloppsvatten, fast ämne eller gas från mark, byggnad eller anläggning i vattendrag, sjö eller annat vattenområde, *om åtgärden inte utgör vattenföretag enligt vattenlagen (1982: 000).*

2. användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som eljest kan medföra förorening av vattendrag, sjö eller annat vattenområde, om användningen *ej* utgör byggnad i vatten,

2. användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som eljest kan medföra förorening av vattendrag, sjö eller annat vattenområde, om användningen *inte* utgör vattenföretag enligt vattenlagen (1982: 000),

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1974: 1025.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 10 § 1974: 891.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1981: 420.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga 5**De remitterade  
förslagen*

3. användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som kan medföra störning för omgivningen genom luftförorening, buller, skakning, ljus eller annat sådant, om störningen ej är helt tillfällig.

Lagen är icke tillämplig på sådant utsläppande av avfall som avses i lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten eller på störning i radiomottagningsapparat. Ej heller är lagen tillämplig i fråga om joniserande strålning eller inverkan av elektrisk ström från elektrisk anläggning, varom särskilda bestämmelser gäller.

Åtgärd eller användning som enligt vad nu sagts omfattas av lagen kallas miljöfarlig verksamhet.

## 2 §

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller om miljöfarlig verksamhet vad som föreskrivs i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning eller i annan lagstiftning. I fråga om viss miljöfarlig verksamhet gäller särskilda bestämmelser enligt lagen (1971:850) med anledning av gränsöverskridelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland.

Har regeringen enligt 136 a § byggnadslagen (1974:385) prövat frågan om tillkomst eller lokalisering av viss verksamhet eller enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar prövat frågan om framdragande eller begagnande av sådan ledning, är beslutet bindande vid prövning enligt denna lag.

*I fråga om byggande i vatten för att motverka vattenförorening och om ianspråktagande av mark för ledning eller annan anläggning för avloppsvatten finns bestämmelser i vattenlagen (1918:523).*

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer äger meddela särskilda bestämmelser till förebyggande av vattenförorening genom fast avfall.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**9 Förslag till****Lag om ändring i jordabalken**

Häriigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § och 9 kap. 33 § jordabalken<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 kap.  
6 §

Har fastighet blivit skild från angränsande vattenområde genom att stranden förskjutits, har fastighe-

Har fastighet blivit skild från angränsande vattenområde genom att stranden förskjutits, har fastighe-

<sup>1</sup> Balken omtryckt 1971:1209.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen*

tens ägare rätt att nyttja området mellan fastigheten och vattnet under förutsättning att området är av ringa omfattning och att dess ägare icke lider skada eller olägenhet av betydelse. Fastighetens ägare har därvid samma rätt som enligt 1 kap. 3 § vattenlagen (1918:523) tillkommer strandägare.

tens ägare rätt att nyttja området mellan fastigheten och vattnet under förutsättning att området är av ringa omfattning och att dess ägare icke lider skada eller olägenhet av betydelse. Fastighetens ägare har därvid samma rätt som enligt 2 kap. 6 § vattenlagen (1982:000) tillkommer strandägare.

9 kap.  
33 §

Har jordägaren utgivit ersättning för torrläggning av mark enligt vattenlagen (1918:523) eller för byggande av enskild väg enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar, får jordägaren uppsäga avtalet, om arrendatorn icke medger skäligen höjning av arrendeavgiften. Uppsägning skall ske inom ett år från det företaget fullbordades.

Har jordägaren utgivit ersättning för markavvattning enligt vattenlagen (1982:000) eller för byggande av enskild väg enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar eller anläggningslagen (1973:1149), får jordägaren uppsäga avtalet, om arrendatorn icke medger skäligen höjning av arrendeavgiften. Uppsägning skall ske inom ett år från det företaget fullbordades.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. 9 kap. 33 § gäller också i fall då jordägaren utgivit ersättning för torrläggning av mark enligt vattenlagen (1918:523).

**10 Förslag till****Lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988)**

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 2 och 9 §§, 9 kap. 1 § samt 14 kap. 1 § fastighetsbildningslagen (1970: 988)<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 kap.  
2 §<sup>2</sup>

Servitut avseende skogsfång eller rätt att framdraga annan sådan ledning som avses i ledningsrättslagen (1973: 1144) än avloppsledning för en fastighet får ej bildas genom fastighetsreglering.

Servitut som avser skogsfång eller rätt att dra ledning enligt ledningsrättslagen (1973: 1144) får inte bildas genom fastighetsreglering.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1971: 1035.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1973: 1146.

## Nuvarande lydelse

Servitut, som kan upplåtas enligt vattenlagen eller efter prövning vid särskild förrättning enligt annan lag och som ej omfattas av förbudet i första stycket, får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna. I fråga om servitut som avses i 2–6 kap. vattenlagen fordras vidare att ägaren av den tjänande fastigheten ej motsätter sig servitutsbildningen.

Första och andra styckena gäller ej servitut som avser ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

## Föreslagen lydelse

Servitut som kan upplåtas enligt 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) får bildas genom fastighetsreglering. Andra servitut som kan upplåtas enligt vattenlagen får inte bildas genom fastighetsreglering.

Servitut, som kan upplåtas efter prövning vid särskild förrättning i andra fall än som anges i första och andra styckena, får bildas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

Första–tredje styckena gäller inte servitut som avser avloppsledning för en fastighet eller ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

9 §<sup>3</sup>

Servitut som bildats enligt 2–6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning får ej ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Om servitut tillkommit med stöd av 7 eller 8 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser eller enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen (1973:1149) eller motsvarande äldre bestämmelser, får åtgärd som nyss nämnts företagas endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

Servitut, som har tillkommit med stöd av 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre bestämmelser, får ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. Andra servitut som har tillkommit med stöd av vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning får inte ändras eller upphävas genom fastighetsreglering.

Servitut, som har tillkommit enligt lagstiftningen om ägofred eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen (1973:1149) eller motsvarande äldre lagstiftning, får ändras eller upphävas genom fastighetsreglering endast om åtgärden sker i samband med en annan fastighetsbildningsåtgärd och är av betydelse för denna.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1973: 1157.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen9 kap.  
1 §<sup>4</sup>

Anläggningsarbete eller liknande åtgärd skall efter beslut av fastighetsbildningsmyndigheten verkställas under förrättningen som ett för sakägarna gemensamt arbete enligt denna lag, om det främjar fastighetsregleringens syfte och arbetet ej lämpligen bör ombesörjas av enskild sakägare.

Beslut enligt första stycket får ej avse sådant företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen och ej heller annat företag enligt vattenlagen än dikning.

Beslut enligt första stycket får inte avse företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen eller andra vattenföretag än sådana markavvattningsföretag, för vilka tillståndsplikt föreligger enbart på grund av 4 kap. 2 § andra stycket vattenlagen (1982:000).

Kan till följd av andra stycket företag icke utföras som gemensamt arbete enligt denna lag eller är sådant utförande icke lämpligt, får fastighetsbildningsmyndigheten förordna om prövning enligt vattenlagen eller anläggningslagen.

14 kap.  
1 §<sup>5</sup>

Uppkommer vid fastighetsbildning fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som bildats på annat sätt än enligt 2–6 kap. vattenlagen eller motsvarande äldre lagstiftning, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen.

Om det vid fastighetsbildning uppkommer frågor om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, skall frågan prövas vid fastighetsbestämning, om det behövs för fastighetsbildningen. I fråga om servitut som har tillkommit med stöd av vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre lagstiftning får en sådan bestämning endast avse servitut enligt 8 kap. 1 § vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser.

På ansökan av sakägare får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som tillkommit vid avvitrning eller enligt lagstiftningen om fastighetsbildning eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser, såvida icke

På ansökan av sakägare får även i annat fall fastighetsbestämning ske för prövning av fråga om fastighetsindelningens beskaffenhet eller om beståndet eller omfånget av ledningsrätt eller av servitut, som tillkommit vid avvitrning eller enligt lagstiftningen om fastighetsbildning eller enskilda vägar eller enligt anläggningslagen eller 8 kap. 1 § vattenlagen eller motsvarande äldre

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1973: 1157.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1973: 1146 (jfr 1973: 1157 och rskr 1973: 390).

*Nuvarande lydelse*

frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Samma rätt att påkalla fastighetsbestämning tillkommer byggnadsnämnden såvitt gäller område med stadsplan eller byggnadsplan eller område beträffande vilket fråga väckts om upprättande av sådan plan.

*Föreslagen lydelse*

bestämmelser, såvida icke frågans avgörande uppenbarligen är utan betydelse för sökanden. Samma rätt att påkalla fastighetsbestämning tillkommer byggnadsnämnden såvitt gäller område med stadsplan eller byggnadsplan eller område beträffande vilket fråga väckts om upprättande av sådan plan.

*Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**11 Förslag till****Lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719)**

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § expropriationslagen (1972: 719) skall upphöra att gälla vid utgången av år 1982.

**12 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter**

Härigenom föreskrivs att 1, 3, 20, 21, 23 och 44 §§ lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 §**

Vid tillämpningen av denna lag skall som samfällighet anses

1. samfällighet enligt fastighetsbildningslagen (1970: 988),
2. annan mark som gemensamt tillhör ägarna av de mantalssatta fastigheterna i en socken,
3. servitut eller annan särskild rättighet som hör till flera fastigheter gemensamt,
4. samfällighet enligt anläggningslagen (1973: 1149),

*5. samfällighet enligt vattenlagen (1982:000).*

Med delägarfastighet förstås i lagen fastighet som har del i samfällighet och med delägare ägaren av av delägarfastighet.

Med delägarfastighet förstås i lagen *en* fastighet som har del i *en* samfällighet och med delägare *förstås* ägaren av *en* delägarfastighet och *andra* som *deltar i en samfällighet enligt första stycket 5. Vad som i lagen sägs om delägarfastighets andelstal gäller i fråga om samfällighet enligt första stycket 5 delägares andelstal.*

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

## 3 §

Lagens bestämmelser om fastighet äger motsvarande tillämpning på sådan tomträtt, gruva, byggnad, annan anläggning eller naturreservat som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 3 eller 4.

Lagens bestämmelser om fastighet äger motsvarande tillämpning på sådan tomträtt, gruva, byggnad, annan anläggning eller naturreservat som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 3, 4 eller 5.

Den som innehar fastighet på grund av testamenteriskt förordnande utan att äganderätten tillkommer någon anses vid lagens tillämpning som fastighetens ägare. Som ägare av naturreservat anses den som förvaltar reservatet.

Innehavare av tomträtt i fastighet som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 1 eller 2 skall vid tillämpningen av denna lag anses som delägare i fastighetsägarens ställe.

*I fråga om samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 skall lagens bestämmelser om fastighetsdomstol i stället gälla vattendomstol. När talan skall föras hos vattendomstol, gäller vattenlagens (1982:000) bestämmelser om stämningsmål.*

## 20 §

Samfällighetsförening bildas vid sammanträde med delägarna genom att de antager stadgar och utser styrelse.

Sammanträde enligt första stycket hålles av den som fastighetsdomstolen förordnat därtill. Sådant förordnande meddelas på begäran av delägare. Dock skall i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller anläggningslagen (1973:1149) fastighetsbildningsmyndigheten eller, om särskild förrättningsman förordnats enligt 4 § sistnämnda lag, denne hålla sammanträde enligt första stycket beträffande samfällighet som beröres av förrättningen, om delägare i samfälligheten begär det eller om det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt att samfällighetsförening bildas.

*I fråga om samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 skall vad som i andra stycket sägs om förrättning och förrättningsman gälla förrättning och förrättningsman enligt vattenlagen (1982:000). Om det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt att en samfällighetsförening bildas för förvaltningen av en bevattnings- eller vattenreglerings-samfällighet, får domstolen förordna någon att hålla sammanträde enligt första stycket även om ingen delägare i samfälligheten har begärt det.*

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

## 21 §

I fråga om sammanträde för bildande av samfällighetsförening äger 7 § andra stycket, 8–11 §§, 12 § första stycket första punkten och 14 § motsvarande tillämpning. Hålles sammanträdet i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller anläggningslagen (1973:1149), äger dock i fråga om delgivning av kallelse till sammanträdet vad som gäller om delgivning av kallelse till sammanträde vid förrättningen motsvarande tillämpning.

I fråga om sammanträde för bildande av samfällighetsförening äger 7 § andra stycket, 8–11 §§, 12 § första stycket första punkten och 14 § motsvarande tillämpning. Hålles sammanträdet i samband med förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149) eller vattenlagen (1982:000), äger dock i fråga om delgivning av kallelse till sammanträdet vad som gäller om delgivning av kallelse till sammanträde vid förrättningen motsvarande tillämpning.

23 §<sup>1</sup>

I fråga om klander av beslut vid sammanträdet äger 15 § motsvarande tillämpning.

Har fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslut meddelats, får sammanträde för bildande av samfällighetsförening hållas innan beslutet om samfällighetens bildande vunnit laga kraft. Som delägare anses därvid ägaren av fastighet som enligt beslutet skall ha del i samfälligheten. Beslut som fattas vid sammanträdet gäller endast under förutsättning att fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslutet vinner laga kraft eller, i fråga om anläggningsbeslut, att förordnande meddelas enligt 27 a § anläggningslagen (1973:1149).

Har fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslut eller tillståndsdom eller tillståndsbeslut enligt vattenlagen (1982:000) meddelats, får sammanträde för bildande av samfällighetsförening hållas innan domen eller beslutet om samfällighetens bildande vunnit laga kraft. Som delägare anses därvid ägaren av fastighet och annan som enligt domen eller beslutet skall ha del i samfälligheten. Beslut som fattas vid sammanträdet gäller endast under förutsättning att fastighetsbildnings-, anläggnings- eller tillståndsbeslutet eller tillståndsdomen vinner laga kraft eller att förordnande meddelas enligt 27 a § anläggningslagen (1973:1149) eller 13 kap. 50 § första stycket vattenlagen.

## 44 §

Övergår delägarfastighet till ny ägare på annat sätt än genom försäljning på exekutiv auktion, svarar den nye ägaren tillsammans med den före ägaren gentemot föreningen för oguldet belopp som dessförinnan påförts den före ägaren enligt 42 eller 43 § och som ej förfallit till betalning tidigare

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1977: 365.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga 5

De remitterade  
förslagen

än ett år före den bestämda tillträdesdagen. Mot den nye ägaren anses beloppet förfallet tillträdesdagen, om ej beloppet enligt debiteringslängden förfaller först efter denna dag.

*I fråga om samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 skall vad som i första stycket sägs om ny ägare till en delägarfastighet även gälla den på vilken delaktigheten i samfälligheten har övergått på annat sätt än genom övergång av äganderätten till en delägarfastighet.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

### 13 Förslag till

#### Lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter

Härigenom föreskrivs att 18–20 §§ lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter skall ha nedan angivna lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 18 §

I fråga om sådan samfällighet enligt lagen (1966: 700) om vissa gemensamhetsanläggningar som icke kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter äger vad som i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter föreskrives om samfällighet enligt anläggningslagen (1973: 1149) motsvarande tillämpning.

*I fråga om sådana företag enligt 3 kap. 27 §, 7 kap. 61 § eller 8 kap. 40 § vattenlagen (1918:523) eller motsvarande äldre bestämmelser som inte kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter gäller vad som i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter föreskrivs om samfälligheter enligt vattenlagen (1982:000).*

## 19 §

På samfällighetsstämma i samfällighet som avses i 17 § kan beslutas att samfälligheten skall ombildas till samfällighetsförening. Beslutas sådan ombildning, skall stämman vid tillämpningen av lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter anses som sammanträde enligt 20 § i lagen.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## Bilaga 5

De remitterade  
förslagen

Första stycket gäller icke samfällighet som åtnjuter förmånsrätt enligt lagen (1966:701) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen om vissa gemensamhetsanläggningar.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om vägsamfällighet enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar eller motsvarande äldre lagstiftning.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om vägsamfällighet enligt lagen (1939:608) om enskilda vägar eller motsvarande äldre lagstiftning *samt i fråga om sådana företag enligt 3, 7 eller 8 kap. vattenlagen (1918:523) eller motsvarande äldre lagstiftning som kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.*

## 20 §

När samfällighetsförening som bildats enligt 19 § registrerats, skall den anses ha övertagit samfällighetens samtliga tillgångar och förpliktelser. *Den anläggning*, som förvaltas av samfälligheten, skall vid tillämpningen av lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter jämföras med *gemensamhetsanläggning* enligt anläggningslagen (1973:1149).

När *en* samfällighetsförening som bildats enligt 19 § *har* registrerats, skall den anses ha övertagit samfällighetens samtliga tillgångar och förpliktelser. *De anläggningar*, som förvaltas av samfälligheten, skall vid tillämpningen av lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter jämföras med *gemensamhetsanläggningar* enligt anläggningslagen (1973:1149) *eller, såvitt avser företag enligt vattenlagen (1918:523) eller motsvarande äldre bestämmelser, med gemensamma anläggningar i samfälligheter enligt vattenlagen (1982:000).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

## 14 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1973:1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

Härigenom föreskrivs att lagen (1973:1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter skall ha nedan angivna lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Med samfällighetsförenings fordran på belopp, som vid uttaxering enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter påförts ägare

Med samfällighetsförenings fordran på belopp, som vid uttaxering enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter påförts *nå-*

*Nuvarande lydelse*

av fastighet eller innehavare av tomträtt, följer förmånsrätt enligt 6 § 1 eller 7 § 2 förmånsrättslagen (1970: 979), om beloppet icke förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller konkursansökan.

*Föreslagen lydelse*

*gon såsom* ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt, *som omfattas av samfälligheten*, följer förmånsrätt enligt 6 § 1 eller 7 § 2 förmånsrättslagen (1970: 979), om beloppet icke förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller konkursansökan.

*Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

**15 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976: 997) om vattenförbund

*dels* att 18 § skall upphöra att gälla,

*dels* att 1, 3, 12, 13, 15, 16, 22, 24, 25 och 34 §§ skall ha nedan angivna lydelse

*Nuvarande lydelse*

Enligt denna lag kan bildas sammanslutning (vattenförbund) med uppgift att genom rensning, *vattenreglering* eller andra vattenvårdande åtgärder främja ett från allmän eller enskild synpunkt ändamålsenligt utnyttjande av vattnet i vattendrag, sjö eller annat vattenområde. Fråga om bildande av vattenförbund prövas vid förrättning.

*Föreslagen lydelse*

## 1 §

Enligt denna lag kan bildas sammanslutning (vattenförbund) med uppgift att genom rensning, *reglering* eller andra vattenvårdande åtgärder främja ett från allmän eller enskild synpunkt ändamålsenligt utnyttjande av vattnet i vattendrag, sjö eller annat vattenområde. Fråga om bildande av vattenförbund prövas vid förrättning.

## 3 §

Den som enligt *vattenlagen* (1918:523) eller miljöskyddslagen (1969: 387) eller äldre lag har medgivits rätt att inverka på vattenbесkaffenheten eller i övrigt på vattenförhållandena inom verksamhetsområdet skall vara medlem i förbundet. *Detta gäller även den som inverkar på vattenförhållandena efter medgivande som avses i 10 § andra stycket eller 17 § andra stycket miljöskyddslagen.*

Den som enligt *vattenlagen* (1982:000) eller miljöskyddslagen (1969: 387) eller äldre lag har medgivits rätt att inverka på vattenbесkaffenheten eller i övrigt på vattenförhållandena inom verksamhetsområdet skall vara medlem i förbundet.

Den som inverkar på vattenförhållandena inom verksamhetsområdet utan att det föreligger fall som avses i första stycket skall vara medlem i

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

förbundet, om hans medlemskap är av särskild betydelse för förbundets verksamhet.

Har någon som enligt första eller andra stycket skall vara medlem i förbundet av särskilt skäl motsatt sig medlemskap, får han stå utanför förbundet, om dess verksamhet ej avsevärt försvåras därigenom.

Kommun samt sammanslutning av fiskerättsägare får ingå som medlem i vattenförbund, även om skyldighet icke föreligger enligt första eller andra stycket.

## 12 §

I fråga om förrättning enligt denna lag skall bestämmelserna i *vattenlagen (1918:523) om syneförrättning rörande företag enligt 3, 7 och 8 kap.* gälla i tillämpliga delar, i den mån ej annat följer av vad nedan sägs.

I fråga om förrättning enligt denna lag skall bestämmelserna i *12 kap. vattenlagen (1982:000)* gälla i tillämpliga delar, i den mån ej annat följer av vad nedan sägs.

## 13 §

Vid förrättningen biträdes förrättningsman av två gode män. Sakkunnigt biträde får icke förordnas.

Med synemän förstås i denna lag förrättningsmannen, *biträdande förrättningsman* och gode männen.

Vid förrättningen biträdes förrättningsmannen av två gode män.

Med synemän förstås i denna lag förrättningsmannen och gode männen.

Synemännen skall erhålla ersättning i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

## 15 §

Kungörelse som avses i *10 kap. 38 § vattenlagen (1918:523)* skall utfärdas, om det ej är uppenbart obehövligt. I kungörelsen skall anges det vattenområde som avses.

*Förrättningsmannen skall, om det ej är uppenbart obehövligt, förordna aktförvarare som avses i 10 kap. 39 § vattenlagen.*

Kungörelse som avses i *12 kap. 14 § vattenlagen (1982:000)* skall utfärdas, om det ej är uppenbart obehövligt. I kungörelsen skall anges det vattenområde som avses.

## 16 §

Underrättelse om tid och ställe för förrättningen skall i god tid före första sammanträdet delges den som skall vara medlem i förbundet enligt 3 § första stycket samt, i den mån förrättningsmannen anser det lämpligt, den som kan antagas skola vara medlem i förbundet enligt 3 § andra stycket. Att delgivning icke skett, utgör ej hinder för sammanträdet.

Underrättelse som avses i första stycket skall alltid sändas till vederbörande kommun samt till sammanslutning av fiskerättsägare som är känd för förrättningsmannen.

Vid kallelse till nytt sammanträde får första och andra styckena tillämpas i stället för bestämmelsen

Vid kallelse till nytt sammanträde får första och andra styckena tillämpas i stället för bestämmelsen

## Nuvarande lydelse

i 10 kap. 65 § andra stycket vattenlagen (1918:523) om delgivning med samtliga sakägare.

## Föreslagen lydelse

i 12 kap. 21 § vattenlagen (1982:000) om delgivning med samtliga sakägare.

Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen

## 22 §

Framlägger synemännen förslag till utlåtande som avses i 10 kap. 68 § vattenlagen (1918:523), skall avskrift av förslaget sändas till statens naturvårdsverk och länsstyrelsen.

Avskrift av det slutliga utlåtandet med däri intagen besvärshänvisning skall sändas till naturvårdsverket och länsstyrelsen.

Avskrift av utlåtandet med däri intagen besvärshänvisning skall sändas till naturvårdsverket och länsstyrelsen.

## 24 §

Förrättningskostnaderna skall, om beslut om förbundsbildning meddelas, fördelas mellan medlemmarna efter vad som är skäligt.

Avslutas förrättningen utan att beslut om förbundsbildning meddelas, skall förrättningskostnaderna betalas av sökanden eller fördelas mellan sökandena, om icke särskilda omständigheter föranleder att betalningsskyldigheten fördelas mellan samtliga sakägare eller vissa av dem. Om länsstyrelsen utan ansökan har förordnat förrättningsman, svarar staten för de kostnader som skulle ha åvilat en sökande.

Avgift som avses i 11 kap. 95 § vattenlagen (1918:523) skall ej utgå.

## 25 §

I fråga om talan mot beslut eller åtgärd vid förrättning enligt denna lag gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i vattenlagen (1918:523) om besvärsmål, som angår syneförrättning rörande företag enligt 3,7 eller 8 kap.

Angår besvären fråga om medlemskap eller andelstal, gäller vad som i 11 kap. 53 § och 89 § andra stycket vattenlagen föreskrives för det fallet att besvären angår fråga om värdet på båtnad eller ersättning.

Kungörelse som avses i 11 kap. 87 § vattenlagen skall ej införas i Post- och Inrikes Tidningar. I stället för att införas i ortstidning får kungörelsen delges varje sakägare. Kungörelsen jämte avskrift av besvärshandlingarna skall tillställas statens naturvårdsverk och länsstyrelsen.

I fråga om talan mot beslut eller åtgärd vid förrättning enligt denna lag gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i vattenlagen (1982:000) om förrättningsmål.

Kungörelse som avses i 13 kap. 58 § vattenlagen (1982:000) skall jämte avskrift av besvärshandlingarna tillställas statens naturvårdsverk och länsstyrelsen.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Bilaga 5  
De remitterade  
förslagen*

## 34 §

När enligt 29 eller 33 § talan skall föras hos vattendomstol, gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i *vattenlagen (1918:523)* om stämningssmål.

När enligt 29 eller 33 § talan skall föras hos vattendomstol, gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i *vattenlagen (1982:000)* om stämningssmål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Om ansökan om förrättning har gjorts före ikraftträdandet av denna lag, gäller äldre bestämmelser.

**16 Förslag till****Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)**

Härigenom föreskrivs att i 2 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) orden "vattenlagen (1918: 523)" skall bytas ut mot "vattenlagen (1982: 000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. Beträffande mark för vilken täkttillstånd vid ikraftträdandet gäller enligt vattenlagen (1918: 523) tillämpas 2 kap. 4 § i äldre lydelse.

**17 Förslag till****Lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader**

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 2 §

Säkerhet behöver inte ställas i

1. mål som handläggs enligt lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister,

2. mål vid fastighetsdomstol som inte avser en arrende-, hyres- eller bostadsrättstvist,

3. ansökningsmål enligt 11 kap. 17 § *vattenlagen (1918:523)*,

3. ansökningsmål enligt 13 kap. 13 § *vattenlagen (1982:000)*,

4. växelmål och checkmål.

5. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och

6. mål vid förvaltningsdomstol eller marknadsdomstolen.

Säkerhet behöver inte heller ställas i annat fall om talan väcks genom genstämning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

## LAGRÅDET

Utdrag  
PROTOKOLL  
vid sammanträde  
1982-06-22

**Närvarande:** justitierådet Fredlund, regeringsrådet Brodén, justitierådet Palm.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 25 mars 1982 har regeringen på hemställan av statsrådet och chefen för justitiedepartementet beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled,
2. lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred,
3. lag om ändring i lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m.,
4. lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske,
5. lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.,
6. lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822),
7. lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln,
8. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),
9. lag om ändring i jordabalken,
10. lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988),
11. lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719),
12. lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
13. lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
14. lag om ändring i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
15. lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund,
16. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152),
17. lag om ändring i lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Rolf Strömberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av lagrådet:

**Förslaget till lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled**

Lagstiftningen om allmänna flottleder och flottning i dessa är för närvarande behäftad med brister i fråga om bl. a. systematik och överskådlighet.

Någon mera väsentlig förbättring härutinnan kommer inte att inträda genom de reformer som behandlats i proposition 1981/82: 130 med förslag till ny vattenlag m. m. Med hänsyn till flottningens minskade betydelse har det nämligen inte ansetts motiverat att göra någon genomgripande omarbeting av flottningslagstiftningen (se nämnda prop. s. 146). Nu angivna förhållanden medför att det ibland inte är möjligt att åstadkomma tillfredsställande lösningar när det gäller att på flottningslagstiftningens område vidta följdändringar till den föreslagna nya vattenlagen (i fortsättningen kallad nya vattenlagen). Olägenheterna härav torde med flottningens nuvarande omfattning få anses begränsade.

#### 1 §

Enligt 84 § flottningslagen räknas framförande av flottgods i sammanlagda flottar – s. k. buntflottning – inte som flottning i lagens mening. I lagrådsremissen föreslås att flottningslagen skall tillämpas också på buntflottning och att den angivna bestämmelsen i 84 § följaktligen skall upphävas. Motiveringen till detta förslag har upptagits i anslutning till 1 § flottningslagen. Av vad som anförs där kan det förefalla som om begreppen flottning och sjöfart skulle vara två varandra uteslutande alternativ. Lagrådet vill därför anmärka att förhållandet att flottningslagen görs tillämplig självfallet inte innebär att sjövägsreglerna och andra regler för sjöfart och sjötrafik inte skulle gälla när buntflottning med hjälp av fartyg sker.

#### 5 a – 5 c §§

Bestämmelserna i 5 a och 5 c §§ har sådant samband med det ämne som behandlas i den i prop. 1981/82: 130 föreslagna lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled att de med fördel skulle kunna placeras i den lagen. Om de överförs dit, kan reglerna i 5 b § lämpligen inarbetas i 16 § flottningslagen. Skulle bestämmelserna i 5 a §, på sätt förordats i det remitterade förslaget, placeras i flottningslagen, är det erforderligt att paragrafen kompletteras med en föreskrift som anger vilken myndighet som har att besluta i de frågor som avses i paragrafen (jfr beträffande beslutskompetensen i 4 §-ns fall hänvisningen i den paragrafen till 3 § lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled).

Regleringen i 5 a och 5 b §§ tar sikte på fall då fråga är om inrättande av allmän farled. Eftersom regleringen också bör kunna göra tjänst i fall då det är fråga om utvidgning av allmän flottled, bör den kompletteras med bestämmelser för sådant fall (jfr 6 kap. 22 § nuvarande vattenlag).

#### 7 §

I den nya vattenlagen har termen "byggande i vatten", som förekommer i den gällande vattenlagen, utmönstrats och ersatts av uttrycket "vattenföretag" (prop. 1981/82: 130 s. 393). Lagtexten i förevarande paragraf bör anpassas härtill.

Lagrådet föreslår att 7 § ges följande lydelse:

”Om någon i strid mot lag eller givna föreskrifter utför anläggning eller annan anordning i en allmän flottled skall han själv stå för den skada som flottningen orsakar på anordningen. Utför någon anläggning eller anordning i en allmän flottled utan att begära och invänta skyddsbestämmelser enligt andra stycket, skall han själv stå för den skada som flottningen orsakar under tiden.

Menar någon som utfört eller avser att utföra vattenföretag där en allmän flottled finns, att särskilda anläggningar eller åtgärder till skydd mot skada eller intrång till följd av flottningen bör bekostas av de flottande, får han väcka talan mot flottningsföreningen hos vattendomstolen rörande bestämmelser om erforderliga skyddsanordningar. I fråga om en sådan talan gäller bestämmelserna i vattenlagen (1982: 000) om stämningssmål.”

### 13 §

Förslaget tar i andra stycket första meningen upp ett stadgande av innebörd att bestämmelserna i 16 kap. nya vattenlagen om betalning av ersättning skall tillämpas i fråga om vissa ersättningar för flottningsskada. Av styckets andra mening framgår att ersättningsbeloppet skall nedsättas hos länsstyrelsen i fall då skiljemännen beslutar det. För sådant fall avses även bestämmelserna i 16 kap. 13–15 §§ om länsstyrelsens befattning med de nedsatta ersättningsmedlen vara tillämpliga. Den föreslagna hänvisningen till 16 kap. nya vattenlagen bör för tydlighetens skull uttryckligen inbegripa bestämmelserna om länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel.

Sista stycket i paragrafen avses vara en motsvarighet till 6 kap. 23 § i gällande vattenlag med endast det tillägget att frågan om ändrade ersättningsbestämmelser skall kunna prövas inte bara i samband med att nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden beslutas utan också på särskild talan efter det att sådant beslut meddelats. Enligt lagrådets mening kommer detta bättre till uttryck om 13 § sista stycket utformas i närmare anslutning till den nuvarande bestämmelsen enligt följande förslag, där lagrådet ansett det påkallat att hänvisa också till beslut som meddelats med stöd av äldre bestämmelser:

”Har genom beslut enligt denna lag eller enligt 9 kap. 3 § andra stycket vattenlagen (1982: 000) eller motsvarande äldre bestämmelser ersättning för skada eller intrång fastställts att utgå med årliga belopp, utgör den omständigheten att beslutet härom har vunnit laga kraft inte hinder för vattendomstolen att i samband med beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden, eller senare efter talan i den ordning som enligt vattenlagen gäller för stämningssmål, meddela sådana ändrade bestämmelser om ersättningen och sättet för betalning som föranleds av de ändrade förhållandena.”

## 20 §

Nu gällande flottningslag upptar i 20 § tredje stycket bestämmelser om hur syssloman för interimsfloättning skall redovisa flottledsavgifter som han uppburit av interimsfloättande. Bestämmelserna skiljer mellan två fall. I det ena fallet, nämligen när beslutad allmän flottled upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, skall redovisning ske till flottningsstyrelsen (20 § tredje stycket första meningen). Någon ändring i denna del föreslås inte i remissen. I det andra fallet skall redovisning ske till länsstyrelsen, nämligen när beslut om inrättande av allmän flottled jämlikt 6 kap. 14 § nuvarande vattenlag förklarats förfallet, därför att den utsedde anläggaren av flottleden av sagt sig arbetet eller förverkat rätten att utföra det och ny anläggare inte kunnat erhållas (20 § tredje stycket andra meningen). Någon redovisningsregel för detta fall har inte upptagits i förslaget. Som skäl härför har anförts, att 6 kap. 14 § inte får någon motsvarighet i den nya vattenlagstiftningen. Även utan en sådan motsvarighet behöver emellertid lagstiftningen ge besked om till vem sysslomannen skall redovisa uppburna medel, när beslutad allmän flottled inte kan upplåtas till allmänt begagnande därför att erforderliga anläggningsarbeten inte kommit till utförande. Möjligen bygger förslaget på tanken att flottleden i dylikt fall skall avlysas och 82 § flottningslagen tillämpas. Emellertid är 2 § i den föreslagna lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled inte så avfattad att den medger avlysning i det berörda fallet. Förevarande paragraf bör därför kompletteras med en regel motsvarande bestämmelsen i 20 § tredje stycket andra meningen nuvarande flottningslag.

## 79 §

Beträffande denna paragraf föreslås i remissen bl. a. en anpassning till brottsbalkens terminologi genom utbyte av ordet "dagsböter" mot "böter". Lagrådet vill ifrågasätta, om en sådan anpassning bör ske utan att motsvarande ändring görs i de övriga straffbestämmelserna i flottningslagen.

## Övergångsbestämmelser

Vissa av vattenlagsutredningen föreslagna övergångsbestämmelser till ändringar i flottningslagen har av departementschefen funnits onödiga och har inte fått någon motsvarighet i lagrådsremissen. Lagrådet har i den delen inte någon erinran utom såvitt rör 4 §. Genom att den föreslagna lagtexten i den paragrafen uttryckligen hänvisar till beslut "enligt 3 § lagen (1982:000) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled" torde motsvarande beslut av vattendomstolen enligt den nu gällande vattenlagen inte — som avsett är — kunna innefattas.

En övergångsbestämmelse med anledning av vad som nu har sagts kan utformas i princip på samma sätt som den som fogats vid förslaget till ändring i fastighetstaxeringslagen. Ett alternativ, som synes ligga närmare

till hands, är en motsvarighet till remissens övergångsbestämmelse vid förslaget till lag om ändring i jordabalken, exempelvis med följande innehåll:

”Vad som sägs i 4 § angående beslut om separatflottnings enligt 3 § lagen (1982: 000) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled gäller också motsvarande beslut av vattendomstol enligt vattenlagen (1918: 523).”

Slutligen finns möjligheten att direkt i 4 § flottningslagen hänvisa också till beslut enligt vattenlagen (1918: 523) — jfr 3 § förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund.

### **Förslaget till lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.**

1962 års ovannämnda lag är en vattenrättslig krislag som träder i tillämpning i krig och efter förordnande vid krigsfara och i vissa andra krissituationer. Lagen innefattar beträffande särskilt angivna åtgärder i vattenområde lättnader i förhållande till den ordinära vattenlagstiftningen i fråga om förutsättningarna och villkoren för åtgärdernas genomförande och förfarandet. Bestämmelserna i 1962 års lag har karaktär av undantag från nu gällande vattenlag. I den mån inte annat följer av dessa undantagsbestämmelser är således vattenlagens regler tillämpliga. Såsom framgår av 3 § i förslaget till lag om ändring i 1962 års lag är avsikten att vad nu sagts om vattenlagen i fortsättningen skall gälla den nya vattenlagen.

#### **2 och 5 §§**

I 2 § i dess nuvarande lydelse anges de åtgärder i vattenområde som lagen är tillämplig på. Dessa är åtgärd som avses i 2 kap. 1 § vattenlagen, tillfällig reglering av avrinningen ur sjö eller annan vattensamling eller i vattendrag samt ändring av bestämmelser för hushållning med eller framläppande av vatten. Enligt det remitterade förslaget skall lagen vara tillämplig på vattenföretag som avses i 1 kap. 3 § första stycket 1 i den nya vattenlagen, på tillfällig vattenreglering och på ändring av bestämmelser om innehållande eller tappning av vatten. Mot den anpassning till den nya vattenlagen som sålunda föreslagits finns i sak ej anledning till erinran. Den föreslagna lagtexten bör emellertid jämkas så, att det framgår att tillfällig vattenreglering ingår bland vattenföretag som avses i 1 kap. 3 § första stycket 1.

För att åtgärd, på vilken 1962 års lag är tillämplig, skall vara tillåtlig, krävs enligt 2 § i dess nuvarande lydelse, att åtgärden provas ur allmän synpunkt medföra fördel, som väsentligt överväger därmed förenade olägenheter. Detta tillåtlighetsrekvisit gäller i stället för det allmänna ekonomiska tillåtlighetsrekvisitet i 2 kap. 3 § första stycket gällande vattenlag.

Bestämmelsen i detta lagrum är nämligen enligt 5 § i 1962 års lag inte tillämplig på företag som avses i lagen. I nya vattenlagen har det ekonomiska tillåtlighetsrekvisitet utformats på annat sätt än i 2 kap. 3 § första stycket nuvarande vattenlag. Enligt 3 kap. 4 § i nya vattenlagen får sålunda ett vattenföretag komma till stånd om fördelarna från allmän och enskild synpunkt av företaget överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av det.

I det remitterade förslaget förordas, att den ekonomiska tillåtlighetsregeln i 2 § i 1962 års lag bibehålls i sak oförändrad. Om förslaget till ny vattenlag antas och 3 kap. 4 § i förslaget således blir lag, kommer den ekonomiska tillåtlighetsregeln i den ordinära vattenlagstiftningen inte att ställa krav på annat än att de positiva effekterna av ett vattenföretag skall överväga de negativa. Någon fordran på kvalificerad övervikt för de positiva effekterna kommer alltså inte att gälla. Att ställa längre gående tillåtlighetskrav i den vattenrättsliga krislagstiftningen står ej väl samman med denna lagstiftnings syfte. Kravet på väsentlig övervikt i 2 § i 1962 års lag bör därför utgå. Beskrivningen i nämnda paragraf av åtgärdens negativa effekter torde kunna ändras till överensstämmelse med motsvarande beskrivning i 3 kap. 4 § nya vattenlagen utan att någon ändring i sak därigenom uppkommer.

I remissen föreslås också, att 5 § i 1962 års lag skall upphävas. Som skäl härför anføres, att den prövning som skall göras enligt 2 § i 1962 års lag i huvudsak motsvarar den som skall göras enligt 3 kap. 4 § nya vattenlagen. Tillåtlighetsreglerna i dessa båda lagrum är visserligen nära besläktade men inte helt identiska. Vid bedömning av ett vattenföretags positiva effekter skall sålunda vid prövning enligt 2 § i 1962 års lag hänsyn tas endast till fördelar ur allmän synpunkt, medan vid prövning enligt 3 kap. 4 § nya vattenlagen fördelar ur såväl allmän som enskild synpunkt skall beaktas. Reglerna i de båda lagrummen bör med hänsyn till denna olikhet inte vara tillämpliga samtidigt. Lagrådet föreslår, att den speciella tillåtlighetsregeln i 2 § i 1962 års lag liksom hittills skall, med uteslutande av den ekonomiska tillåtlighetsregeln i den ordinära vattenlagstiftningen, vara tillämplig på vattenföretag enligt 1962 års lag. 5 § bör följaktligen inte upphävas utan endast ändras så att hänvisningen avser den nya vattenlagen.

Beaktas vad ovan anförts kan, efter erforderlig justering av första och tredje att-satsen i den föreslagna lagens ingress, 2 och 5 §§ få förslagsvis följande lydelse:

## 2 §

För bättre utnyttjande av vattenkraft får, efter ansökan hos vattendomstolen enligt 13 kap. vattenlagen (1982:000), tillstånd enligt denna lag lämnas till tillfällig vattenreglering eller annat vattenföretag, som avses i 1 kap. 3 § första stycket i vattenlagen, eller också ändrade bestämmelser

meddelas om innehållande eller tappning av vatten, om åtgärden prövas ur allmän synpunkt medföra fördelar, som överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.”

*Lagrådets  
yttrande*

”5 §

Bestämmelsen i 3 kap. 4 § vattenlagen (1982:000) skall inte äga tillämpning i fråga om företag enligt denna lag.”

7 §

Det avsedda innehållet i 7 § första stycket kommer enligt lagrådets uppfattning till tydligare uttryck om stycket får följande lydelse:

”I stället för bestämmelserna i 11 kap. 1 och 2 §§ vattenlagen (1982:000) gäller vid tillämpning av denna lag i fråga om vattenföretag som där avses bestämmelserna i 11 kap. 3 § vattenlagen.”

### **Förslaget till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)**

I remissen har föreslagits den ändringen i 2 § miljöskyddslagen, att paragrafens tredje stycke skall utgå. Om så sker, bör hänvisningen i 45 § första stycket i miljöskyddslagen till 2 § fjärde stycket ändras till att avse 2 § tredje stycket. Lagförslagets ingress får därvid justeras.

### **Förslaget till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988)**

7 kap. 2 §

I denna paragraf upptas bl. a. bestämmelser om fastighetsbildningsmyndighetens rätt att genom fastighetsreglering bilda servitut som kan upplåtas enligt vattenlagen (1918: 523). Den nuvarande regleringen har ansetts vara svårtillämpad och har givit upphov till samordningsproblem i fastighetsbildningsarbetet. Den ersätts enligt förslaget av en bestämmelse i paragrafens andra stycke enligt vilken sådana servitut som kan upplåtas enligt 8 kap. 1 § nya vattenlagen får bildas genom fastighetsreglering. Förslaget motiveras av önskemål om en förenkling och en utvidgning av nuvarande möjligheter att bilda vattenrättsliga servitut genom fastighetsreglering.

Enligt lagrådets mening får ett visst mått av övertäckning mellan fastighetsbildningslagen och vattenlagen godtas för att fastighetsrättsliga åtgärder skall kunna genomföras så smidigt som möjligt. Förslaget synes emellertid ge en alltför långtgående befogenhet för fastighetsbildningsmyndigheten att pröva frågor om bildande av vattenrättsliga servitut. Att förrättningslantmätaren kan bilda vattenlagsservitut genom fastighetsreglering i fall då vattendomstol ändå skall ta upp servitutsfrågorna i samband med prövning av frågan om tillstånd till ett vattenföretag framstår knappast som

en rationell ordning vare sig från processsekonomisk synpunkt eller med hänsyn till vattendomstols särskilda sakkunskap på området. Närmast till hands synes vara att i anslutning till den nya vattenlagens bestämmelser om tillståndsplikt för vattenföretag (4 kap. nya vattenlagen) söka en gräns för befogenheten att handlägga vattenlagsservitut enligt fastighetsbildningslagen. Står frågan om att bilda servitut i sakligt sammanhang med ett vattenföretag som kräver tillstånd enligt huvudregeln i 4 kap. 2 § första stycket nya vattenlagen, bör servitutsfrågan naturligen ingå i den tillåtlighetsprövning som skall utföras av vattendomstol. Frågan om servitutsbildning torde också i flertalet sådana fall initieras genom ansökningen hos domstolen. Föreligger däremot inte någon tillståndsplikt för vattenföretaget enligt huvudregeln härom i 4 kap. 2 § första stycket nya vattenlagen – dvs. omständigheterna är sådana att det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenföretagets inverkan på vattenförhållandena – synes något hinder ej böra uppställas mot att servitutsbildningen sker med stöd av fastighetsbildningslagen. Hinder däremot bör givetvis ej heller finnas om vattenföretagets tillåtlighet redan har prövats och tillstånd meddelats. Förrättningslantmätaren bör då kunna bilda ett vattenrättsligt servitut genom fastighetsreglering t. ex. i sådana fall när behov därav uppkommer i anslutning till vattenföretagets utförande, jfr vad som anförs i motiveringen om servitut för rätt att använda annans mark för brygg- eller badplats i s. k. skadeförebyggande syfte.

Vad angår den tillståndsprövning som under vissa förutsättningar skall ske i fråga om markavvattningsföretag enbart enligt den särskilda regeln i 4 kap. 2 § andra stycket innebär det sagda inte någon begränsning av lantmätarens befogenhet. Tillståndsprövningen förestavas emellertid i dessa fall av andra skäl än företagets inverkan på vattenförhållandena. Det torde enligt förarbetena också vara här som behovet av en utvidgad kompetens gör sig särskilt gällande.

Mot bakgrund av det nu anförda förordar lagrådet att det till det föreslagna stadgandet i 7 kap. 2 § fogas ett inskränkande villkor av den innebörd som angetts i det föregående. Paragrafens andra stycke kan därvid ges förslagsvis följande lydelse:

”Servitut som kan upplåtas till förmån för ett vattenföretag enligt 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) får bildas genom fastighetsreglering endast om tillstånd till företaget har meddelats enligt vattenlagen eller om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom företagets inverkan på vattenförhållandena.”

#### 7 kap. 9 §

Stadgandet avgränsar fastighetsbildningsmyndighetens möjligheter att genom fastighetsreglering ändra eller upphäva servitut som tillkommit enligt bestämmelser i vattenlagen. Med avsevärd utvidgning i förhållande till vad som gäller nu föreslås att servitut, som tillkommit med stöd av 8

kap. 1 § nya vattenlagen eller motsvarande äldre bestämmelser, får ändras eller upphävas genom fastighetsreglering. I motiveringen anförs att det torde vara dessa tvångsrätter som i de allra flesta fall blir aktuella i fastighetsbildningssammanhang.

I yttranden över de lagförslag som föregått det remitterade förslaget läggs bland annat från kraftproducenthåll vikt vid, att servitut som utgör en nödvändig förutsättning för t. ex. en kraftanläggning inte får ändras eller upphävas i annan ordning än enligt bestämmelser i vattenlag. Enligt en regel i nya vattenlagen om vattendomstols omprövning av villkoren för meddelat tillstånd till ett vattenföretag gäller även att vid omprövning bl. a. för tillgodoseende av allmänna intressen villkor inte får föreskrivas som medför att förutsättningarna för företaget rubbas avsevärt.

De vid remissbehandlingen framförda önskemålen om begränsningar i bestämmelsen om ändring och upphävande av servitut med hänsyn till åtgärdernas inverkan på ett vattenföretag avvisas emellertid av departementschefen. Han hänvisar därvid till att de restriktioner i 7 kap. fastighetsbildningslagen som gäller i fråga om ändring och upphävande utgör en garanti mot en alltför långtgående tillämpning av lagförslaget. Såvitt lagrådet kan finna ger emellertid fastighetsbildningslagens bestämmelser om fastighetsreglering inte ett tillräckligt skydd för en av tillståndshavare utverkad rätt att ta annans mark i anspråk för anläggning eller anordning som behövs för vattenföretaget. Enligt lagrådets mening bör det säkerställas att åtgärder vid fastighetsreglering inte inkräktar på en åt vattenföretagaren enligt nya vattenlagen upplåten tvångsrätt. Den föreslagna bestämmelsen bör därför kompletteras med ett villkor av innebörd att ändring och upphävande av vattenrättsligt servitut får ske genom fastighetsreglering endast om åtgärden inte medför olägenhet av någon betydelse för företaget.

Lagrådet föreslår med hänsyn till det anförda att första meningen i första stycket av förevarande paragraf ges förslagsvis följande lydelse:

”Servitut, som har tillkommit till förmån för ett vattenföretag med stöd av 8 kap. 1 § vattenlagen (1982:000) eller motsvarande äldre bestämmelser, får ändras eller upphävas endast om åtgärden inte medför olägenhet av någon betydelse för företaget.”

## **Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter**

### **1 §**

Enligt propositionen med förslag till ny vattenlag skall lagen om förvaltning av samfälligheter tillämpas när samverkan mellan deltagare i vattenföretag skall ske i form av samfällighet. I remissen föreslås en bestämmelse om detta i en ny punkt 5 i 1 § första stycket. Vidare föreslås vissa ändrade

begreppsbestämningar i paragrafens andra stycke. Lagrådet förordar här en något ändrad lydelse av författningstexten. Bestämmelsen blir tydligare om den såvitt avser samfälligheter enligt första stycket 1–4 behålls oförändrad. Ändringen föranleds nämligen uteslutande av att för de vattenrättsliga samfälligheterna det enligt den nya vattenlagen inte skall förekomma att delägarskap i samfällighet representeras av fastigheter (se härom förutom vad departementschefen anført i förevarande remiss också t. ex. uttalandena av lagrådet i prop. 1981/82: 130 s. 289 f). I följande förslag av lagrådet har också tagits med en för samfälligheter enligt punkt 5 speciell definition av ordet "delägarfastighet". Ordet förekommer utan sammanhang med ordet andelstal på flera håll i samfällighetslagen. I 44 § bör en ändring ske så som föreslagits i remissen. I 49 och 52 §§ saknar i och för sig ordets betydelse relevans. Vad gäller 12 § sista stycket, 15 § tredje stycket, 48 § sista stycket och 53 § första stycket torde en "översättning" av ordet delägarfastighet såvitt gäller vattenrättsliga samfälligheter sakna större praktisk betydelse men bör enligt lagrådets mening ändå göras.

Lagrrådet föreslår följande lydelse av andra stycket:

"Med delägarfastighet förstås i lagen fastighet som har del i samfällighet och med delägare ägaren av delägarfastighet. I fråga om samfällighet enligt första stycket 5 förstås dock med delägarfastighet fastighet som på annat sätt än genom delaktighet omfattas av samfälligheten och med delägare den som deltar i samfälligheten. Beträffande sådan samfällighet skall vidare vad som sägs i lagen om delägarfastighets andelstal i stället gälla delägares andelstal."

### 3 §

I ett tillägg till denna paragraf föreslås i remissen en regel om att bestämmelserna om stämningssmål i nya vattenlagen skall gälla när enligt samfällighetslagen talan skall föras hos vattendomstol. Beträffande andra frågor som vattendomstol får befattning med enligt samfällighetslagen i föreslagen ny lydelse — såsom förordnande att hålla sammanträde enligt 7 eller 20 § — anmärker departementschefen i specialmotiveringen att de kommer att handläggas som ärenden. Vad som därmed skall gälla om handläggningen synes emellertid vara oklart. Beträffande domförhet synes den närmast liggande tolkningen bli att handläggning skall ske på fullsuttan avdelning enligt 13 kap. 3 § nya vattenlagen. Vad som i prop. 1981/82: 130 (s. 623) i anslutning till 22 kap. 5 § nya vattenlagen har anförts om att ärende kan handläggas av ordföranden ensam motsägs av att den i 13 kap. 4 § nya vattenlagen angivna möjligheten för en ensamdomare att besluta är förbehållen handläggningen av "mål" och att enligt 13 kap. 12 § nya vattenlagen termen mål inte kan innefatta ärenden. (Jfr beträffande motsvarande spörsmål i fråga om fastighetsdomstol prop. 1971: 106 s. 91 och 121 samt den ändring i 1 § andra stycket fastighetsdomstolslagen som införts på grundval av prop. 1974: 144.)

Lagrådet anser att ett klargörande i det angivna avseendet är påkallat och att i första hand en reglering inom ramen för 13 kap. nya vattenlagen bör övervägas.

*Lagrådets  
yttrande*

### **Förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter**

Enligt 22 § andra stycket i den i prop. 1981/82: 130 föreslagna lagen (1982: 000) om införande av vattenlagen (1982: 000) skall en samfällighet enligt nuvarande vattenlag eller motsvarande äldre bestämmelser (här i fortsättningen kallad äldre samfällighet) efter beslut om ändring av kretsen av deltagare eller kostnadsfördelningen mellan dem anses ombildad till en samfällighet enligt den nya vattenlagen. Några närmare bestämmelser om hur ombildningen skall ske meddelas inte.

Den angivna övergångsbestämmelsen får, om det nu föreliggande förslaget antas, inte någon betydelse i fråga om äldre samfällighet som inte är juridisk person, eftersom enligt 18 § förevarande lagförslag de nya reglerna i samfällighetslagen skall bli utan vidare tillämpliga på sådana samfälligheter. Beträffande sådana äldre samfälligheter som har ställning av juridisk person följer däremot av 19 § förslaget till ändring av införandelagen för samfällighetslagen att den gamla ordningen blir gällande, om inte delägarna själva beslutar en övergång.

Ett beslut enligt sistnämnda paragraf kan inte avse annat än s.k. föreningsförvaltning enligt samfällighetslagen. I linje med vad som sålunda skall gälla för "frivillig" övergång bör en regel införas om föreningsförvaltning också för äldre samfällighet som är juridisk person och som på grund av ändrad deltagarkrets eller kostnadsfördelning skall falla in under den nya ordningen. Vidare kan det vara lämpligt med en bestämmelse om att förordnande skall meddelas om att den äldre samfälligheten skall upplösas (jfr 11 § förevarande lag).

Den bestämmelse som nu har förordats kan – med erforderlig justering av ingressen – tas in som en ny 21 § i den förevarande lagen och få förslagsvis följande lydelse:

"I samband med beslut, som avses i 22 § andra stycket lagen (1982: 000) om införande av vattenlagen (1982: 000) och som rör en samfällighet som kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter, skall förordnas att samfälligheten skall upplösas och att en samfällighetsförening skall bildas för att förvalta den nya samfälligheten.

När en samfällighetsförening som har bildats enligt första stycket har registrerats, äger 20 § motsvarande tillämpning."

### **Förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund**

I motiven till förslaget om ändrad lydelse av 13 § förordas att någon biträdande förrättningsman inte vidare skall förordnas vid förrättningar

enligt lagen om vattenförbund. I enlighet härmed föreslås där att benämningen biträdande förrättningsman skall tas bort i 13 § andra stycket. Om detta förslag genomförs, bör även bestämmelserna om biträdande förrättningsman i 11 § första och tredje styckena utgå.

*Lagrådets  
yttrande*

### **Förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)**

I den föreslagna övergångsbestämmelsen till denna lag har inte beaktats, att i mål som pågår vid nya vattenlagens ikraftträdande täktillstånd enligt vattenlagen (1918: 523) kan komma att meddelas också efter det att ändringen i fastighetstaxeringslagen har trätt i kraft. Orden "vid ikraftträdandet gäller" bör därför ersättas av ordet "meddelats". En annan möjlighet är att i 2 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen, i definitionen av ägoslaget "Täktmark", byta ut orden "eller vattenlagen (1918: 523)" mot orden "vattenlagen (1918: 523) eller vattenlagen (1982: 000)" – jfr vad lagrådet anförut beträffande övergångsbestämmelserna till flottningslagen.

### **Övriga lagförslag**

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag  
PROTOKOLL  
vid regeringssammanträde  
1982-09-02

*Slutprotokoll*

**Närvarande:** statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Tillander, Åhrland, Molin

**Föredragande:** statsrådet Petri

**Proposition med förslag till följdlagstiftning till den nya vattenlagen**

---

## **1 Anmälan av lagrådsyttrande**

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande<sup>1</sup> över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled,
2. lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred,
3. lag om ändring i lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m.,
4. lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske,
5. lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.,
6. lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822),
7. lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln,
8. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),
9. lag om ändring i jordabalken,
10. lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988),
11. lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719),
12. lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
13. lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
14. lag om ändring i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter,
15. lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund,
16. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152),
17. lag om ändring i lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande.

<sup>1</sup> Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 25 mars 1982.

**Förslaget till lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled**

Vad lagrådet under 1 § har anfört rörande begreppen flottning och sjöfart föranleder inte någon erinran från min sida.

Som lagrådet påpekar kan vissa invändningar från systematisk synpunkt riktas mot placeringen av de nya 5 a–5 c §§ i flottningslagen. Jag anser emellertid att olägenheterna därav inte är större än att de med hänsyn till flottningens nuvarande omfattning bör kunna accepteras. Jag biträder därmed lagrådets förslag till kompletteringar av 5 a och 5 b §§. Av den nya formuleringen av 5 a § första stycket framgår att det är regeringen eller, efter regeringens bemyndigande länsstyrelsen, som är beslutsmyndighet rörande frågor om antagande av anläggare.

Jag godtar lagrådets förslag till ändrad utformning av 7, 13 och 20 §. Dessutom bör 4 § jämkas så att den även omfattar äldre beslut av vattendomstol.

I överensstämmelse med terminologin i övriga straffbestämmelser i flottningslagen bör termen "dagsböter" behållas i 79 §.

**Förslaget till lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m.**

Jag har inte något att erinra mot vad lagrådet har anfört i anslutning till 2 och 5 §§ och biträder lagrådets förslag till utformning av dessa paragrafer liksom av 7 § första stycket.

**Förslaget till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)**

Jag biträder lagrådets förslag till jämkning i 45 § första stycket 1.

**Förslaget till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988)**

Avsikten med de i lagrådsremissen föreslagna ändringarna i 7 kap. 2 och 9 §§ är att tillgodose välmotiverade önskemål om förenkling och utvidgning av nuvarande möjligheter att bilda, ändra och upphäva vattenrättsliga servitut genom fastighetsreglering. Lagrådet anser emellertid att förslagen ger alltför långtgående befogenheter för fastighetsbildningsmyndigheten att pröva frågor om vattenrättsliga servitut. Lagrådet föreslår därför begränsningar i dessa befogenheter.

7 kap. fastighetsbildningslagen innehåller särskilda regler om förutsättningarna för bildande, ändring och upphävande av servitut. Dessa servitutsregler utgör påbyggnader till de allmänna bestämmelserna om fastighetsreglering i 5 kap. (jfr prop. 1969: 128 s. B 1137). De sistnämnda bestämmelserna skall alltså tillämpas i första hand också när det gäller prövningen av frågor om vattenrättsliga servitut, och dessutom skall iakttas de allmänna villkoren för fastighetsbildning i 3 kap.

Reglerna i nämnda tre kapitel anger alltså förutsättningarna för fastighetsbildningsmyndighetens befattning med frågor rörande vattenrättsliga servitut och innebär i sig viktiga begränsningar i myndighetens befogenheter rörande sådana frågor. Med den utformning som lagtexten har fått i det remitterade förslaget kan det dock göras gällande att fastighetsbildningsmyndighetens befogenheter har blivit mer långtgående än som kan anses motiverat av de önskemål om lagändringar som har framförts, bl. a. när det gäller bildande av servitut för ett vattenföretag som ändå måste tillståndsprövas enligt vattenlagen. Jag delar därför lagrådets uppfattning att man bör införa vissa begränsningar av befogenheten att handlägga frågor om vattenlagsservitut enligt fastighetsbildningslagen. Jag kan ansluta mig till vad lagrådet har anfört rörande sådana begränsningar och biträder lagrådets förslag till utformning av 7 kap. 2 § andra stycket första meningen och 9 § första stycket första meningen.

#### **Förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter (LFS)**

Jag biträder lagrådets förslag till ändrad utformning av 1 § andra stycket.

Lagrådet har i anslutning till 3 § efterlyst ett klargörande om vilka regler som skall gälla rörande handläggningen av ärenden vid vattendomstol. Jag återkommer till denna fråga i det följande.

I detta sammanhang vill jag ta upp en fråga som rör genomförandet av ett vattenföretag, som skall utföras inom ramen för en samfällighet, sedan beslutet om tillstånd till vattenföretaget har vunnit laga kraft. Tillstånd till markavvattnings- och vattenregleringsföretag tillkommer i angivna fall samfälligheten, se 5 kap. 2 § och 7 kap. 2 och 4 §§ nya vattenlagen. Som jag har uttalat i prop. 1981/82: 130 s. 438 är alltså förfogandet över tillståndet en gemensam angelägenhet varom beslut skall fattas enligt reglerna i LFS.

En fråga som därvid har stor betydelse är om en majoritet av delägare i samfälligheten, som kanske har anslutits till denna mot sin vilja, kan på grund av omröstningsreglerna i LFS stoppa genomförandet av företaget mot den åsikt som företräds av minoriteten, däribland främst sökanden till företaget.

Vid granskningen av det remitterade förslaget till ny vattenlag har lagrådet vänt sig mot ett uttalande i remissprotokollet att ett beslut att inte utföra företaget fick anses strida mot LFS och det grundläggande tillståndsbeslutet (se prop. 1981/82: 130 s. 291 och bilagedelen s. 582). Enligt lagrådet utgår uttalandet från en felaktig analogi med anläggningslagen. Den som förfogar över ett tillstånd enligt den nya vattenlagen har enligt lagrådet full frihet att välja mellan att utnyttja tillståndet eller att avstå från detta, medan ett anläggningsbesluts rättsverkningar i princip är av samma karaktär som ett fastighetsbildningsbesluts.

Det av lagrådet kritiserade uttalandet synes närmast ha avsett det fallet att samtliga delägare i en vattenrättslig samfällighet är ense om att inte utföra företaget. Därvid biträder jag lagrådets ståndpunkt att någon laglig skyldighet att genomföra företaget inte föreligger. Om däremot några delägare vill genomföra företaget men röstas ned av majoriteten, anser jag att frågan bör bedömas annorlunda. Genom tillståndsdomen eller tillståndsbeslutet har de tvistiga frågorna om bl. a. tvångsanslutning rättskraftigt avgjorts. Av 15 och 19 §§ LFS framgår att varje delägars enskilda intressen skall beaktas i skälig omfattning. Ett beslut av majoriteten mot minoritetens vilja att inte genomföra företaget måste anses strida mot det grundläggande tillståndet och mot LFS. En överröstad delägare måste då kunna få beslutet att inte genomföra företaget undanröjt efter klandertalan enligt 15 eller 53 § LFS (jfr prop. 1973: 160 s. 387). Detsamma gäller också beslut av majoriteten om avvikelser i andra avseenden från tillståndet.

Vad jag nu har anfört föranleder ingen lagändring.

Slutligen vill jag i detta sammanhang anmärka att regeringen, sedan nu föreliggande förslag remitterades till lagrådet, till riksdagen har överlämnat prop. 1981/82: 221 med förslag till lag om exploateringssamverkan m. m. I den propositionen föreslås bl. a., liksom i förevarande förslag, ändringar i 1, 20, 21 och 23 §§ LFS samt i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter. Lagförslagen i prop. 1981/82: 221 avses träda i kraft den 1 juli 1983, medan lagstiftningen enligt förevarande förslag avses träda i kraft den 1 januari 1983. Det bör överlämnas åt riksdagen att vidta de jämkningar i de olika lagförslagen som kan vara erforderliga.

#### **Förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter**

Jag biträder lagrådets förslag om att till lagen foga en ny 21 § med i huvudsak den av lagrådet föreslagna lydelsen.

#### **Förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund**

Jag biträder lagrådets förslag om att bestämmelserna om biträdande förrättningsman i 11 § första och tredje styckena utgår.

#### **Förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)**

I enlighet med lagrådets påpekande bör den föreslagna övergångsbestämmelsen ändras så att den också omfattar tillstånd enligt den äldre vattenlagen som meddelas efter det ändringen i fastighetstaxeringslagen har trätt i kraft.

Utöver vad som har nämnts i det föregående bör vissa redaktionella jämkningar göras i lagförslagen.

*Slutprotokoll*

#### **Ändring i den i prop. 1981/82: 130 föreslagna vattenlagen (1982: 000)**

Som tidigare berörts har lagrådet i anslutning till den föreslagna ändringen i 3 § lagen om förvaltning av samfälligheter anmärkt att förslaget till ny vattenlag inte reglerar frågan om vattendomstols handläggning av domstolsärenden. Jag delar lagrådets uppfattning att denna fråga bör regleras i den nya vattenlagen. Jag föreslår därför att i 13 kap. 2 § nya vattenlagen görs ett tillägg av innebörd att vad som är föreskrivet om allmän domstol också gäller vattendomstols handläggning av ärenden, om inte annat är särskilt föreskrivet. Vad beträffar domförheten blir 6 § lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden tillämplig. I fall då enligt denna paragraf domstolen skall ha full sammansättning, bör det enligt min mening utan särskild bestämmelse stå klart att vattendomstolen skall ha den sammansättning som anges i 13 kap. 3 § första stycket nya vattenlagen (jfr prop. 1971: 106 s. 121).

## **2 Hemställan**

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta  
*dels de av lagrådet granskade förslagen med vidtagna ändringar,*  
*dels inom justitiedepartementet upprättat förslag till*  
18. lag om ändring i vattenlagen (1982: 000).

## **3 Beslut**

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

## Innehåll

|                                                                                                                                                     |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Propositionen .....                                                                                                                                 | 1  |
| Propositionens huvudsakliga innehåll .....                                                                                                          | 1  |
| Lagförslag                                                                                                                                          |    |
| 1. Lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled .....                                                                          | 2  |
| 2. Lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred .....                                                                                              | 15 |
| 3. Lag om ändring i lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m. ....                                            | 16 |
| 4. Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske .....                                                                                      | 17 |
| 5. Lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m. ....                                          | 17 |
| 6. Lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822) .....                                                                                               | 22 |
| 7. Lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln .....                                                                                   | 22 |
| 8. Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387) .....                                                                                              | 22 |
| 9. Lag om ändring i jordabalken .....                                                                                                               | 24 |
| 10. Lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988) .....                                                                                     | 25 |
| 11. Lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719) .....                                                                                          | 28 |
| 12. Lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter .....                                                                      | 28 |
| 13. Lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter ..... | 31 |
| 14. Lag om ändring i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter .....              | 33 |
| 15. Lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund .....                                                                                       | 34 |
| 16. Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) .....                                                                                    | 37 |
| 17. Lag om ändring i lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader .....                          | 37 |
| 18. Lag om ändring i vattenlagen (1982: 000) .....                                                                                                  | 38 |
| Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 25 mars 1982 ...                                                                                   | 39 |
| 1 Inledning .....                                                                                                                                   | 39 |
| 2 Kortfattad presentation av förslagen .....                                                                                                        | 40 |
| 3 Upprättade lagförslag .....                                                                                                                       | 41 |
| 4 Motivering till de särskilda förslagen .....                                                                                                      | 42 |
| 4.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled .....                                                          | 42 |
| 4.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1933: 269) om ägofred ..                                                                                 | 46 |
| 4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m. m. ....                            | 46 |
| 4.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske ..                                                                         | 46 |
| 4.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962: 627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m. m. ....                          | 48 |
| 4.6 Förslaget till lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822) ...                                                                                 | 51 |
| 4.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln .....                                                                   | 51 |
| 4.8 Förslaget till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387) ..                                                                                 | 51 |
| 4.9 Förslaget till lag om ändring i jordabalken .....                                                                                               | 52 |
| 4.10 Förslaget till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970: 988) .....                                                                     | 52 |
| 4.11 Förslaget till lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719) .                                                                              | 61 |

|          |                                                                                                                                                                                           |     |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4.12     | Förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter .....                                                                                                 | 61  |
| 4.13     | Förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 1151) om införande av anläggningslagen (1973: 1149) och lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter .....                            | 64  |
| 4.14     | Förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter .....                                         | 65  |
| 4.15     | Förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 997) om vattenförbund .....                                                                                                                  | 65  |
| 4.16     | Förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) .....                                                                                                               | 67  |
| 4.17     | Förslaget till lag om ändring i lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader .....                                                   | 67  |
| 5        | Hemställan .....                                                                                                                                                                          | 67  |
| 6        | Beslut .....                                                                                                                                                                              | 68  |
| Bilaga 1 | Vattenlagsutredningens förslag till följdlagstiftning .....                                                                                                                               | 69  |
| Bilaga 2 | Sammanställning av remissyttranden över vattenlagsutredningens slutbetänkande (SOU 1977: 27) i vad avser följdlagstiftning .....                                                          | 84  |
| Bilaga 3 | Författningsförslag i departementspromemorian (Ds Ju 1977: 12) Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen .....                                                             | 93  |
| Bilaga 4 | Sammanställning av remissyttranden över departementspromemorian (Ds Ju 1977: 12) Uppföljande översyn av fastighetsbildningslagstiftningen i vad avser avgränsningen mot vattenlagen ..... | 95  |
| Bilaga 5 | De remitterade förslagen .....                                                                                                                                                            | 100 |
|          | Utdrag av lagrådets protokoll den 22 juni 1982 .....                                                                                                                                      | 134 |
|          | Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 2 september 1982 .....                                                                                                                   | 146 |